

Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları (7)
Görünmez Eli Kesmek s 36

PYD İLE RÖPORTAJ
PYD, Rojava Halk Devrimini Anlattı s 4

Halep'li Anarşistler Suriye'yi Anlattı s 8

Migros İşçileri DİRENİŞTE s 3

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi kadar özgür insanların arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI: 15
OCAK
2014

Çalınan Yaşamlarımızı
KAZANMIYORUZ

"Göçmen Gemilerini Kim Batıracak" Anlaşması İmzalandı
TÜRKİYE'ye VİZE GÖÇMENLERE ÖLÜM! s 9

Punto'da Direniş Sürüyor

Ağustos ayında 2 işçinin işten çıkarılmasıyla başlayan Punto Deri direnişi, bugün 36 direnişçi ile sürüyor.

Beşinci ayını geride bırakan direnişte, Ocak başında sendikali 63 işçi işten çıkarılacak. Geçtiğimiz ayın başlarında, işe iade davalarının ilk duruşması görülen direnişçi işçiler, Punto Deri patronlarının sendikali işçilere yönelik tüm saldırılarına, yıldırma politikalarına karşı; direnişi ilk günkü kararlılıklarıyla, kar, soğuk demeden büyütüyor.

Patronların Sendikasızlaştırma Çabalarına Karşı Direniş

Zeytinburnu'ndaki fabrikanın, hem ön taraftaki mağazası önünde, hem de işçilerin giriş çıkış yaptığı fabrikanın arka kapısında, sendika önlükleri ve direniş ateşiyle bekleyişlerini sürdüren direnişçi işçilerin her biri, en azı 3 yıl olmak üzere, ortalama 10-15 yıl boyunca Punto Deri'de çalışmış. Punto Deri fabrikasına direnişçileri ziyarete gittiğimizde işçiler, sendikali olmadan önce patronun kendilerini hiçbir şekilde muhatap almadığını; ancak sendikali olunca görüşmelerin başladığından bahsettiler. İşçilerden Ramazan Aygün, bu görüşmelerin sonucunda patronun "sendikadan istifa edin, devam edelim" gibi tehditlerine ve sendikasızlaştırma çabalarına direndikleri için işten çıkarıldıklarını belirtti.

Mağaza Önü Eylemleri Sürece

Lacoste, Hugo Boss, Strenesse, Armani gibi küresel kapitalist markalara üretim yapan Pun-

to Deri'nin Nişantaşı mağazası önünde, daha önce eylem yapan direnişçi işçiler, Avrupa Türkiyeli İşçiler Konfederasyonu'nun (ATİK), Avrupa'nın farklı bölgelerinde bu küresel markaların önünde gerçekleştirilen eylemleri ve mağaza önü eylemlerinin ardından, Punto Deri'nin satışında düşüş yaşandığını belirtti. Ancak Punto Deri patronunun, bu düşüşü de kullanarak, yılbaşında resmi olarak iflasını vereceğini belirten işçiler; patronun ham-

lesine göre, mağaza önü ve fabrika önü eylemlerinin süreceğini vurguladı.

Son Atılmalarla Beraber 100 İşçi Direnecek

Ağustos ayında 2 işçiyle direnişin başladığı Punto Deri'de, şu anda çalışmakta olan Deriteks üyesi tüm işçiler, her an işten atılma tehdidiyle karşı karşıya. Farklı zamanlarda işten çıkarılan 28 işçinin sürdürdüğü direnişin

117. gününde, çay molasında direniş alanına ziyarete gelen işçiler, mola bitiminde içeri alınmadı. Ayakkabılarının ve montlarının dahi verilmediği Erkut Bayhan, Halil Çakır, Gürsel Akbaş, Nuh Berk, İrfan Günhan adlı işçiler de fabrika önü direnişine katılarak, direnişi büyütme kararı aldı. Ayrıca yılbaşında 63 işçinin daha işten atılacağını belirten direnişçiler, Punto Deri direnişinin daha da büyüyeceğini belirtti.

Feniş İşçileri Direniyor

Feniş işçileri direnişin 100. gününde dayanışma gecesi gerçekleştirdi. Gebze Osman Hamdi Bey Kültür Merkezi'nde gerçekleşen etkinlikte sınıf dayanışması vurgusu yapıldı.

"Feniş İşçileri Direniyor" şiarıyla gerçekleşen etkinlik Çelik-İş Gebze Şube Başkanı Şerafettin Koç'un konuşmasıyla başladı. Koç Feniş direnişinin nasıl başladığını, Feniş'in nasıl bir şirket olduğunu anlatarak hukuki ve fiili mücadelenin sürdüğünü vurguladı. Ardından Feniş Direnişi için hazırlanan sinevizyon gösterimi gerçekleşirken şiirler okundu. Etkinliğe direnişte olan Punto Deri işçileri de katılarak punto direnişini anlatırken, etkinlikte Yatağan, Hacettepe, THY direnişleri selamlandı. Ayrıca BDSP, Dev-

rimci Anarşist Faaliyet, UIDDER, DİP, KÖZ gibi devrimci kurumlar da etkinliğe gönderdikleri mesajlar ile direnişi selamladı. Etkinlik gönderilen mesajlar ve konuşmaların ardından Yusuf Çelik, Abdal, Pendik PSAKD Müzik Grubu, Kemal Yılmaz'ın müzik dinletisi ile sürdü. Feniş Direnişçiler Korosu'nun coşkuyla Feniş Marşı okumasının ardından hem direnişçi işçi olan hem de sanatçı kimliğiyle tanınan Fırat Güneş'in Kürtçe ezgileriyle sonlanırken etkinlikte sınıf dayanışması vurgusu öne çıktı.

Çaykur İşçisinin Hakkını Kazanmasını Hak-İş Engelledi

Nisan ayında Çaykur'da çalışan Tek Gıda-İş Sendikası'na bağlı 9 bin 40 işçiyi ilgilendiren toplu iş sözleşmesinde, Çaykur'un talepleri kabul etmemesinin ardından sendika grev kararı alınmıştı.

Kağıt üstünde grev halen devam etse de gerçekte 1 gün süren grevin ardından Hak-İş'e bağlı Öz Gıda-İş Sendikası Çaykur'da üye toplamaya başlamıştı. Sendika ve Çaykur, baskı ve yıldırma politikalarıyla, sürgün ve çeşitli tehditlerle işçileri Öz Gıda-İş'e üye yaparak işyerinde sayısal üstünlüğü elde etmeye çalıştı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın "sayısal üstünlüğü" Öz Gıda-İş lehine tespit etmesinin hemen ardından

Çaykur ile Öz Gıda-İş Sendikası masaya oturdu. Çaykur'la toplu iş sözleşmesi yapan Öz Gıda-İş, işçilerin lehine hiçbir şart ortaya koymadan Çaykur'la anlaşmaya vardı.

Tek Gıda-İş yaptığı açıklamada "Asıl acı olan ise bu açık kanunsuzluk için Öz Gıda-İş yetkilisi televizyon kanallarından başbakan'a ve bakan'a teşekkürlerini iletmesidir. Öyle anlaşılıyor ki, en üst düzey icra makamının bilgisi ve iradesi doğrultusunda bu iş yürütmüştür." denildi. Tek Gıda-İş yapılan toplu sözleşmenin geçersiz olduğunu belirterek, oynanan oyunlarla hukuksuzluğun dibine vurulduğunu belirtti.

AVM'de İş Cinayeti

6 Aralık akşamı Antep'te bulunan Sanko Park isimli AVM'de yılbaşı hazırlıkları için çalışan 55 yaşındaki İsmail Aksoy, tavan süslemesi sırasında güvenlik halatı olmadan bastığı kartonpiyerin kırılması sonucu 4. kattan düşerek yaşamını yitirdi.

"Yeni yaşam alanı" olarak sunulan Sanko Park, Doğu ve Gü-

neydoğu Anadolu'nun en büyük AVM'si olma özelliğiyle, en büyük sömürü merkezlerinden biri. Mağazaları, kafeleri, marketleri aracılığıyla oraya gelen insanları sömüren, çalışanların emeklerini sömüren bu ışıltılı merkez, kapitalizme yeni bir rant kapısı olurken, 12 saat çalıştırdığı işçilere de mezar oluyor.

Alanya'da 8 HES İşçisi Kazada Öldü

Antalya'nın Alanya ilçesinde bulunan Karapınar Köyü yakınlarında, Kolin İnşaat şirketine ait, bölgede yapımı devam eden HES'e işçi taşıyan servis aracı, yoldaki buzlanma nedeniyle uçuruma yuvarlandı. Olayda 8 işçi yaşamını yitirdi. HES şantiyesinde oluşturulan geçici gölete yuvarlanan araçta bulunan 13 işçiden 8'i boğularak hayatını kaybederken, enkazdan kendi imkanlarıyla çıkan yaralı 5 işçi de çevre ilçelerdeki hastanelerde tedavi altına alındı.

İşçilerin ölümüne neden olan HES şirketi Kolin İnşaat kamuoyunda, girdiği ve kazandığı HES ve başka büyük projelerle de tanınıyor. Son dönemlerde AKP iktidarı ile de yakın ilişkiler geliştiren ve Dersim Peri Suyu Vadisi'nden, Libya Bingazi'ye kadar HES inşa ederek toprakları sömüren Kolin İnşaat, İstanbul'un kalan son ormanlık alanlarını katledecek olan 3.havalimanı ihalesini de kazanan beşli konsorsiyum şirketlerinden biri.

Migros İşçileri Direniyor

Migros Depo bünyesinde faaliyet gösteren CEVA LOJİSTİKte çalışan 18 işçi DGD-SEN (Depo, Antrepo, Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı Sendikası)'e üye oldukları için işten atıldı.

24 Aralık sabahı Migros Depo bünyesinde faaliyet gösteren CEVA LOJİSTİK Firmasından DGD-SEN üyesi olan 18 işçi, çeşitli nedenlerle işten atıldılar.

İşten atılan işçiler, 27 Aralık Cuma günü Migros ve Ceva'nın faaliyet gösterdiği Şekerpinar'daki Migros Depo önünde bir basın açıklaması gerçekleştirerek direnişe başladılar.

Direnişi işlerine dönene kadar devam ettireceklerini belirten işçiler, 29 Aralık Pazar günü ise Kadıköy Boğa Meydanı'nda bir araya geldiler. İşçiler buradan Çarşı Migros önüne kadar yürüyüş yaptılar. Yürüyüş boyunca; "Direne direne kazanacağız!", "Sendika hakkımız engellenemez!", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber, ya hiç birimiz!", "Bu daha başlangıç

mücadeleye devam!", sloganları ile Migros önüne kadar yürüyen işçiler, burada basın açıklamasını gerçekleştirdiler.

Basın açıklamasından sonra işçiler, Migros içerisine girip alışveriş yapanlara teşhir konuşmaları yaparak, direniş kazanımla sonuçlanana kadar Migros'tan alışveriş yapmamalarını istediler. Daha sonra, "Bütün Migros'ları eylem alanına çevirip, her yerde teşhir edeceğiz" diyerek dışarı çıktılar. Dışarıda bekleyen kalabalık işçileri alkışlarla karşıladı.

İşçiler eyleme devam edeceklerini ifade ederek, dayanışma çağrısı ile eylemlerini sonlandırdılar.

PYD, Halk Devrimi ROJAVA'yı Anlattı

Suriye'de yaşananlar göz önünde bulundurulduğunda, Rojava Devrimi biz ezilenleri umutlandırdı. İktidarların küresel çıkarları için yaptıkları zulümlere karşı, devrimci bir cevaptı Rojava. Bölgede çıkarı olan tüm devletler, küresel şirketler ve uluslararası yapılar Rojava'yı yok saydılar, görmezden geldiler, konuşmadılar. Rojava'yı anlatmak ve bilinir kılmak, biz ezilenler için şimdi, şu anda en gerekli şeylerden biri. Biz kazanıyoruz, efendiler de bunun farkında. Bu yüzden, her kazandığımızda; söylemeyi, bilmeyeni ve görmeyeni oynuyorlar.

Devrimi bilinir kılmanın getirdiği devrimci sorumlulukla, ezenlere karşı mücadelenin ateşini büyütmenin gerekliliğiyle; Rojava'daki Devrimi gerçekleştiren halkın öz-örgütlenmesiyle, PYD (Partiya Yekîtiya Demokrat) Medya Ofisi'nden İbrahim İbrahim ile Meydan Gazetesi olarak bir röportaj gerçekleştirdik.

Meydan Gazetesi: Özellikle Barzani'nin Amed'e gerçekleştirdiği ziyaret sadece TC değil, uluslararası siyasi arenada büyük yer buldu. Barzani-Erdoğan ittifakının, Rojava Devrimi karşısında ciddi bir ittifak

olduğu açık. Barzani'nin gelmeden önce Rojava'nın özerkliği ile ilgili yaptığı açıklama, KDP'nin süreçte TC ile yakınlaştığının bir bakıma göstergesi. KDP ile ilintili partileri ve Barzani'nin Kürdistan coğrafyasındaki etkisini düşündüğümüzde, bunun Rojava'ya ne gibi etkilerinin olacağını düşünüyorsunuz? Bu ittifak, Rojava Devrimi'ne yönelik bir tehdit mi?

İbrahim İbrahim: Sayın Barzani'nin hakim olmadığı bir oyuna girmiş olması yazık. Dolayısıyla biz, Demokratik Birlik Partisi olarak, Kürt halkının birliğini olumsuz etkileyen böyle bir oyuna hiç girmemiş olmasını umuyorduk. Politikada bellidir, bir politikacının bölgeyi bütün detaylarıyla ya da dönemi bütün tarihyle bilmesi gerekir. Barzani ve partisinin böyle bir okumayı yapmadığı görülüyor, bir bakıma eğitimi ve geldiği sosyal çevre ile ve bunun eksiklikleri ile ilgili. Sayın Barzani, Rojava Devrimi'nin gerçek bir devrim olduğunu anlayamıyor; ne Erdoğan, ne de başka biri bunu yadsıyamaz. Ve bunun sebebi her gün kan dökülmesi, şehitlerin olması, baskıcı rejimden olduğu kadar teröristlerden ve İslamcı gruplardan da kurtarılmış birçok bölgenin olma-

sı. Dahası, şu anda Rojava'da çalışan birçok sivil, toplumsal, eğitimsel ve ekonomik örgütlenme var. YPG ve YPJ güçleri, bugünlerde demokratik dünya adına gelmiş geçmiş en kötü terörist örgüte karşı savaşıyor ve ayrıca dünyanın en baskıcı rejimiyle savaşıyor. Şu anda 564 şehidimiz var. 204'ünü Suriye rejimi öldürdü, geri kalanı İslamcı terörist gruplar tarafından öldürüldü. Bu yüzden, Sayın Barzani bizim partimizi nasıl oluyor da rejimin "paralı" partisi olmakla suçluyor, anlayamıyoruz. Ne yazık ki, Barzani'nin söylediği şey sadece onunla Erdoğan arasında bir anlaşmadan fazlası değildi ve Batı Kürdistan'daki Kürtlerin gücü karşısında, ikisi de bu oyunu kaybedecekler.

Sadece Barzani-Erdoğan ittifakının değil, Suriye genelinde çıkarı olan diğer uluslararası iktidar odaklarının da gözü Rojava'da. Çünkü Rojava, küresel iktidarların planlarını bozan bir devrimdir. Bu açıdan bakıldığında, Cenevre-2 Konferansı'nın sizin için önemi nedir?

Maalesef bugünlerde Suriye, birçok ülkenin uğraşp katıldığı, uluslararası bir savaşın merkezi haline geldi ve bunun yanıtı Suriyeliler. Bu yararçı güç, Suriye'yi her

yönden zayıflatarak amaçlarına ulaşabilirdi. O yüzden, biz PYD olarak, böyle bir senaryoyu okuduk ve bekliyorduk; bunu önledik, devrimi militarize etmek istemedik ve ayrıca Suriye'nin içine hiçbir yabancı gücün müdahale etmesini istemedik. Gelişmeler, bizim teorimizin doğruluğunu ispatladı. Fakat yürüttüğümüz barışçı çizgi sayesinde, insanlarımızı ve bölgemizi kısmen koruduktan sonra birçok uluslararası güç, bizim; askeri çözümün imkansız olduğunu ve politik diyalogla gidilmesinin zorunluluğu olduğunu söyleyen teorimizi haklı bularak, Suriye hakkında uluslararası bir konferans yapmaya giriştiler ve bunun adı da Cenevre 2. Dolayısıyla, eğer herkes bu konuda ciddiye, Cenevre 2'nin barışçıl çözümün ilk adımı (yolun başlangıcı) olacağını görüyoruz.

Batılı devletlerin Ortadoğu politikalarına, Esad diktatörlüğüne, El Kaide'ye, bölgede kapitalist hesapları olan TC gibi devletlere karşı büyük bir cevap Rojava Devrimi. Abdullah Öcalan'ın, devletsiz ve halkların özgür yönetimine dayalı; konfederal yapılı bir Ortadoğu düşüncesinin gerçekleştirilmesindeki büyük bir adımdır. Bizler Devrimci

Anarşistler olarak; Rojava'daki bu kapitalizm ve devlet karşıtı öz yönetimi, büyük bir mutlulukla karşılıyoruz. 20. yy başında Ukrayna'da, 1936'da İspanya'da, 1994'ten bu yana Chiapas'ta benzer deneyimler yaşandı, yaşanıyor. Halkların bu devletsiz ve antikapitalist mücadele tarihiyle beraber düşünüldüğünde, Rojava'daki devletsiz ve antikapitalist öz yönetimi, bu deneyimlerle ilişkilendirebilir miyiz? Abdullah Öcalan'ın devletsiz özyönetim fikri, Rojava Devrimi'ni nasıl şekillendiriyor?

Kürt lideri Abdullah Öcalan'ın mesajı, her zaman açıkça Ortadoğu bölgesi ve bütün dünya için güvenlik ve barış üzerinedir. Bu ideolojiyi 35 yıl önce oluşturmuştur ve her zaman, toplumların karşılıklı yardımlaşmasının temelinde adalet, eşitlik ve birbirini kabul etmenin olduğu bir demokrasiye ve aynı coğrafyada diğerini kabul etmeye inanmıştır. Biz bu doğrultuda çalıştık ve Kürt lideri Öcalan da; Rojava Devrimi özgürlük, demokrasi ve halkların kardeşliği için barışçı bir devrimdir, dedi.

Bizimle diğerleri arasındaki fark; biz, dar ulusalcı teoriler yerine, demokratik bir sistemde yan yana yaşayan halkların özgür olması gerektiğini benimsiyoruz. Şimdi, Rojava Devrimi kapitalizme karşı ve uluslararası terörizme karşı bir devrimdir; sadece Suriye ya da Ortadoğu bölgesi için değil bütün dünya için gerçek bir devrim örneği oldu. Örneğin ilk defa, kadınlar bir halk

hareketindeki yerlerini aldılar ve cinsiyet bir engel oluşturmadı. Bu, doğudaki ve Müslüman toplumlardaki kadınlar için büyük bir adım ve başarı. Bütün bunlar, sadece politik bir lider olmayıp aynı zamanda bir düşünür ve filozof olan lider Öcalan'ın düşünceleridir. İnsanlar, onun gerçek bir lider olduğunu anlamak için, kitaplarına ve yazılarına dönüp bakabilirler.

Bildiğiniz üzere devlet, Nusaybin'e bir duvar ördü. Bunu, açık bir şekilde, Rojava Devrimi karşısında bir politika olarak görebiliriz. Bu durumu protesto etmek üzere, duvarın her iki tarafında da büyük mitingler gerçekleşti. Ancak buna rağmen, duvar inşaatı tamamlandı. TC'nin bu ve buna benzer tecrit politikalarına karşı ne düşünüyorsunuz?

Bu duvar ya da tel örgü, hiçbir zaman Berlin Duvarı'ndan daha güçlü olmayacak. Halklar, Erdoğan'ın faşist duvarından çok daha güçlüdür. TC, yüzyıllar boyunca Kürt halkını yok edip silmeye çalıştı ama her zaman başarısız oldu. TC'nin Kürtlere karşı işlediği cinayetler böyle bir duvar ya da telden çok daha fazlaydı, ama yine de TC hiçbir zaman kazanamadı.

Bu özyönetim oluşumunun yanında, ekonomik işleyiş, devrimin devamı açısından önem taşıyor. Kürdistan coğrafyasında kapitalizm karşıtı ekonomik bir işleyişin, kooperatifler aracılığıyla nasıl gerçekleştiğini takip ediyoruz. Bu ekonomik işleyiş için, kooperatifler ya

da komünler oluşturuluyor mu? Nasıl bir ekonomik dönüşüm tasarlanıyor?

Bildiğiniz gibi, şimdi savaş zamanındayız ve bu yüzden belli bir teoriye ya da ekonomik politikaya bağlanamayız ya da benimseyemeyiz. Bir savaş var; Suriye rejiminin, Salafçı grupların, Türk devletinin kuşatması var ve genel olarak bütün çelişkileri bu biçimlendiriyor, oluşturuyor. Ama halkı temsil eden ve halkımız tarafından seçilen bir partimiz olduğuna inanıyoruz. Bu halk, gerçekliği anlayıp durumu kontrol edebilecek kadar iyi bir farkındalık seviyesine ulaşmıştır.

Rojava'da El-Kaide ile ilintili çetelerin baskılarına direniyorsunuz. Direnişiniz sadece Ortadoğu coğrafyasındaki değil, tüm dünyadaki direnişlere ilham kaynağı oluyor. Yaşadığınız bu süreçte, uluslararası düzlemde Rojava ile dayanışmayı nasıl buluyorsunuz?

Bildiğim kadarıyla, Kürtlere ya da YPG'ye hiçbir yardım ya da destek sağlanmadı maalesef. Düşünün; milyarlar ve yüz milyonlarca dolar, Suriyelilere ve Özgür Suriye Ordusu'na verildi. Ama Kürt halkı, bunlardan hiçbir şey almadı. Sadece kendi halkımız bizi destekliyor. Güçlerimizi desteklemek için, kendilerini yemekten mahrum eden Kürtler var. Karanlık şeytani güçlerle savaşan genç erkek ve kadın güçlerimize destek vermek için, kendilerine şeker almayan çocuklar var. Herkes dayanışma içinde ve bu halk kesinlikle kazanacak. Garip bir şekilde, Avrupa ve Ameri-

ka, El-Kaide'ye karşı iki savaş açtı ve yine de savaşı kazanamadı. Şimdi Avrupa ve Amerika sessiz durup TC devletini desteklerken, ki o da terörist grupları destekliyor, bizim güçlerimiz (YPG) gerçek çarpışmalara giriyor ve kazanıp ilerliyor.

Son sorumluluğumuzu, Rojava'da yükseltilecek kadın devrimine ilişkin sormak istiyoruz. Sürecin başından bu yana, Rojava'da yaşananların bir kadın devrimi olduğu vurgulandı. Kürt özgürlük mücadelesi içindeki kadınlar, bir yandan devlete ve savaş politikalarına karşı direnirken; bir yandan da erkek egemenliğe karşı direniyorlar. Bu noktadan ele alındığında, Rojava'da yaşanan devrim süreci, kadının yaşamını nasıl dönüştürüyor? Kadın devrimi vurgusu, gündelik yaşam içerisinde toplumsal ilişkilere nasıl yansıyor?

Daha önce söylediğim gibi, Rojava Devrimi sadece politik, toplumsal, eğitimsel veya ekonomik bir hareket değil; bütünlüklü, kültürel, halkın kendisine dayanan bir devrimdir. Ve Rojava Devrimi'ni takip edenler için, doğulu Müslüman kadın için; gerçek bir devrimdir. Bu devrimin öncülüğünü, Kürt kadını yapmıştır. Kadınlar ilk defa kendi başlarına uluslararası terörist güçlere karşı askeri hareket yürütüyor, düzen kuruyor, başka insanlara farkındalığı yayıyor ve özellikle siyasal alanda kendini ifade fırsatı buluyor.

Rojava Devrimi'ni, devriminizi, devrimimizi selamlıyoruz.

Suriye Halklarının Kaderi İsviçre'de mi Yazılacak

ÖSO

ÖSO Generali Selim İdris "Cenevre görüşmeleri süresince bile ihtiyaç duyduğumuz silahları temin ederek Esad'ı düşürmek için savaşağız. Cenevre-2 Konferansı'nın hazırlık sürecine dahil edilmediğimiz için de konferansa katılmayacağız." dedi.

Esad Rejimi

Suriye Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamayla "Suriye'yi temsilen Devlet Başkanı Beşar Esad'ın direktiflerini alan" bir heyetin konferansa gönderileceğini belirtti.

El Kaide

El Kaide ve bağlantılı çeteleri, konferansa katılmayacaklarını katılanları da hain olarak ilan edeceklerini açıkladı.

Kürt Yüksek Konseyi

KYK konferansa bağımsız bir taraf olarak katılmak istiyor. Kürtlerin ortak iradesini temsil eden KYK'nin konferansta Rojava devrimini gündemleştirmek istemesi nedeniyle ABD ve TC devletleri KYK'nin konferansa katılımlarını engellemek istiyor.

Rusya başta, Cenevre-2 Konferansı'nda PYD'nin de içinde olduğu Yüksek Kürt Konseyi'nin bulunması gerektiğinin söylese de Erdoğan ve Putin'in görüşmesinin ardından, Rojava'nın KDP temsilcisi olan El Parti'nin Cenevre-2'ye taraf olması konuşulmaya başlandı. Ardından Erdoğan ve Barzani'nin görüşmeleri ve El Parti Başkanı Abdulhakim Beşar'ın Ankara görüşmelerinden sonra yaptığı açıklamalarda TC Devleti ile KDP arasında Rojava'ya karşı bir ittifak oluşturdukları görüldü. Barzani'nin "PYD, Rojava'da devrim yaptığını iddia ediyor. Kime karşı kazanılmış bir devrim bu? Tek yaptıkları şey, rejimin onlara teslim ettiği yerlerde söz sahibi olmak" diye-

rek Rojava'da oluşturulan geçici hükümeti tanıması ve TC Devleti'nin Yüksek Kürt Konseyi ile yaptığı görüşmelerde bağımsız olarak değil SMDK içerisinde katılın demesi, TC Devleti ve bölgede söz sahibi olmak isteyenlerin Rojava devriminin temsilcilerini Cenevre-2'de görmek istemediğini ise açıkça gösteriyor.

PYD konferansta kendisinin de içinde bulunduğu Yüksek Kürt Konseyi'nin tarafsız olarak Cenevre-2'ye katılmasını ve böylece Kürtlerin ortak bir iradeyle temsil edilmesini gerektiğini savunuyor. Demokratik Öğrenci Dernekleri Federasyonu'nun yanı sıra Boğaziçi Üniversitesi'nde "Roja-

Suriye barış görüşmelerinin yapılacağı Cenevre-2 Konferansı'nın tarihi 22 Ocak olarak kesinleşti. Görüşmelere 30'a yakın devletin katılımı bekleniyor.

Furkan Çelik

fcelik@meydangazetesi.org

va Devriminin Aşamaları" başlığıyla düzenlediği panele görüntülü konuşma ile canlı bağlanan Salim Muslim "Cenevre-2'nin Kürtler açısından bir Lozan'ın tekrarı olmasına müsaade edemeyiz, konferansta Rojava devrimi ortak irade ile temsil edilecek. Ama bize karşı ittifak oluşturanlar bizi Cenevre-2'de görmemek için çabalyorlar" şeklindeki açıklamasıyla Kürtlerin olmadığı ve Rojava devriminin konuşulmadığı bir konferansın geçerli olmayacağını belirtiyor.

Cenevre-2 Konferansı'nda çıkar birliği için ittifak oluşturan ABD, Rusya, İran, TC ve KDP bu konferansta Kürtlerin kendi istedikleri şekilde, SMDK

içerisinde katılmalarını ve Rojava devriminin konferansta kesinlikle konuşulmamasını istiyorlar. PYD ise Rojava devrimine karşı oluşturulan bu çıkar ittifakına kendisini dayatarak, Rojava halkının iradesini Cenevre-2'ye kabul ettirmek istiyor.

Rojava devrimine karşı çıkar ittifakı kuran güçler, birbirleriyle kulisler yaparak Rojava'nın konferansa dahil olmasını engellemeye çalışsalar da, KDP başkanı Mesut Barzani'nin söylediğinin tam tersine, Rojava'da halkın öz-yönetimine dayalı devrim zaten meşrudur. Rojava'da özgür yaşamlar örgütlenmeye, devrim büyümeye devam edecektir.

Suriye Muhafif ve Devrimci Güçler Ulusal Koalisyonu (SMDK)

SMDK içerisinde 15 tane İslami cihadçı örgütün koalisyonundan ayrılmasıyla beraber güçsüzleşen ve meşruluğu sorgulanan SMDK'nin içerisine Mesut Barzani'nin başkanı olduğu KPD'nin desteklediği El Parti katıldı. SMDK "Kuşatma altındaki bölgelere yiyecek ve sağlık yardımı ile Esad rejiminin tutukladığı insanları serbest bırakması" ön koşullarının gerçekleştirilmesi halinde Cenevre-2'ye katılacaklarını belirtmişti. SMDK Başkanı Ahmed el-Carba Arap Birliği ile görüşmesinin ardından yaptığı açıklamada "Cenevre-2 için henüz karar vermediklerini" söyledi. Ayrıca SMDK İran'ın konferansa katılmasına da karşı çıkıyor.

BM ve Arap Birliği

BM ve Arap Birliği Suriye Özel Temsilcisi İbrahimi, Tahran'da İran Dışişleri Bakanı ile biraraya gelerek Cenevre-2 için hazırlık görüşmesi yaptı. Bu süreci "Yeni Suriye Cumhuriyeti" oluşum süreci olarak adlandıran İkli, SMDK'nin de Esad rejiminin de konferansta olmasını istiyor.

İran

İran'ın ABD, Çin, Rusya, İngiltere, Fransa ve Almanya ile nükleer program üzerinde anlaşmasının ardından, İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevat Zarif Cenevre-2 Konferansı'na davet edilmeleleri halinde hiçbir ön koşul sürmeden katılacaklarını belirtti.

Halep'li Anarşistler Devrim İstiyor

Bir yandan Esad'ın, diğer yandan çetecilerin sürmekte olan katliamlarını, tüm baskılara rağmen büyüyen direnişi, Suriye'de iktidara karşı girilen özgürlük mücadelesini Suriyeli anarşist Muhammed Mazen ile konuştuk.

Meydan Gazetesi: Merhaba. Suriye'de yaşanan son gelişmelerden kısaca bahsedebilir misin?

Muhammed Mazen: Ezilenlerin tarafından konuştuğumuzda Suriye'de durum çok kötü... insanlar çok acı çekiyor çünkü ilk olarak özgür olmak istediler, sonrasında bütün yerel, bölgesel ve uluslararası otoriteler, bu arzuyu ve onların acılarını kendi

çıkarları için kullandılar ve hala kullanıyorlar... Kısaca diyebiliriz ki dünyadaki bütün güçler bu insanların ezilmesine göz yumuyor ve bunun için çalışıyor, en iyisi bile sadece onları ezeni değiştirmek istiyor... Cenevre-2 dahil bütün politik oyunların ya da askeri operasyonların tek bir amacı var: Her birinin çıkarına uygun yeni bir duruma gelmek. Sıradan Suriyeliler için günlük hayatın zorlukları şimdiki diktatöre özgü değil, devrim ruhunu kırmak herhangi bir diktatörün ilk önceliğidir, şimdiki ya da sonraki... Askeri duruma gelince, rejim ve devrimci güçler arasında görece bir güç dengesi var, mevcut durumu korumanın bir biçimi de bu, iki tarafın da üstün gele-

mediği, bölgedeki ve dünyadaki asıl oyuncuların nihai bir anlaşmaya varmalarının beklendiği bir durum. Ne kadar korkunç ve çaresiz, ama biz, özgürlükçü Suriyeliler, yine de tam tersini düşünüyoruz, devrim ruhuna güveniyoruz.

Tüm bu koşullar altında Suriyeli anarşistler nasıl hareket ediyor ve ne düşünüyorlar?

Çok büyük bir fraksiyon değiliz, etkimiz hala öğrenci ve aktivist çevrelerle sınırlı. Ama devrimin ya da genelde Suriye'nin içindeki özgürlükçü sesler, kendilerini özgürlükçü olarak tanımlayanlardan çok daha geniş. Kendi içi-

mizde çeşitli görüşler var olsa da genel olarak kendimizi diktatörlüğe, ezilmeye, sömürüye karşı özgür ve öz-örgütlülüğe dayalı bir toplum için yapılan mücadelenin parçası olarak görüyoruz. Anarşistler olarak, ne Esad diktatörlüğü ne de onun diğer otoriter rakipleri, her iki tarafı da iyi biliyoruz. Her zaman, her yerde olduğu gibi Suriye devrimi de, çürümüş ve zalim rejime karşı halkın kendiliğinden ve lidersiz isyanı olarak başladı. Bizim için ezenin laik ya da dindar olması fark etmiyor, Şii ya da Sünni olması da. Çünkü farklı da olsa her otorite, Suriyelileri ve diğer herkesi kandırmaya çalışıyor... Çoğu kişi Suriye'yi terk etmek zorunda kaldı, bazıları Türkiye'ye geldi,

diğerleri yurt dışında yaşıyorlar ve buldukları yerdeki özgürlük mücadelesine katılıyorlardı. Biz Halep'te Tamarod (isyan) adıyla bir dergi çıkarıyoruz, şimdi İslamcıların bağımsız aktivistlere karşı baskısı nedeniyle çalışma durduruldu... Birbirimizle ve diğer aktivistlerle iletişim kurmak için elimizde sadece internet kaldı.

Suriye'de Esad güçlerine karşı da, El-Kaide ile ilintili gruplara karşı da özgürlük mücadelesi verenler için durumun ne kadar zor olduğunu biliyoruz. Anarşistler ve toplumsal muhalefet için, bu durumu biraz anlatabilir misiniz?

Sadece anarşistlere değil, toplumsal muhalefeti savunan tüm hareketlere karşı büyük bir baskı var. Esad güçleri de, İslamcı gruplar da kendi hegemonyalarını kabul ettirmeye çalışıyorlar. Bu hegemonya savaşı bazen, aynı grupta gibi görünen örgütler arasında bile belirebiliyor. Bu baskının, anarşistler adına ulaştığı boyutu Ömer Aziz örneği üzerinden kısaca anlatmak istiyorum. Aziz, hareket başladığında Şam'daki ilk halk konseylerini örgütleyen bir devrimciydi. Doğrudan demokrasinin tüm süre boyunca işlemesi ve bunun bir halk devrimi olması için çabaladı. Esad'ın ajanları, Ömer Aziz'i yakaladı. Aziz, cezaevine atıldığının üçüncü ayında, "kalp krizinden" öldü. Sokakta karşısına, doğrudan demokrasi için El-Kaide bağlantılı grupları alan; Esad güçlerine karşı mücadele veren Aziz, Suriye'de özgürlükçü hareketin karşılaştıklarını anlamak adına en büyük örnek.

Peki, Rojava Devrimi'ne ilişkin ne düşünüyorsunuz? Savaşa karşı verilmiş bir devletsiz cevap olarak, Rojava sizin için ne ifade ediyor?

Sizin de belirttiğiniz gibi Rojava, Esadsız ve küresel iktidarların yönlendirdiği herhangi bir grubun olmadığı (ve tabii ki El-Kaidesiz) bir çözüm için önemli bir örnek. Bu deneyimi önemsiyoruz ve elimizden geldiğince takip etmeye çalışıyoruz. Ancak bilgi alma noktasında sıkıntılar yaşıyoruz. Suriye'de de iletişim kurma noktasındaki sıkıntıları aşamamıştık. Devam eden savaşın ve farklı bölgelerde olmamızın bunda rolü çok büyük.

Suriye'de anarşizm ve anarşist mücadeleden biraz bahsedebilir misiniz?

Çağdaş Suriye'de anarşizm daha yeni sayılır, ancak yüz yıllar önce otoriteyi reddeden bazı Khawarij mezhepleri ve Mo'atazilah (ve ayrıca bazı Sofistler) vardı; bazı Avrupa-

lı anarşistler 19. yüzyılda kendi ülkelerindeki baskılardan kaçarak doğuya gelmişlerdi ve o zamanki solcular ve hatta bazı komünistler Marksizm'in yanı sıra anarşist düşünür ve militanların etkisi altındaydı. Ayrıca 1970'lerde Suriye ve Lübnan'da ortaya çıkan sürrealist entelektüeller de özgürlükçü olarak görülebilir... Bazı Suriyeli anarşistler geleneksel soldan geliyor, diğerleri Suriye'nin içindeki ya da dışındaki aktivistler... Şimdi yeni başlayanlar için internet üzerinde az ama iyi miktarda Arapça literatür oluştu... Ben kişisel olarak, Suriye'de ya da başka bir yerde anarşizmin nasıl toplumsallaşacağı üzerine ve özgürlükçü alternatifin nasıl mevcut düzene (düzensizliğe) gerçek bir alternatif olabileceğiyle ilgileniyorum... Sizinle kurduğumuz bu bağ gibi yani anarşist örgütlenmelerle oluşacak taban ağları buna cevap olabilirler.

Tüm bu süreç boyunca uluslararası dayanışma nasıldı?

Biraz zorluk yaşadık, özellikle bütün dünyadaki geleneksel solcular, ezilmenin ve sömürünün haklı bir sebebi olabileceğine inanıyorlardı. Esad tarafından yapılanları haklı ve anlaşılır görmek gibi. Neyse ki çoğu anarşist için böyle bir durum yok... Yine de bizce en iyi dayanışma biçimi (tabii fakirleştirilmiş Suriyelilere Suriye içinden ve dışından yapılan insani yardımların yanında) özgürlükçü olan her şeyi açıklamaya yardım etmek, devrimin her bir özgürlükçü deneyimi, Esad'ın ya da İslamcılarının Suriyelilere uyguladıkları baskılara karşı savaşmamıza yardım eder... Arap Baharı dediğimiz şeyi oluşturan halk ayaklanmaları, ezilmeye karşı daha önceki direnişten tetiklendi ve o da her yerde daha fazla direnişi tetikledi. Tabii bütün ezenler, bu devrimleri baskı altında tutmaya ve saptırarak sadece sekter ya da toplumsal çatışmalara dönüştürmeye çalışıyorlar... Ümit veren bir çağda yaşıyoruz, mevcut düzen (kapital, onun son versiyonu: neoliberalizm ve ulus-devlet) derin krizde, tabii gelecekte insanlığın daha iyi yaşayacağını garanti yok, ırkçılık gibi berbat şeyler baskın çıkabilir ama gerçek kurtuluş da gündemde... Bugünün moda kelimesi mücadele, biz, en çok ezilenler ve dışlananlar bunu doğru yaparsak, dünyayı kazanabiliriz. Ümidim fazlasıyla ve samimiyetle budur.

Tüm bu koşullarda anarşist mücadeleyi Suriye'de örgütlemeye çabanız çok önemli. Verdiğiniz mücadeleyi selamlıyoruz.

Teşekkürler yoldaşlar.

AVRUPA'NIN YENİ SINIR KARAKOLU TÜRKİYE OLDU

16 Aralık günü, başbakan tarafından Avrupa Birliği'nin konuyla ilgili yetkililerinin de katılımıyla, Göçmen Geri Kabul Anlaşması imzalandı. AB Bakanı ve eski baş müzakereci Egemen Bağış'ın da günler öncesinden "Başbakanımızın AB konusu ile ilgili, önümüzdeki günlerde halkımıza bir müjdesi var!" şeklinde cıvalayarak ambalajladığı müzakere anlaşması, yandaş medyadan da canlı olarak yayınlandı.

Peki devlet erkani ve medya tarafından böyle sine parlatılan, anlaşmanın tam adıyla "Vize Serbestisi Diyaloğu ve Geri Kabul Anlaşması"nda, "vize serbestisi" ibaresiyle gösterilmek istenen müzakerenin tam olarak içeriği neydi ve ne gibi yükümlülükler-taahhütler getiriyordu?

Anlaşmaya göre; TC, AB ülkelerine kendi sınırları üzerinden kaçak yollarla giren göçmenleri geri kabul edecek ve toprakları içinde, bu göçmenleri üçüncü ülkelere gönderene dek "Geri Kabul Merkezleri" oluşturacak. Tayyip Erdoğan'ın, anlaşma imzalama töreni sırasında da ifade ettiği gibi; bu anlaşmayla TC, AB ile ilişkilerinde "yük olmayacak, yük alacak". Bir nevi toplama kampları olarak ele alınabilecek bu Geri Kabul Merkezleri'nin finansmanı konusunda ise; AB, anlaşma çerçevesinde Türkiye'ye ekonomik destek olma taahhüdünde bulundu. 2017 yılından itibaren geçerli olacak anlaşmaya dair, Avrupa Konseyi'nin yapacağı oylamada olumsuz karar çıkması halinde ise; anlaşma fiilen feshedilecek. 2017'ye kadarki süreçte TC, toprakları içerisinde AB'den geri alacağı kaçak göçmenleri barındırmak üzere "Geri Kabul Merkezleri" inşa etmeye başlayacak. AB, TC'den beklediği performansı görememesi halinde, vize serbestisi sağlamama hakkını kullanabilecek.

Roboski Katliamı'nın 2. Yılında 34 Cana Karşı 45 Vicdani Ret

Roboski katliamı anması genel programında katliamın anmasına iki hafta kala, Barış Aktivistleri Meral Geylani ve İbrahim Yaylalı'nın "34 cana karşın 34 vicdani retçi arıyoruz" şiarı ile başlattıkları arayışa Roboski'den ve Amed vicdani ret inisiyatifinden cevap geldi. Roboski vicdani ret ortak metnini 38 kişi imzalararak vicdani retlerini açıkladı. Amed vicdani ret inisiyatifi ortak metnini ise 7 kişi imzalararak vicdani retlerini açıkladı. Nusaybin'de duvar saldırısına

karşı başlattığı dönüşümsüz açlık grevi ile kamuoyunun gündeminde yer alan Ayşe Gökkan da Roboski için vicdani ret açıkladı. Vicdani retçilerin yaptıkları ortak açıklamada; "Buradan bir kere haykırarak savaş oyunu bitti diyoruz. Bundan sonra bu cinsiyetçi, ırkçı, militarist sistemin hiç bir koşulda ne asker olarak, ne korucu olarak asla parçası olmayacağımızı buradan tüm kamuoyuna deklare ediyoruz. Savaşın parçası olup kardeş kanı dökmeyi ret ediyoruz." denildi.

VİCDANİ RET İMZACILARI

ÜMİT ENCÜ-ZEKİ ENCÜ-İLHAN TOSUN -FARUK ENCÜ-FİKRET ENCÜ-FUNDA ENCÜ-BERİVAN ENCÜCAHİDE ENCÜ- ZEKİ ÜRÜN-MİNE KAYNAK (ADANA)-HATİCE KAYMAK(DİYARBAKIR)HÜSEYİN ENCÜ-NECAT ENCÜ-LEYLA ENCÜ-CİHAN ENCÜ-TAYBET ENCÜ-FELEK ENCÜ-AYSEL ENCÜ- NAZİM ENCÜ-HANIM ENCÜ-KADRİ ENCÜ-SEMİRE ENCÜ-CAHİT ENCÜ - EYLEM ENCÜ- KADER ENCÜ-SELCAN ENCÜ-ZEKİ ENCÜ-BAHAR ENCÜ-ABDULLAH ENCÜ-MEHMET TAHİR TEKİNHAN(DİYARBAKIR-LİCE)-SEYHAN ÜREK-HACI ENCÜ-TANSU ÜREK-ŞÜKRAN ENCÜ-MERCAN ENCÜ-ABDULLAH ENCÜ-NEZİHAT ENCÜ-AYŞE GÖKKAN(NUSAYBİN BELEDİYE BAŞKANI)

Boğaziçi Üniversitesi'nde Yedi Kişi Vicdan Reddini Açıkladı

"34 insanımız savaş uçaklarıyla katledildiler. Emir komuta zinciri bu kadar açık olmasına rağmen hala kimseyi yargı önüne çıkarmadılar. Biz vicdani retçiler Roboski Katliamını lanetliyoruz."

Vicdani Ret Derneği, Lubunya Boğaziçi, Boğaziçi Forum ve Hevi LGBTİ İniyatifinin ortak düzenlediği "Roboskiler Bir Daha Olmasın Diye Vicdani Ret" etkinliği Boğaziçi Üniversitesi'nde gerçekleşti.

"Kuşatılmış Hayatlardan Kurtarılmış Alanlara" başlıklı panelde

Vicdani Ret Derneği Eşbaşkanları Oğuz Sönmez ve Merve Arkun, Vicdani Retçi Ercan Jan Aktaş ve Avukat Davut Erkan konuşmacı olarak yer aldı. Etkinliğin ardından yedi kişi kürsüye çıkıp "Daha fazla Roboski, Maraş, Çorum olmasın" diyerek vicdani reddini açıkladı.

Barış Tutsakları Günü'nde 22 Kişi Vicdani Reddini Açıkladı

Vicdani Ret Derneği'nin "1 Aralık Dünya Barış Tutsakları Günü" dolayısıyla düzenlediği etkinlikte, 22 kişi vicdani reddini açıkladı.

Düzenlenen etkinlikte "Asker-siz Bölge: Vicdan" belgeselinin gösteriminin ardından vicdani retçi Mehmet Tarhan ve Halil Savda ile Vicdani Ret Derneği Avukatı Davut Erkan'ın katıldığı "Hiç Kimse Zorla Asker Yapılmaz" adlı söyleşi gerçekleştirildi.

Söyleşinin ardından etkinliğe katılan, Enise Şeyda Kapusuz, Cemile Sarı, Emre Bayyigit, Cemile Sarı, Murat Demiroğlu, Ahmet Sait Gündüz vicdani reddini açıklarken; 16 kişi ise gönderdiği mesaj ile vicdani reddini açıkladı.

Enise Şeyda Kapusuz açıklamasında, "Bu hayat da erkeklerin, savaş da. Savaş ne sadece doğuda, batıda ne Filistin'de Kürdistan'da savaş bastığım toprakta. Vicdanımın sesini dinliyorum savaşı reddediyorum." derken, Murat Demiroğlu ise, "Varoluşumun doğal sonucu olarak askerliği reddediyorum." ifadelerini kullandı.

Mehmet Tarık Paköz ise, "Şiddet ve emir alıp vermek istemiyorum. Ben aileme bakmakla

yükümlü iken gidip kimsenin emri altında kalmam ve kimsenin canını almam bu yüzden vicdani reddimi açıklıyorum." dedi. Etkinlikte vicdani reddini açıklayan Emre Bayyigit "En büyük silahlı yapılanma ve asıl terörist devlettir. İnsanları öldür-öl dayatmasıyla kışlarına kapatan, organize bir şekilde işlediği cinayetleri; eğitim zaiyatı, şakalaşma ve intihar diyerek örtbas etmeye çalışan ve bunları reddedenleri askeri cezaevlerine kapatıp işkence eden orduyu reddediyorum... Bir anarşist olarak katliamcı devletin yasalarını ordusunu ve kendisini tanımlıyorum, vicdani ve total reddimi açıklıyorum." diyerek reddini açıkladı.

Etkinliğe bir mesaj gönderen Bawer Fırat ise, "Ben kişilik olarak öldürmeyi, silah ve tahakkümü reddeden bir kişiyim. Bundan dolayı vicdanen öldürmek ve ölüm üzerine eğitim ve emir almayı reddetmekle birlikte bir de tarihi ve ailevi bakımdan da bu devlete ve Kemalist sisteme hizmet etmeyi reddediyorum." diyerek reddini açıkladı.

Hakkari'de Vicdani Ret

2008 yılında Hakkari'de yaşanan toplumsal olaylara karıştığı iddiası ile gözaltına alınıp 8 yıl 2 ay hapis cezasına çarptırılıp 3. Yargı paketinden şartlı olarak tahliye olan 26 yaşındaki, İskan Aksaç İnsan Hakları Derneği Hakkari Şubesi'nde yaptığı açıklamayla vicdani reddini açıkladı.

İskan Aksaç yaptığı açıklamada bölgede yaşanan 35 yıllık çatışmalı sürecin en büyük mağduru olarak bu savaşın bir ferdi olmak istemediğini, bu yüzden de askere gitmeyerek vicdani ret hakkını kullandığını söyledi.

Savaş içinde yer almak istemediğini belirten Aksaç, "Bölge-mizde 35 yıldır süren kirli savaş politikaları halklara büyük zarar verdi vermeye devam ediyor. Burjuva çocukları kendi evlerinde rahat bir şekilde uyurken, yoksul halkın çocukları savaşta ölüyor. Hem Türk hem de Kürt anneleri bu kirli savaşın yarattığı acı, kan ve gözyaşından etkilenmeye devam ediyor. Bunun için askere gitmeyerek vicdani ret hakkımı kullanıyorum. Umarım bu karar Kürt sorununda başlatılan çözüm sürecine de bir katkı sunacaktır." diyerek vicdani reddini ilan etti.

Kışlalarda Şüpheli Şekilde Yaşamını Yitiren Askerlerin Aileleri Ankara'da

Kışlalarda şüpheli şekilde öldürülen askerlerin aileleri 18 Kasım günü mecliste bir basın toplantısı düzenleyerek, kışlalardaki cinayetlerin aydınlatılmasını istedi.

CHP Tunceli Milletvekili Hüseyin Aygün ile birlikte basın toplantısı düzenleyen yaklaşık otuz aile, cinayetlerin açıklığa kavuşturulmasını, failerin bulunmasını ve konuya ilişkin bir komisyon oluşturulmasını isteyerek, kışlalardaki cinayetlerin tarafsız yargılanmasına engel olan askeri mahkemelerin kapatılması gerektiğini vurguladı.

Aralarında 2009'da Tunceli Hozat'ta askerliğini yaparken intihar ettiği iddia edilen Murat Oktay Can'ın ve yine 2009 yılında Ağrı Eleşkirt'te askerliğini yaparken boğazından kurşunlanmış halde bulunan Volkan Kamalak'ın vicdani retçi babası Hayri Kamalak'ın, 24 Nisan 2011'de öldürülen Ermeni asker

Sevag Şahin Balıkcı'nın ailelerinin de bulunduğu aileler, çocuklarının katillerinin ortaya çıkartılmasını istedi.

Düzenlenecek basın toplantısı konusunda daha önce Cumhurbaşkanlığı'na ve Başbakanlık'a dilekçe yollayan Oktay Can ise, hakkında "yasak" olduğu belirtilerek meclis girişinde engellendi ve düzenlenen basın toplantısına alınmadı.

Vicdani Ret Hakkı Görmezden Gelinliyor

Basın toplantısına katılan Vicdani Ret Derneği Eşbaşkanı Merve Arkun ise 1992-2012 yılları arasında 2221 askerinin yaşamını yitirdiğini belirttiği konuşmasın-

da, kışlalarda yaşanan şüpheli ölümlerin kaza ya da eğitim zayırlığı olmadığını, bu ölümlerin faili belli cinayetler olduğunu vurguladı. Şüpheli asker ölümlerinin son bulması için katillerin askeri değil sivil mahkemede yargılanması gerektiğine dikkat çeken Arkun, bu ölümleri sonlandırmanın bir yolunun da vicdani ret hakkının tanınması olduğunu belirtti. Devlet eliyle "elverişlidir" raporu verilerek askere alınan genç insanların niçin kışlalarda intihar ettiğine vurgu yapan Merve Arkun, "Bu ölümler eğer intiharsa bile, bu insanları intihara sürükleyen sebepler nelerdir?" diyerek, kışlalarda yaşanan hak ihlallerine ve kötü muameleye dikkat çekti.

Basın toplantısının ardından AKP ve CHP genel merkezlerine giden aileler CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve AKP Genel Başkan Yardımcısı Salih Kapusuz ile görüşerek kışlalarda yaşanan ölümlere dikkat çekti. Bu görüşmelerde söz alan VR-DER Eşbaşkanı Arkun, zorunlu askerliğin bir insan hakkı ihlali olduğunu ve kışlalardaki ölümlerin son bulması için bir insan hakkı olan vicdani ret hakkının yasal olarak tanınması gerektiğini, bu hakkı tanımayan TC Devleti'nin uluslararası anlaşmaları ihlal ederek ve anayasanın 90. maddesini çiğneyerek bir hukuksuzluk uyguladığını belirtse de ne Kılıçdaroğlu ne de Kapusuz bu konuya ilişkin konuşmadı.

Medeni Yıldırım'ın Kardeşi Vicdani Reddini Açıkladı

Geçtiğimiz Haziran ayında Lice'de, kalekol yapımı protestosuna askerler tarafından açılan ateş sonucu yaşamını yitiren Medeni Yıldırım'ın kardeşi Mehmet Yıldırım vicdani reddini açıkladı. Yıldırım, açıklamasında "Aldığım silahla kendi halkıma karşı mı koruyacağım devleti?" diye sordu.

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nde yaptığı açıklama ile vicdani reddini ilan eden Mehmet Yıldırım ve 3 yıldır asker kaçağı olduğunu ve kardeşinin katledilmesinden önce de askere gitmeyi düşünmediğini ifade ederek, "TSK'nın geçmişte bölgede birçok kişiyi öldüren silahlarını kullanmayacağını" söyledi.

Devletin Kürtlere karşı hep aynı tutumu gösterdiğini söyleyen Yıldırım, "Askeri otoritede bulunmak, emir almak istemiyorum. Zaten kendi halkını öldüren bir orduya mensup olmak istemiyorum. Bedeli ne olursa olsun, karşıma ne olarak çıkarsa çıksın yapmayacağım, reddediyorum. Önümüzdeki süreçlerde ne ile

karşılaşırsam da kararım nettir." şeklinde konuştu. Bugüne kadar vicdani retçilerin tutuklanarak cezaevine konduğunu hatırlatan Yıldırım, askerliği reddettiğini belirterek, "Elime koyacakları silahı düşünüyorum da kaç insanın kanına girmiştir." diyerek bölgede yaşanan katliamlara vurgu yaptı.

“Zorunlu Askerliğin” Hükmü Kalmamıştır!

Halil Savda

Türkiye başbakanı Erdoğan, çürük raporu alan oğlu Burak ile parayı bastırıp askerlikten yırtan oğlu Bilal'i görmezden gelerek "600 bin kaçak var, kaçak durumda olanları yakalayıp hemen askerliğe teslim etmek lazım." dedi. Çocuklarını çürük raporu ve para ile askerden muaf sayarken, temsil ettiği halkın çocuklarını tehdit ediyor. Başbakan bu açıklamayı zorunlu askerlik uygulamasının 15 aydan 12 aya indirildiği kararın hemen ardından yaptı.

Peki, gerçekten kişilerin zorla elleri kelepçelenerek kışlaya götürülmeleri mümkün mü, anayasa bakımından zorunlu askerlik durumu nedir?

TC Anayasası ve Zorunlu Askerlik

TC Anayasası'nın 72. maddesindeki "Vatan hizmeti, her Türk'ün hakkı ve ödevidir" şeklindeki hüküm Askerlik Kanunu'nun 1. maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti tebaası olan her erkek, işbu kanun mucibince askerlik yapmağa mecburdur" şeklindeki düzenlenmiştir.

Anayasa vatan hizmetini zorunlu kılmakla birlikte, kanunla bu hizmetin sadece askerlikten ibaret sayılması anayasaya da aykırı bir durumdur. Dolayısıyla 1927 yılından bu yana, devlet ve ordu anayasal suç işliyorlar.

Bütün bu değerlendirmelerden şunu söylemek mümkün: Zorunlu askerlik uygulaması bir angaryadır ve sürdürülmesinin imkanı kalmamıştır.

Şu soru önemli; kişi zorla askere götürülebilir mi? İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin askerliğe dair verdiği gerekçeli bir karardaki ifadeler zorunlu askerlik durumunun geldiği hali iyi anlatıyor. Karar özetle "Zorunlu askerliğin angarya ve kölelikten beter, ekonomiye zarar veriyor, uygulama katı ve dünya örneklerinden geri" diyor.

İran, Mısır ve Türkiye'de askerler izinleri dışında tüm mesai saatleri ve geceleri dahi kışlada geçiriyorlar. Bu ülkelerde askere alınan kişiler, toplumdan yalıtılmış bir şekilde yaşıyorlar. Çin ve İsrail'de devlet vatani yükümlülüğü olan kişiler arasında seçim yapıyor. Meksika'da yükümlülüğü olan kişiler sadece hafta sonları bir gece kışlada kalıyorlar. İsviçre'de ise askerlik yükümlü-

lüğü 260 gün ve yılda 3'er haftalık eğitimler ile yapılıyor. Diğer Avrupa ülkelerinin neredeyse tümünde zorunlu askerlik uygulaması yok. Türkiye benzeri modellerin türü tükenmiş durumda ve bu model demode bir durumu teşkil etmekte.

22 Mayıs 2012 tarihli, 6138 sayılı kanuna göre asker kaçaklığı ve bakaya olanlar zorla elleri kelepçelenerek askeri kışlaya alınamazlar. Bu kanuna göre suç işlendiğinde ancak Kabahatler Kanunu'na göre işlem yapılabilir ve ilk kez işlendiğinde idari para cezası uygulanabilir. İkinci kez aynı fiil işlendiğinde ise bu kez suç olarak kabul edileceği ve kişi hakkında ceza soruşturması açılacağı belirtiliyor. Önemle vurgulamam lazım ki, ilgili kanun kişinin yakalanıp kelepçelenerek askere alınmasına imkan vermiyor.

Kimse askeri birliğe teslim olmadıkça asker sayılamaz. Dolayısı ile bu kişiler askeri mahkemede yargılanamazlar ve elleri kelepçelenerek hiç kimse kışlaya götürülemez.

Başbakan buyurduktan hemen sonra bakaya ve kaçaklar GBT'ye işlendi. Milli Savunma Bakanlığı (MSB) ile İçişleri Bakanlığı arasında bir protokol imzalandı ve bir genelge yayımlandı. Ve kaçaklar avı başlatılmış durumda. Neredeyse ülkenin her yerinde asker kaçakları yakalanıp, askerlik şubelerine götürülüyor.

Bu protokol TC anayasasına, mevcut yasal düzenlemeye ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır. Dolayısıyla bu protokolün uygulanma şansı yoktur.

Milli Savunma Bakanlığı'nın mevcut kanuna göre yapabileceği tek şey idari para cezası uygulamak ve savcılıkları ceza soruşturması için harekete geçirmektir.

Ne kimseyi kelepçeleyip askerlik şubesine götürme yetkileri vardır ne de böyle bir durum mümkündür.

Asker kaçağı olması nedeniyle Kabahatler Kanunu kapsamında idari para cezası verilen kişiler Sulh Ceza Mahkemesi'ne itiraz ederek cezanın iptalini isteyebilir. Ceza iptal edilmezse, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurulabilir. Bu başvuruda devletin mahkûm olacağı ise kesindir. Bu durumda kişi ödediği para cezasının en az on mislini geri alacaktır; yani para kazanmanın zor olduğu bu dönemde iyi bir gelir elde edilebilir. Sizler her gün yeni bir GBT'ye girip yakalanarak iyi para kazanabilirsiniz. Yani artık "suç" işleyerek, yeni bir para

kaynağı elde edebilirsiniz.

Vicdani Ret Derneği Eş Başkanları Merve Arkun ve Oğuz Sönmez kişilerin zorla askere götürülmeleri hakkında yaptıkları basın açıklamasında şunu söylediler: "Böylesi bir uygulamaya geçilmesi halinde 'asker kaçaklarının' yanında olacağımızı ve her türlü desteği vereceğimizi belirtiyor, bu durumu protesto için tüm 'asker kaçaklarını' vicdani retlerini açıklamaya çağırıyoruz".

Mevcut uygulama yaşama hakkını ve özgürlüklerin tümünü gasp ediyor.

Angarya olan, yaşama hakkını ve özgürlükleri yok eden askeri kışlaya gitmeyin bitsin!

Kaçmayan, saklanmayan angarya içinde olmayacağını açık söyleyen vicdani retçiler her zaman şunu söylediler: "Ölmeyeceğiz, Öldürmeyeceğiz, Kimsenin Askeri Olmayacağız."

Askeri kuruma ne tek kuruş verin ne de tek saniye; reddedin gitsin!

“Liberal” Bir Hak Olarak Vicdani Ret

Mehmet Tarhan

Dünyadaki gelişimi bir yana Türkiye’de vicdani ret kavramı, Tayfun Gönül ve Vedat Zencir’in 1989’daki ret açıklamalarıyla dolaşıma girdi. Bu, bir grup anarşistin ülkede sürmekte olan iç savaşa yönelik bir tutum belirleme arayışının ürünü olarak okunabilir. Çeşitli röportajlardan ve İzmir Savaş Karşıtları Derneği (İSKD) tarafından yayınlanan raporda, ilk vicdani retçilerin Kürdistan’da yürütülmekte olan savaşa simetrik bir bakış açısıyla yaklaşmadıkları da kayda geçmelidir. Keza anarşist ve antimilitaristlerin 2000’lerin başlarında gerçekleştirdikleri “Yüzleşiyoruz” gibi kampanyalar ya da Militurizm gibi etkinlikler de bunu desteklemektedir.

Aynı dönem, başından beri hareketin içinde aktif yürütücüler olan kadınların retlerini açıklamalarıyla vicdani ret tartışmalarının özneleri de olma taleplerinin görünür olmasıyla önemlidir. 1999-2004 arasındaki çatışmasızlık süreci anarşistler, antimilitaristler, feministler, ekolojistler, LGBT’ler ve pek çok farklı grubun kendi aralarındaki organik bağları da geliştirmesine olanaklar sağladı. Elbette Öcalan’ın “Toplumsal Ekoloji” söylemi ve Kürt Kadın Hareketi’nin bu süreçte önemli bir işlev gördüğü teslim edilmelidir.

2000’lerin ortalarından itibaren, özellikle 2004 AB reformlarının da etkisiyle hak temelli sivil toplum örgütlerindeki canlanma, AiHM kararları gibi uluslararası hukuk alanındaki gelişmelerin de etkisiyle vicdani ret hakkısa-

vunusunda bir genişleme dönemi olarak okunabilir. Daha önce Anayasanın 72. maddesinin muğlaklığı üzerine kurulan hukuki savunmalar; 90. maddede yapılan değişikliklerle getirilen insan hakları alanında uluslararası sözleşmelerin iç hukuktan üstünlüğü ilkesi ve AiHM’in Ülke-Türkiye kararı üzerinden tanımlanmaya başlandı. Bu karar vicdani reddi doğrudan bir hak olarak tanımlamasa ve ülkelerin kendi tasarruflarına bıraksa da vicdani redcilerin sürekli tutuklanma ve cezalandırılma riskini kötü muamele olarak tanımlamakta ve AiHS’nin işkence ve kötü muameleyi yasaklayan 3. maddesinin ihlali olarak görmüştür. Bu sürekli cezalandırılma riskini ise “sivil ölüm” olarak tanımlamıştır. 2011 yılında Bayatyan-Ermenistan davasında AiHM Büyük Daire’si tarafından içtihat değişikliğine gidilerek vicdani ret bir hak olarak tanımlanmış ve devamında da Erçep, Savda, Demirtaş ve Tarhan davalarında Türkiye sözleşmesinin 3. maddesi yanı sıra adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesi ile düşünce, din ve vicdan özgürlüğünü düzenleyen 9. maddesinden de mahkum edilmiştir. Tarhan

kararında özel hayatın ve aile hayatının korunması hakkındaki 8. maddeye de atıfta bulunulmuştur. Önümüzdeki günlerde daha önce başvurularda kabul edilmeyen 8. madde ile kişi özgürlüğü ve güvenliğini düzenleyen 5. maddeden de mahkumiyetler beklenebilir. AiHM kararları Görmez ve Delice kararlarında tartışılarak vicdani ret hakkı iç hukukta zımnen kabul edilmiş sayılabilir.

Bütün bu hukuki gelişmeler Türkiye’de yakın bir zamanda vicdani ret hakkının tanınacağı konusunda önemli göstergeler. Ancak vicdani red hakkı düzenlenmesinin nasıl yapılacağı, bu hakkın herkes için erişilebilir ve kullanılabilir olup olmayacağı, olası sivil hizmet’in sosyal hizmetler alanında örneğin; hizmetlerin kalitesi, alanda hali hazırda çalışan kişilerin sendikal haklarına etkileri gibi nasıl etkileri olacağı, alternatif hizmetlerin sınıfsal ayrımcılığı barındırıp barındırmayacağı tartışılmalıdır. Tabii ki Kürdistan’da savaşın tarihi ve Irak’ta ABD işgali gibi örneklere baktığımızda Profesyonel Ordu-Yurttaş Ordusu meselesini

önemli bir gündem olarak görmek durumundayız. Bu tartışmaları yürütmeden liberal anlamda vicdani ret hakkı üzerine yoğunlaşacak çalışmalar hukukla belirlenmiş alanın dışına çıkamamak anlamına gelir.

Türkiye’de vicdani ret hakkı savaşa karşı ama barışı kurma yönünde bir öneri olarak ortaya atılmış bir enstrümandır. Uluslararası hukuk alanındaki gelişmeler ve neoliberal düzenin savaş düzeninde değişikliklerle ilişkilidir ve zorunlu askerliğe dayalı orduların ihtiyacı karşılamakta yetersiz kaldığı açıktır. Barışı sağlamaya yönelik toplumsal bir karşı çıkış olarak vicdani reddin kullanışlı bir araç olarak kalması için, özellikle kadın retçiler aracılığıyla vücuda gelen antimilitarist perspektiften ilham alarak uluslararası ve yerel hukukun, BM ya da AK gibi uluslararası kuruluşların, yani devletlerin çizdiği sınırların dışında bir vicdani ret eylemliliğinin oluşturulması elzemdir. Aksi takdirde neoliberal düzenin yeni dizaynı için araçsallaştırılmayı bir kazanım olarak görmek riskiyle karşı karşıyayız.

KAÇAKLAR VE BAKAYALAR

Av. Davut Erkan

Geçtiğimiz aylarda zorunlu askerlik süresinin 15 aydan 12 aya indirilmesi gündeminin ardından sayılarının 600 bin ile 750 bin arasında olduğu zikredilen asker kaçaklarının, artık GBT sistemine işleneceği, yakalandıklarında askerlik şubesine teslim edilecekleri, bu konuda Savunma Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı arasında bir protokol imzalandığı zikredildi.

Yoklama kaçağı ve bakaya durumunda olanlar hakkında yurtdışına çıkış yasağı, banka hesabı açtırmaktan yasaklanma gibi yaptırımların uygulanacağı yönünde demeçler verildi ve haberler yayınlandı. Bu şekilde bir korku iklimi yaratılmaya çalışıldı. Son olarak Milli Savunma Bakanı, kanunu okumak aklına gelmiş olacak ki, bu kişiler hakkında idari para cezası uygulanacağını açıkladı. Oysa daha önce suç olarak düzenlen yoklama kaçaklığı ve bakaya, 22.05.2012 tarihli 6138 sayılı kanunla ilk kez işlendiğinde kabahat olarak kabul edildi ve idari para cezası verileceği düzenlendi. İkinci kez aynı fiil işlendiğinde ise bu kez suç olarak kabul edildi ve kişi hakkında ceza soruşturması açılacağı Askeri Ceza Kanunu'nda düzenlendi. Ancak bu sanki yeni bir şeymiş gibi anlatılıyor ve bu şekilde bir korku iklimi yaratılmaya çalışılıyor.

HAK MI ANGARYA MI: VATAN HİZMETİ/ZORUNLU ASKERLİK

TC Anayasasının 72. maddesindeki "Vatan hizmeti, her Türk'ün hakkı ve ödevidir" şeklindeki hüküm Askerlik Kanunu'nun 1. maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti tebaası olan her erkek, işbu kanun mucibince askerlik yapmağa mecburdur" şeklindeki bir düzenlemeyle yasal karşılık bulmuştur.

Askerlik yükümlüsü olanlar ise tarih boyunca bu yükümlülüğün kurtulmak için ellerinden geleni yapmışlardır. Parası olanların kimi Türk lirası cinsinden "bedel" ödemiş kimi dövizi bastırıp askerlikten kurtulmuştur. Parası olan sahte çürük raporu alarak, olmayansa kendini sakatlayarak askerliğe elverişsiz hale getirmiş.

DİN VE VİCDAN ÖZGÜRLÜĞÜ KAPSAMINDA VİCDANİ RET

Bunların dışında bir de, vicdani retçiler var ki dini, ahlaki, politik vb. gerekçelerle zorunlu askerlik hizmetini reddetmekte; bunu yaparken de kaçmak yerine sivil itaatsizlik eylemi şeklinde bunu

kamuoyuna deklare etmekte, yasaya açıkça karşı gelmektedirler. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nde düzenlenen din ve vicdan özgürlüğü, kişilerin zorunlu askerlik hizmetini bu sebepler tahtında reddetmesini de kapsıyor. Türkiye, imzaladığı bu uluslararası sözleşmelerin bunu zorunlu kılmasına rağmen vicdani ret hakkını tanımamakta ve vicdani retçileri de yoklama kaçağı/bakaya/itaatsiz asker/firari vs. şeklindeki sınıflandırmalara tabi tutmaktadır.

HUKUKSAL DURUM

Gelelim yoklama kaçağı ve bakayaların hukuksal durumuna... Bilindiği üzere kişi ancak "kıtaya katıldıktan sonra", askerlik yapacağı birliği belli olduktan sonra gidip birliğine teslim olduğunda, asker kişi sıfatını kazanır. Askerlik Kanununa göre yoklamada bulunmayan ve bulunamadıklarına dair bu kanunda yazılı bir mazeret gösterememiş olanlara "yoklama kaçağı"; yoklamada bulunarak asker edildikleri halde istenildikleri sırada gelmeyenlere veya gelip de askerlik yapacakları kıtalara gitmeksizin toplandıkları yerlerden veya yollardan savuşanlara ise "bakaya" denir.

İDARİ PARA CEZASI

Yoklama kaçağı veya bakaya olanlar ilk olarak idari para cezasıyla karşı karşıya kalırlar. İdari para cezasının miktarı Askerlik Kanunu'nun 89. maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre; dört ay içinde gelenler iki yüz elli, yakalananlar bin; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler beş yüz, yakalananlar iki bin; bir yıldan sonra gelenler yedi yüz elli, yakalananlar üç bin Türk Lirası idari para cezasıyla cezalandırılır. Bir yıldan sonra tamamlanan her takvim yılı için kendiliğinden gelenler ayrıca bin, yakalananlar ayrıca iki bin Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılır.

Yoklama kaçağı veya bakaya durumunda olan kişi, birliği belli olsa dahi kendiliğinden birliğine teslim olmadığı sürece kimse onu zorla asker yapamaz. Sevk evrakı verilerek kişi birliğine sevk edilir. Sevk edildikten sonra birliğe katılmayan kişi "bakaya" sayılır.

CEZA SORUŞTURMASI VE DAVA AÇILMASI

Verilen idari para cezası kesinleştikten sonra yoklama kaçağı/bakaya durumunun devam etmesi halinde kişi hakkında askerlik şubelerince suç dosyaları hazırlanarak kişinin nüfusa kayıtlı olduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilir. Bu durumda kişi hakkında Sulh Ceza Mahkemesi'nde ceza davası açılabilir. Bu suçlardan açılan davalar askeri mahkemelerde değil, sivil mahkemelerde görülür.

Askeri Ceza Kanunu'nun 63. Maddesine göre; dört ay içinde gelenler altı aya kadar, yakalananlar iki aydan altı aya kadar; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler iki aydan bir yıla kadar, yakalananlar dört aydan bir yıla kadar; bir yıldan sonra gelenler dört aydan iki yıla kadar, yakalananlar altı aydan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Kişi, hakkında açılan soruşturmada veya davada vicdani ret itirazını veya varsa başka itirazlarını ileri sürebilir. Verilen karara karşı itiraz veya temyiz yollarını kullanabilir. İtiraz veya temyiz yolunda da bir sonuç alınmazsa karar kesinleşir. Kesinleştikten sonra Anayasa Mahkemesine veya AİHM'e bireysel başvuru yapılabilir.

YAKALAMA MEVZUSU

Çeşitli yasal düzenlemeler ışığında

yakalama/GBT konusuna bakıldığında "asker kaçaklarının" GBT sorgusu sonucunda yakalananlarının ve askerlik şubesine teslim edilmelerinin yasal dayanağı olduğu görülecektir. Ancak bu kişinin askeri birliğe zorla götürülerek asker edilmesi anlamına gelmez. Yani yoklama kaçağı veya bakaya durumunda kalmayı tercih eden kişiler, birliğe sevk edildikten sonra yeni bir "bakaya suçu" işlemekte serbesttirler. Kimse zorla askeri birliğe götürülerek askerlik yapmaya zorlanamaz.

Ancak önemle belirtmek gerekir ki, Askerlik Kanunu'na göre yapılacak yakalamada Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin şart koyduğu birçok husus yoktur bu nedenle de yoklama kaçağı/bakaya olarak yakalananların istisnasız hepsi Anayasa Mahkemesi'ne başvurarak ihlal kararı alma hakkına sahip olacaktır. Çünkü AİHS'e göre "Yakalama veya tutuklu durumda bulunma nedeniyle özgürlüğünden yoksun kılınan herkes, özgürlük kısıtlamasının yasaya uygunluğu hakkında kısa bir süre içinde karar vermesi ve yasaya aykırı görülmesi halinde kendisini serbest bırakması için bir mahkemeye başvurma hakkına sahiptir."

Oysa Askerlik Kanunu nedeniyle yakalanan ve askerlik şubesine sevk edilen kişilerin serbest bırakılmalarını sağlamak için başvurabilecekleri herhangi bir mahkeme yoktur. Bu nedenle de AİHS 5. Maddesinde düzenlenen "kişi özgürlüğü" hakkı ihlal edilmektedir.

TSK'daki Askerin İki Katı "Kaçak" Var!

Oğuz Sönmez

Milli Savunma Bakanlığı (MSB)'nin 3 Aralık tarihli açıklamasında, TSK mevcudunun 647.939 kişiden 708.054 kişiye çıktığı haberi veriliyor. Bunun yaklaşık 400 bini er ve erbaşlardan yani "zorunlu" askerlerden oluşuyor. Yine Bakanlığın 23 Ekim tarihli açıklamasında, 750 bin yoklama kaçağı ve bakayanın bilgilerinin GBT(Genel Bilgi Toplama) sistemine yüklenmesi için Emniyete gönderildiği bildirilmekte. Ancak bu sayı ne kadar doğru? Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, 2008 yılında DTP Diyarbakır milletvekili Akın Birdal'ın sorusuna verdiği cevapta, 1 milyon kişinin tecilli, yoklama kaçağı ve bakaya olduğunu açıklamıştı. O yıldan bu yana bu rakamı azaltabilecek tek faktör yaklaşık 70 bin kişinin bedelli askerlikten yararlandırılması olmuştur. Geçen 5 yıllık sürede nüfusun artışını göz önüne alırsak, 1 milyon sayısının eksilmesi değil, aksine arttığı söylenebilir. Yani bugün için 1 milyon civarında "asker kaçağı" olduğu söylenebilir. Bu sayı mevcut er ve erbaşların (zorunlu askerlerin) 2 katını da aşar.

Anayasal açıdan "vatandaşlık" kriterinin asli unsuru, sosyal hayatta ise gençlerin, kınalar yakılarak, törenler düzenlenerek yolcu edildiği, bir "kutsal" bir "tabu" haline getirilmiş "askerlik" in, polisçe takip edilen ve adeta kriminalleştirilen bir duruma gelmiş olması sistemin iflasının ortaya serilmesinden başka bir şey değildir. Aslında 1 milyon insanın askere alınmak istenmesi söz konusu bile değildir. Alsanız ne yapacaksınız? Yoksa düşünülen, 2 bin liradan 50 bin liralara kadar uzanan para cezalarını bir kaynak olarak değerlendirmek mi? Sanmam. Askerliğin 3 ay kısaltılmasıyla 70-80 bin askerinin terhis edileceği, oluşan eksikliğin de "yakalama", "para cezası" vb. tehditlerle, asker kaçaklarının bir kısmının korkutulmasıyla giderileceği düşünülmüş anlaşılır. Elbette bu hesap tutar. Ancak sorunun köklü çözümüne yönelik adım atmadan böylesi geçici tedbirlere başvurmak yarayı kaşıtmaktan ve kanatmaktan başka bir şey değildir.

Evet, bu sistem iflas et-

miştir: 1789 Fransız Devrimi'yle tarih sahnesine çıkan "vatandaş orduları" (bugünkü adıyla zorunlu askerlik sistemi) artık süresini doldurdu. Ordular, kullandıkları silahların teknolojik gelişkinliğinden dolayı daha az sayıda ve uzman askerlere ihtiyaç duyuyorlar. Bu pahalı da olsa "mantıklı" bir çözüm. 28 NATO ülkesinden Türkiye dahil yalnızca 6 ülkede zorunlu askerlik sistemi var ve bu sayı hızla düşüyor. TSK'nın da yönelimi bu şekilde. Kürdistan'da yaşanan savaş, bu gerçeği daha bir açıklıkla ortaya çıkardı. Dağlara savaşmaya yollanıp, her gün cenazeleri gelen gençlerin tecrübesizliği ve yoksulluğu toplumu isyan ettirdi. Hemen harekete geçilerek öncelikle savaşan unsurların (komandolar birlikleri) profesyonelleşmesi sağlandı. Ardından, ABD'deki sisteme benzeyen "sözleşmeli askerlik" sistemine geçildi (Bu sistemde henüz başarı yakalanamadı. Açılan 40 bin kadroya karşılık ve sürekli artan vaatlere rağmen alınan asker sayısı henüz 2 bin bile değil). Jandarmanın tamamen profesyonel hale getirilip, İçişleri Bakanlığı'na bağlanması, bir kısmının da yine profesyonel "sınır birlikleri"ne kaydırılması gündemde. Elbette tüm bunlarla birlikte silahların modernizasyonu da son hızla sürdürülmekte. Özellikle son on yılda yerli silah üretiminde büyük bir gelişme kaydedilmiş, TSK'nın silah ihtiyacının yarısı yurt içinden karşılanır duruma gelmiştir. Amaç "bölgesel bir güç" ve giderek de "küresel bir aktör" olmaktır.

Adalet Bakanı'nın da dediği gibi profesyonelleşmede sağlanacak başarı ile vicdani ret hakkının tanınması da sağlanacaktır. Olabilir mi? Olur. Gerek yukarıda anlatmaya çalıştığım sıkıntılar, gerekse de Avrupa Konseyi ülkeleri içinde vicdani ret hakkını tanımayan tek ülke konumunda olmak da aşılması gereken ayrı bir sıkıntı.

Ancak tüm bunlara rağmen olası bu sürecin önemli bir kırılma noktası da var. Çok önemli bir adım ve adeta geri dönülmesi imkansız gibi görünen "çözüm süreci"ne rağmen Kürdistan'da barış sağlanmış değil. Yeniden savaşın başlaması söz konusu olabilir. Ayrıca, bölgede sürekli bir savaş hali var ve her an içine çekilebiliriz. Tüm bunlar sistemin devamını hatta daha kötü senaryoları da gündeme sokabilir. İşte o zaman "Asker milletiz", "Her Türk asker doğar", "Asker ocağı, peygamber ocağıdır", "Vatan parayla kurtarılmaz, uğruna şehit olunur" gibi propagandalar çok çabuk devreye sokulur ve yine bir kez daha başa dönebilir.

Bizim tercihimiz "kötünün iyisi". Eskilerin tabiriyle "ehven-i şer". Zaten demokratik mücadelenin kendisi de böyle bir şey değil mi? Savaşa değil, barışa odaklanalım.

Şirketlerin talan projelerine, iktidarların rant savaşlarına karşı düzenlenen "Kent Mitingi" için on binlerce kişi Kadıköy'de buluştu.

Mahalle forumlarından yöre derneklerine, kent hareketlerinden siyasi partilere kadar

birçok katılımcının olduğu Kent Mitingi'nde Patika Ekoloji Kolektifi de yer aldı. Yeni kurulan kolektif, "Asfalt Yolsuzluktur Patika Yaşam" yazılı pankartıyla, Söğütlüçeşme'den Kadıköy'e yürüdü.

Patika Ekoloji Kolektifi, miting

güzergahı boyunca ve miting alanında, aynı isimle çıkardıkları PATİKA dergisinin ilk sayısının dağıtımını gerçekleştirdi.

Polis, coşkulu bir yürüyüşün ardından arama noktalarında üzerini aratmak istemeyen gruba gaz bombalarıyla saldırarak

mitingi dağıtmaya çalışsa da başarılı olamadı. Polisin saldırısı sırasında gazdan etkilenen Elif Çermik fenalaşarak yoğun bakıma kaldırıldı. Polisin tüm bu saldırısına rağmen devam eden miting, "mücadeleye devam" vurgusuyla sonlandırıldı.

PATİKA Dergisi "Merhaba" Dedi

Ekolojik mücadele temelinde yeni bir hareket olarak kurulan Patika Ekoloji Kolektifi içerisinde mahalle dernekleri, dayanışma kolektifleri ve bireyler bulunuyor.

Kolektifin kurulmasıyla birlikte hareketin ismiyle aynı isme sahip Patika dergisinin ilk sayısı da çıkmış oldu ve dağıtımlarına başlandı. Kent'ten kıra direnişlerin sesi olmayı ve ekolojik katliamlara karşı her alanda mücadeleyi duyurmayı amaç edinen Patika dergisi, iki ayda bir yayımlanacak. Ekolojik uyum yaşamın kurtuluşu fikriyle yol alacak olan derginin ilk sayısında; "Sosyal Ekoloji yokken! Karşılıklı Yardım-

laşma vardı", "Bilimsel Sosyalizmden Ekososyalizm çıkar mı?", "Mesele Enerji mi Su mu?", "Yeni Nesil Truva Atları ve Fon döngüsü", "Zehirli Gaz Borsası: Kyoto Protokolü" gibi birçok ciddi eleştiriye de yer verilmiş. 'Bir tohum betonların arasına sıkışmışsa, çatlaktan sızar; kuraklığına su, karanlığına güneş. Tohum filizlenir yürür patikasında ve çatlağı genişleterek kurtulur betondan. Özgürlük patikasında yürüelim, çatlakları genişleterek kurtulalım kapitalizmden. Yaşamın kurtuluşu ekolojik uyumdadır.' şeklindeki yazıyla dergi herkesi patikada yürümeye çağırıyor.

Yenice Köyü'nde Yüksek Gerilim Var

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ) tarafından projelendirilen ve Balıkesir'den başlayıp Çanakkale'nin Biga ve Lapseki ilçelerine ulaşan enerji iletim hattı, Yenice Köyünde tepkiyle karşılandı. Lapseki'ye bağlı Yeniceköy'de enerji nakil hattının tarlalardan ve meyve bahçeleri üzerinden geçecek olması nedeniyle köylüler nöbet tutmaya başladı.

TEİAŞ çalışanlarını engelleyeceklerini söyleyen köylüler; "Tarlalarımız zarar görecek, meyve bahçelerimizin içine direkler dikilecek. Bu direkler her dikildiği yerde 500 metrekare yer işgal

ediyor. Küçük parçalara sahip meyve bahçelerinde ekecek yerimiz kalmayacak. Bizleri resmen tarlalarımızdan kovuyorlar. En riskli tarafı yüksek gerilimin yayacağı radyasyondur. Birileri 3-5 kuruş kar elde edecek diye yaşamlarımızı hiçe saymalarına asla izin veremeyiz." dediler.

Köylüler direk ölçümü için gelen görevlileri kovalayıp dereye attılar ve barikat oluşturdular. Köylülerin sert direnişi sonucunda yetkililer, Lapseki Adliyesi'nde görev yapan hakimın olayların can ve mal kaybına dönüşmemesi için verdiği talimatla geri adım attı.

Konya Ovası Termik Çölü Oluyor

Afşin Elbistan'dan sonra en büyük linyit kömürü sahası olarak ifade edilen Konya'nın Karapınar ilçesini "Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi" ilan eden devlet ve şirket ortaklığı Konya Ovası'nı Termik çölüne çevirmek istiyor.

On yıllardır tarım havzası, buğday ambarı diyerek sömürülen Konya Ovası'na şimdi de linyit rezervinin çıkarılması bahanesiyle termik santral yapılmak isteniyor. Alüminyum fabrikasının

Seydişehir'i önce dumana sonra da kansere boğmasının ardından şimdi de termik santraller Konya Ovası'nda yaşamı yok edecek.

Hazırladığı raporla Karapınar Termik santraline karşı olduğu belirten Truva atı TEMA'nın mütevelli heyetindeki patronların sahibi olduğu termik santraller düşünüldüğünde, Karapınar ihalesinde TEMA'cı patronların pek de başarılı olmadığını anlaşıyor.

Ümraniye'den Roboski'ye Ateş Sadece Düştüğü Yeri Yakmaz

Halil Çelik

halilcelik@meydangazetesi.org

Taksim Direnişi sürecinde, devlet ve polis terörü; yaşamları için sokak sokak, meydan meydan direnen kardeşlerimizi bir bir katletti. Bu kardeşlerimizden birisi de Mehmet Ayvalıtaş'tı. Ümraniye 1 Mayıs Mahallesi'nde polis saldırıdığı anda, bir taksinin hızla çarpması sonucu yaşamını yitirdi. Devletin yok ettiği, bir tek Mehmet'in yaşamı değildi,, önce ailesinin, sonra yaşamları için direnmeye devam edenlerin yaşamlarıydı. Öyle de oldu. Oğlunu yitiren Fadime Ayvalıtaş, 13 Aralık günü, ani bir kalp krizi geçirerek yaşamını yitirdi.

Fadime Ayvalıtaş, oğlunun katledilmesinin ardından Tay-

yip Erdoğan'ın sarfettiği "Analar ağlamasın." sözlerine karşılık "Önce biz anaları öldürsünler ki; evlatlarımızın öldüğünü görüp ağlamayalım!" demişti. Fadime Ayvalıtaş için, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Cemevi'nde bir tören düzenlendi. Cenazesine, aylardır onunla aynı acıyı yaşayan Ethem Sarısülük ve Ali İsmail Korkmaz'ın aileleri de katıldı. Cenaze namazından sonra, cemevinin önünden cenaze arabasıyla beraber yürüyüşe geçen yaklaşık bin kişi, Fadime Ayvalıtaş'ın evine yürüdü. Yürüyüşte sık sık "Anaların öfkesi katilleri boğacak!", "Her yer Taksim, her yer direniş!" sloganları atılırken, Fadime ana, oğlunun yanına def-

nedildi. Sonuç olarak; Ayvalıtaş ailesinin evine, bir kez daha ateş düşmüş oldu.

Tekrar tekrar ateş düşen evlerden biri de, Encü ailesinin evi. İki yıl önce, devlet Roboski'de 34 Kürdü katletti. Başta Encü ailesinin evi olmak üzere, Roboski'li ailelerin evlerine öyle bir ateş düştü ki; katliamdan sonra devlet pişkinliklerine pişkinlik eklemeyi sürdürdü. Katliamın ikinci yıl dönümü olan 28 Aralık günü Roboski'de gerçekleştirilen anma eyleminde, oğlunun acısına dayanamayan Miran Encü kalp krizi geçirdi. Kaldırıldığı hastanedeki tüm müdahalelere rağmen, Miran ana da oğlunun acısına da-

yanamamaya yaşamını yitirdi. Encü ailesinin evine, bir de Miran ananın ateşi düştü.

Bu ateş, başka ateşler gibi sadece düştüğü yeri yakmayacak tabii. Ayvalıtaş ailesinin evine düşen ateş, Encü ailesinin evine düşen ateş, bizim evlerimize de düştü. Çünkü devlet; Mehmet'i katlettiğinde, Fadime anayı da katletti. Roboski'de bombalar yağdırırken, Miran anayı da katletti. Analarımızın acısıyla bugün evlerimize düşen ateş, yürekte harlanan isyan ateşi; elbette sadece bizim evlerimizi de yakmayacak. Öfkemizle birleşerek; katliamlardan beslenen devleti yok edecek ateş, bu ateş!

DEVLETİN

Normali de Anormali de

YOLSUZLUKTUR

Abdülhamit'in nasıl bir istihbarat sistemi kurduğu, Osmanlı'daki siyaset geleneğiyle ilgilenenlerin bildiği bir durumdur. Abdülhamit'in bu istihbarat sistemi sayesinde, çevresindeki yolsuzlukların, rüşvetlerin, imtiyaz satışlarının farkında olduğu söylenir. Bunun, Abdülhamit'in iktidarını devam

ettirmede bir politika olduğu açıktır. Siyasi iktidarlar, bu durumu teşvik ederek tahakküm politikalarının bir parçası olarak kullanır. Yolsuzluk ve rüşvet yoluyla siyaset sahnesindeki tüm oyuncular kazanılmış olur. Yolsuzluk ve rüşvet, devlet içi siyasette bir denge politikasıdır.

TC'nin Yolsuzluğu

Kuruluş itibarıyla TC, zaten bir yolsuzluklar devleti olmuştur. Gayrimüslim halklara uygulanan politikalarla yolsuzluk "milli iç politika" haline gelmiştir. Peşkeş çekmenin, kayırmacılığın, patronajın ilk örnekleriyle zengin yetiştirmeciliğine başlamıştır TC. Sonrasında;

1930'larda Koçlara, Sabancılara teşvik primleri, krediler; 1950'lerde Menderes'in yolsuzlukları; 1970'lerde Demirel'in kardeşine Ziraat Bankası tarafından verilen usulsüz krediler, peşkeş çekilen TCDD arsaları, yeğenlerinin karıştığı hayali ihracatlar, vergi yolsuzlukları; 1980'ler ve 90'larda Özal döneminde servetlerine servet katan "dostlar", tarikatlar, faşistler, patronlar, Engin Civanlar ve Selim Edeslerin isimlerinin geçtiği Civanate yolsuzluğu, ihracat teşvikleri; 1990'larda el konulan bankalar, kurtarılan bankalar (1993-97 arasında 130 trilyonluk batık banka kredisi), bankaları kurtarmak için halktan alınan vergiler, maaş kesintileri; DYP-SHP koalisyonunda aklanan İLK-SAN yolsuzluğu, İSKİ yolsuzluğu, Anavatan-Doğruyol Koalisyonu döneminde örtülü ödenekler, Çiller'in gayrimenkulleri, TOFAŞ, TEDAŞ yolsuzlukları; Refah Partisi-Doğruyol Partisi koalisyonu döneminde Süleyman Mercümeç Olayı, Karadeniz Otoyol İhalesi, GSM ihalesi, SEKA arazisinin bedelsiz tahsisi, malvarlığı soruşturmaları...

Aslında devletin yolsuzluk politikasına aşinayız hepimiz. Tüm bunları gerçekleştirmek için çıkarılan kanunlar, yönetmelikler... Devlet, yolsuzluk politikalarının merkezi kurumsallaşmasından başka bir şey olarak düşünülebilir mi?

Dünyanın Yolsuzluğu

Fransa;

Fransa'da yaşanan yolsuzluklar, üst düzey siyasetçiler ve şirket patronlarının aynı okullarda eğitim görmesi ile ilişkilendiriliyor. Bu yakın ilişki sayesinde bir patron siyaset sahnesinde kendine kolayca yer bulabilirken, aynı şekilde siyasetçiler de şirketlerin üst düzey yöneticisi olabiliyor. Bu yakın ilişki özellikle yabancı sermayenin şirketlere kapalı olma durumuna neden olurken, yapılacak yolsuzlukların gizli bir şekilde gerçekleşmesini sağlıyor.

Yakın bir zamanda, sosyalist hükümetin başında bulunan Cumhurbaşkanı Hollande'in adı yolsuzluk davasına karışmıştı. Telekom şirketinde yolsuzluğa karışan üç devlet yetkilisi ile ilgili soruşturma başlatmayan Hollande, ülkede krize neden olmuştu.

Şu an IMF'nin başında bulunan Christina Lagarde da, Maliye ve Ekonomi bakanıyken (2008 yılında), Adidas eski patronu Bernard Tapie'ye illegal ödemeye 403 milyon Avro vermiş ve krize neden olmuştu.

Ancak Fransa'da yolsuzluk denince akla gelen ilk isim Nicolas Sarkozy'dir. 2002-2004 yılları arasında, usullere aykırı kaynağı belli olmayan parayı Emniyet Genel Müdürü'ne vermiş ve aslında çok daha kapsamlı bir yolsuzluk krizine yol açmıştı. Aynı yolsuzluk kapsamında, İç İşleri Bakanı'na açıktan yüksek miktarda para vermekle yargılanan Sarkozy'nin en büyük yolsuzluğu bunların hiçbirisi değildi. 2007 yılındaki seçim kampanyasında Sarkozy'ye 150 bin Avro aktaran L'oreal şirketinin karıştığı yolsuzluk ülke gündemini çok meşgul etmiş, Sarkozy'nin sonraki seçimlerde düşmesine neden olmuştu. Kozmetik devi L'oreal'in yöntemini uygulayan birçok şirket, kamulaştırma riskine karşı hükümetlere rüşvet vermeyi seçiyor.

Afganistan;

Afganistan, Dünya Şeffaflık Örgütü verilerine göre dünyada en fazla yolsuzluğun yaşandığı devletlerin başında geliyor. 2010-2013 yılları arasında, Başkan Hamid Karzai ve çevresindeki isimlerin karıştığı Kabil Bankası'nda yaşanan finans yolsuzluğu, bu yolsuzlukların başında geliyor. Bu yolsuzluk kapsamında, Hamid Karzai ve çevresi bankanın 1 milyar dolarını kendi lüks çıkarları için kullandı.

Ülkenin kuzeyinde bulunan Balkh Eyaleti'nde sık rastlanan başka bir yolsuzluk, ordunun bu bölgedeki kişilerin topraklarına keyfi el koymasındadır. Ülkenin ABD güdümünde, kukla yöneticilerin elinde olması, bu yolsuzlukların oluşmasına daha fazla zemin hazırlıyor.

İtalya;

Siyasi yolsuzluk, İtalya'da, özellikle Calabria dahil olmak üzere Güney İtalya'da önemli bir sorun olarak devam etmektedir. Bu noktada en yozlaşmış kurum olarak siyasi partiler gözükmektedir. Kamu görevlileri ve parlamento da yaşanan yolsuzluklar da en çok ön plana çıkanlar arasındadır. Organize suçların, özellikle İtalya'nın yolsuzluğun yoğunlaştığı bölgelerde rastlanması bir rastlantı değildir. İhale süreçleri, yol ve demiryolu projelerinde yapılan yolsuzluklar İtalya siyasetinde normal karşılanır durumlar haline gelmiştir. Neredeyse her hükümetin, yolsuzluklara karıştığı İtalya'da, Berlusconi başkanlığında gerçekleşen yolsuzluklar yakın dönemin en çok ses getiren ve siyasi dengeleri altüst eden yolsuzluklardandı.

Ermenistan;

Şeffaf olmayan vergi ve gümrük gelirleri, haksız ihaleler, tercihli muamele, üst düzey hükümet yetkilileriyle kapitalizmin hızla büyüdüğü bir ortamda iş sektörü arasındaki ilişki-

ler Ermenistan'da yaşanan politik yolsuzlukların başında geliyor. Bu yolsuzlukların başında, 2004 yılında Erivan'ın altyapısı için Dünya Bankasının Ermenistan'a verdiği 30 milyon dolarlık kredi ile ilgili yolsuzluk geliyor. Özellikle su ve kanalizasyon altyapısı için alınan kredinin, projeyi alan bürokratik yapılarca kişisel kullanım gerekçesiyle harcanması ülkede büyük bir krize yol açmıştı.

Afganistan'da olduğu gibi Ermenistan'da da arazi ve mülk kamulaştırmaları devlet içindeki yöneticilerin kişisel gelirleri için kullanılan bir yöntemdir. 2007 yılında Dünya Bankası, Ermenistan'daki vergi ve gümrük kurumlarının karıştığı birçok yolsuzluk sorunundan kaynaklı, Ermenistan devletine yaptırımda bulundu.

Kanada;

Sponsorgate Skandalı, 1993 ve 2004 arasında Kanada'da yaşanan bu yolsuzlukta adı geçen bir numaralı parti, dönemin hükümetini oluşturan Liberal Parti'ydı. Özellikle Quebec bölgesinde, bölgenin bağımsızlığını savunan Quebecois Parti'sinin etkisini kırmak amacıyla gerçekleştirilen bir politika sonucunda yaşanmıştır. Liberal Parti'nin Quebec'e yaptığı yatırımlar ve sanayi hamlelerinin farkındalığını arttırmak amacıyla, reklam şirketleriyle yapılan milyon dolarlık anlaşmalarda yapılan yolsuzlukları kapsar. 2004'e kadar, bu niyetle 14 milyon dolarlık yatırım yapılmış olmasına rağmen, ortaya bir iş konmamış, buraya aktarılan paralar şirket sahipleri ve bürokratik yapılar arasında paylaşılmıştır. Skandal, Liberal Parti'nin hükümetten düşmesiyle sonlanmıştır.

Şili;

2005 yılında, Quillota eyaletinde vali Luis Mella'nın karıştığı yolsuzluk ülke gündeminde bomba etkisi yaratmıştı. İş geliştirme programı kapsamında, eyaletlere ayrılan ödeneklerin kendi partisinin seçim çalışmalarında kullanılması, sadece Mella'nın başında bulunduğu yönetimin görevi bırakmasına neden olmadı. Şili'nin farklı eyaletlerinde de benzer durumların yaşanıyor olduğu gerçeği bu şekilde açığa çıktı.

Hindistan;

Hindistan'da yaşanan yolsuzluklar, Hindistan halkının ekonomik durumunu etkileyen önemli konulardandır. 2005 yılında Uluslararası Şeffaflık Örgütü tarafından yürütülen bir çalışmada, Hindistan halkının %62'sinin kamu dairelerindeki işlerini halletmek için rüşvet ödemek zorunda bırakıldığı ortaya çıkmıştı. 2008 yılında yine aynı örgüt tarafından açıklanan bir raporda ise Hindistan halkının %40'ünün rüşvet ödeyerek ya da kişisel bağlantılarını kullanarak (torpil yoluyla) kamu dairelerinde iş bulabildiği rapor edildi.

Hindistan'daki devlet hastanelerinde ilaç bulunamaması ya da var olan ilaçların sayısının arttırılması konusunda yaşanan yolsuzluklar oldukça yaygın. İhtiyaç duyulan ilaçlar konusunda doktorlarla görüşme, onay alma ve tanı hizmetleri servisinin sunulması, yolsuzluğun yaşandığı alanlardan. Hindistan'da büyük ölçekli yolsuzluk iddialarına konu olmuş programlardan biri, hükümetin sağlık konusundaki çalışması olan Ulusal Kırsal Sağlık Çalışması. 2005 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından yönetilmeye başlanan bu sosyal harcama ve hak programının, Hindistan'ın kırsal bölgelerinde yaşayanların sağlık durumlarına ilişkin bir çalışma yürütmesi umuluyordu. 2004-2005 yılları içinde Hindistan hükümeti 277 rupilik harcamayı koruma altına aldı ve her sene bunu %1 oranında arttırdı. Ulusal Kırsal Sağlık Çalışması bunun ardından, büyük ölçekli bir yolsuzluk skandalıyla gölgelendi, birkaç üst düzey hükümet yetkilisi tutuklandı ve bazıları da cezaevinin "esrarengiz" koşullarında öldü. Yolsuzluğun sebep olduğu zararın, 2 milyar doları aşkın olduğu söylendi.

Endonezya;

6 Mart 2012 tarihinde Jakarta Yolsuzluk Mahkemesi, Enerji ve Mineral Kaynaklar Bakanlığı'nda görevli Ridwan Sanjaya'yı 2009 yılında bir güneş enerjisi sistemi projesinin ihalesine fesat karıştırmak sebebiyle altı yıl hapis cezasına çarptırdı.

Zimbabve;

Partnership Africa Canada(PAC) grubundan yapılan açıklamada, Zimbabve'de son dönemlerde gerçekleşen elmas hırsızlığının, "İngiliz sömürgesinin yaptığı talandan sonra en büyük soygunlar olduğu" belirtildi. PAC'ın raporunda, Marange'de yapılan soygunlarla Zimbabve hükümet yetkililerinin, uluslararası değerli taş tüccarlarının ve yerli işbirlikçilerinin zengin olduklarının altı çizildi. PAC'ın "Ne ekersen onu biçersen: Zimbabve Marange Elmas Madeni'ndeki Açgözlülük ve Yolsuzluk" adlı raporu, hükümetin Viktorya Şelalesi'nde düzenlediği "Elmas Ticareti Konferansı'na denk getirilmesi dikkatlerden kaçmadı. Öte yandan Zimbabveli resmi yetkililer, hırsızlık olayını yalanladılar. Elmasın kaynağını araştırarak, teröre finans akışının önüne geçmek için uluslararası elmas ticaretini gözleyen "Kimberley Süreci", Zimbabve'nin değerli

taş ticaretine yapılan ambargoyu 2011'de kaldırmıştı.

Kamu Sektöründe Yolsuzluk: Zimbabve Uluslararası Şeffaflık Örgütü tarafından yaptırılan 2000 ankete göre, vatandaşlar ülkenin en yozlaşmış sektörü olarak kamu sektörünü kabul ediyor. Bu çalışmada katılımcıların tercihi; siyasi partiler, parlamento / yasama, kamu görevlileri / memur ve yargının ardından en yozlaşmış olarak polis. 2008 yılında, Uluslararası Şeffaflık yönetimi, Zimbabve'de her gün 5 milyon doların yolsuzlukla kaybedildiğini duyurdu.

Güney Afrika;

Travelgate skandalında, meclis üyesi 40 kişi, kişisel kullanım için 18 milyon dolarlık parlamento seyahat çeklerinden kullanmıştı. Eski Ulusal Polis Komiseri ve eski Interpol Başkanı; Jackie Selebi, çete lideri Glenn Agliotti'den en az 120 000 \$ aldığı için Temmuz 2010 yılında yolsuzluk suçlamasıyla mahkum edildi.

Güney Afrika Devlet Başkanı Jacop Zuma ile eski lider Thabo Mbeki'ye uzanan milyar dolarlık savunma sanayi yolsuzluk soruşturması başladı.1999'da gerçekleşen silah satışı nedeniyle Zuma'nın ekonomi danışmanı Schabir Shaik, 2005'te rüşvet suçlamasıyla 15 yıla mahkum olmuştu. Zuma'nın davası ise 2009'da devlet başkanı seçilmesi sebebiyle düşmüştü.

Güney Afrika'da ırkçı rejimin ardından savunma sanayiini yenilemek için Almanya, İtalya, İsveç, İngiltere ve Fransa firmaları ile yerli üreticilere verilen siparişte fiyatların şişirildiği anlaşılmıştı. Piyasa değeri 3 milyar dolar olan tank, denizaltı, savaş gemisi ve helikoptere 7 milyar dolar ödenmişti.

İspanya;

İspanya'nın batık bankalarından olan ve kamulaştırılan Bankia ve BFA'nın (Tasarruf ve Finans Bankası) eski yöneticileri hakkında yolsuzluk iddiasıyla dava açıldı. Ulusal Mahkeme Hakimi Fernando Andreu, yolsuzlukla mücadele savcısı ile İlerici Birlik ve Demokrasi Partisi (UPyD) tarafından sunulan Bankia hakkındaki dava dilekçesini kabul etti. 33 sanık arasında, eski IMF başkanı (2004-2007) ve Ekonomi Bakanı (1996-2004) olan Rodrigo Rato; geçmiş Aznar hükümetinde İçişleri, Adalet ve Kamu Yönetimi Bakanı olan Angel Acebes; eski Bancaja Başkanı Jose Luis Olivas; eski Maliye Bakanlığı Müsteşarı Rodriguez Ponga; eski İspanya İşadamları Örgütleri Konfederasyonu Başkanı Yardımcısı Arturo Fernandez gibi önemli isimler de bulunuyor.

33 sanık, yıllık hesaplarda ve bilançolarda sahtekârlık, kötü ve hileli yönetim, gerçeği saptırmak ve haksız kazançla suçlanıyor.

Yunanistan;

Vergi kaçakçılığı ve siyasi yolsuzluklar, Yunanistan siyasetinde sık rastlanan durumlardandır. Hatta siyasetçiler eliyle gerçekleştirilen "vergi kaçırma", medya tarafından ironik bir şekilde "ulusal spor" olarak adlandırılıyor. Vergi kaçırma ulaşılan boyut senelik 30 milyar Avro. Fakelaki adı verilen küçük zarflarla kamu kurumlarında gerçekleşen rüşvet, daha iyi hizmet alabilmek adına vatandaşların başvurmak zorunda bırakıldığı yöntemlerden.

Girit Bankası'nda ve Yunanistan İstatistik Kurumu'nda yaşanan yolsuzluklar son dönem Yunanistan'da yaşanan kriz dalgasıyla ilintili. Yunanistan'da yaşanan yolsuzluk durumları, sokaklardaki eylemlerin de en büyük nedenlerden biri.

Sonuç yerine

Varoluşu yolsuzluk olan devletin, normal anormal de yolsuzluktur. Şimdilerde yolsuzluk gündemi, anormal bir şeymiş gibi tartışılmakta. Halbuki bir iç çatırdama sonrasında, açığa çıkan bu gündem, devletin normal seyrinde de sürmekteydi. Kapitalist sistemin içinde yaşarken katlanmak zorunda bırakıldıklarımız, istemediklerimiz, isteyip de yapamadıklarımız yolsuzluk değil midir?

Bu yazıda her devletin farklı farklı dönemlerde farklı farklı iç ya da dış çatırdamalarından dolayı açığa çıkan yolsuzluklarını yazdık. Ancak hükümetlerin adı, devletlerin adı değişse de yolsuzluk onların varoluşlarında olduğu için kaçınılmazdır. Devletin "vatandaşıyla kurduğu" ilişki, her daim "vatandaşının" sömürüldüğü bir sistem üzerinedir. Ezilenlerin yaşamsal standardının karın tokluğuna geçim olduğu; zenginlerin yaşam standardının ise yemek, yedikçe doymamak olduğu bu sistemin kendisinin, sürekli yolsuzluk olduğunun bir göstergesi değil midir? Şu an yolsuzluk diye bahsedilen her şey her dönemde olduğu gibi şimdi de devlet güvencesine alınıp, yasal bir zemine oturtulup, yolsuzluk konumundan kurtulacaktır. TC devletin kuruluşundan-devletlerin kuruluşundan bu yana kurumsallaşan ve yasa güvencesine alınan devletin yolsuzluklarıdır. Devlet bu yolsuzluklarıyla, ezenlerin politikalarını meşrulaştırmayı, kendi iktidarlarını sağlamlaştırmayı ve ezilenleri baskı altında tutmayı hedeflemiştir. İşte bu yüzden devlet yolsuzluktur.

SOKAĞA HER ÇIKTIĞIMIZDA BİZ KAZANIYORUZ

Taksim Dayanışması'nın çağrısıyla yolsuzluğa ve talana karşı binlerin Taksim meydanına çıkmasının hemen ardından Devrimci Anarşist Faaliyet yazılı bir açıklama gerçekleştirdi. Açıklamada, "Devlet yolsuzluğuna, yoksulluğumuza karşı elimiz her taşa gittiğinde, biz kazanıyoruz. Siyasi ve ekonomik iktidarların kalkınma yalanlarıyla çaldığı yaşamlarımızı kazanıyoruz." denildi. Yapılan açıklama şu şekilde devam ediyor;

"Roboski'de bundan iki yıl önce, yoksulluğa mahkum edilen 34 insan, sadece devletin çizdiği coğrafik çizgileri ihlal ettikleri için değil; bir halkın dilini, kültürünü, varlığını kısıtlayan çizgileri de ihlal ettikleri için katledildiler. Şimdiyse "barıştan" dem vuran devletin ikiyüzlülüğünü ifşa etmek için halkların, sömürülmesine, sürülmesine, duvarlarla kapatılmasına, bombalanarak katledilmesine

karşı koyuyoruz. Özgürlüğümüzü kazanıyoruz.

Kentsel-kırsal dönüşüm adı altında evlerimizden atılmamıza, evlerimizin yıkılmasına, derelerimizin kurutulmasına, vadelerimizin betonlaştırılmasına, birilerinin daha fazla zenginleşmesi için yapılan talana ve yağmaya karşı durduğumuz her dozerde, kurduğumuz her barikatta, köyümüzü-mahallemizi kazanıyoruz.

Zamanımızın ve emeğimizin patronlar tarafından sömürülmesine, kar uğruna yaşamlarımızın yitmesine, iş cinayetlerine karşı işgal ettiğimiz her fabrikada, ekmeği kazanıyoruz.

Ali'lerin Ethem'lerin Medeni'lerin katillerinden hesap sorduğumuzda biz kazanı-

yoruz. Katillere karşı Elif Çermik oluyoruz. Birken binler yüzbinler oluyoruz, yoldaşlığı kazanıyoruz.

Devlet ve kapitalizm yaşamlarımızı çalıyor ve bizler çalınmış yaşamlarımızla yitiyoruz. Karşı koymamız bundandır, paylaşma ve dayanışmayla dolu özgür bir dünya istediğimizdendir. Özgür dünyayı yaratmanın yolu sözünü söylemekten, omuz omuza sokağa çıkmaktan elden ele verdiğimiz taşı atmaktan, yaşamımız için mücadele etmekten geçer. Attığımız taşın çatlattığı tek şey polisin kalkanı, TOMA'nın camı değil; attığımız her taşla ezen ve ezilen arasındaki çatlağı derinleştiriyoruz.

Sokak duvarlarla çevrelenmemiş özgürlüktür, her sokağa çıktığımızda sokağı kazanıyoruz."

Devlet Yaşamlarımızı Çalıyor

AKP hükümeti ile Fethullah Gülen cemaati arasındaki iktidar kavgası sonucu büyük bir yolsuzluk operasyonu gerçekleştirilmiş ve halk, devletin bu yolsuzluklarına karşı tepkisini dile getirmişti. Devrimci Anarşist Faaliyet yaşanan operasyonun hemen ardından **"Devlet Yaşamlarımızı Çalıyor"** başlığıyla bir bildiri yayınladı ve sokaklar da dağıttı. Ayrıca farklı semtlerde sokak yazılamaları yapıldı.

Bugün, TC devletinde on iki senedir iktidar olan bir hükümetin iç çatırdamasıyla çatlaktan sızanların yarattığı sansasyon izliyoruz.

Tayyip Erdoğan'ın partisiyle Fethullah Gülen'in cemaati arasındaki bu iktidar savaşının, bakkaldan çikolata aşırın çocuklar gibi az çikolata yiyenin çok çikolata yiyeni bakkala gammazlamasına benzediği de aşikar. Sansasyonun anlaşılması bu kadar basitken, yolsuzluksa ülke ve dünya gündemini sarsacak kadar karmaşık. Avrupa Birliği'nden Shangay Birliği'ne, Ortadoğu'daki savaş pazarından petrol pazarına, şehirlerdeki TOKİ'lerden köylerdeki HES'lere, yerel seçimlerden genel seçimlere kadar ilişkili bir yolsuzluk bu. Miktarın fazlalığı ve transferlerin rotası bunun göstergesi.

Sansasyonun süreceği kesin, çünkü Tayyip'in de Fethullah'ın da kendi medyası var. Medyası olan konuşacak. Biz, devletin yolsuzluk olduğunu biliyoruz. Dün Demokrat Parti, Anavatan Partisi gibi birçok hükümetle benzer deneyimi yaşayan, en alttan en üste devletin yolsuzluk olduğunu bilen bizler, şimdiki sansasyonla alakalı konuşulanlara genelinde şaşırmadık. Ancak dedikodu babındaki ayrıntıları şaşırarak izledik.

Şimdi yaşananlar için "oha" diyeceğiz, "çüş" diyeceğiz; belki de alıştığımızdan gülüp geçeceğiz. Ama bu gülüş mutluluğun değil, kızgınlığın gülüşü. Böylesi saçma bir sistemde yaşamının manasızlığının gülüşü. 800 lira ile yaşamak için günde 12 saat çalışmak zorunda kalmanın manasızlığı; arta kalan zamanın evden işe, işten eve, her gün saatlerce yolda geçmesinin manasızlığı; sürekli imrendirilerek istemenin, ama bir türlü isteklere yetememenin manasızlığı; suyun, elektriğin, gazın faturasını ödeyemezken, ilaçsız, doktorsuz, hastanesiz hasta olup, yitmenin manasızlığı... Bir sansasyon olarak konuşulan bu yolsuzluğun, bizler için yoksulluk olduğunu bilmenin geriliğiyle gülüyoruz.

Yolsuzluk, bize yoksunluktur, yoksulluktur. Ağanın oğluna, Muammer'in oğluna, Zafer'in oğluna zenginliktir, bolluktur.

İşte bu adaletsizliğe kızanlar, kızgınlıklarıyla birer birer isyan ederler bu yoksulluk düzenine; devletin yaşamları çalmasına isyan ederler. Aç bebeğe, çalışırken sakatlanan çocuğa, beli bükülmüş işçiye, çalışarak yaşlanan emekliye, yaşlanamadan yitene; bu adaletsizliğe isyan edenler hep oldu. Bolluğun bitmesini istemeyen zenginler, bu düzenbazlık düzenin kendisi olan devlet, tüm korkusuyla saldırdı isyan edenlere. Gözaltılarla, işkencelerle, sonsuz tutsaklıklarla birer birer katlederek bitirmek istedi isyan edenleri.

Yoksulluk düzenini devirmek isteyen devrimcilerse, tutsaklıklarına rağmen mücadelelerini hep sürdürdüler. Tutsaklar direndikçe devlet saldırdı, katletti; katlederek korkuturum zannetti. 19 Aralık 2000 tarihinde hapisanelere yönelik katliamıyla 30 tutsağı katletti. Ancak mücadele edenler ne 19 Aralık'ta, ne öncesinde, ne de sonrasında korkmadılar devletten, yılmadılar, mücadeleden vazgeçmediler.

Taksim İsyanı'nda da bir bir yitirmedik mi korkusuz kardeşlerimizi? Ama yitirdiğimiz her kardeşimizin ardından sokaklar daha da dolup taşmadı mı? Sokaklar bu daha başlangıç, mücadeleye devam diye haykırmadı mı?

Şimdi mücadele ederken yitenlerin ve mücadeleyi sürdürenlerin anlatmak istediği gerçekler, birbirlerini ısırmayacak zannettiğimiz iktidarların birbirlerini ısırmasıyla, birbirlerine saldırmasıyla daha da belirginleşiyor. Şimdi sansasyonun dedikodusunu önemsemeyen, gerçekleri her sokakta, her meydanda haykırmalıyız. Devletin ve kapitalizmin yoksullaştırarak çaldığı yaşamlarımızı el ele, omuz omuza vererek yeniden kazanmak için mücadeleyi sürdürmeliyiz. Unutmayalım ki devletlerin olduğu bir dünyada bizler piyon, kapitalizmin olduğu bir dünyada bizler bir köle, zenginlerin olduğu bir dünyada bizler yoksul olacağız. Devletin, katliamların, kapitalizmin, adaletsizliğin, zenginliğin ve yoksulluğun olmadığı bir dünya için yaşasın Anarşizm.

Devrimci Anarşist Faaliyet

Kadıköy, Bahariye Caddesi

Kadıköy'de yolsuzluklara karşı yürüyüş

İstiklal Caddesi

Sıraselviler Caddesi

Anarşist Gençlik: Bankalar Halktan Çalar

Anarşist Gençlik, iktidar savaşlarının bir parçası olan cemaat-AKP kavgasının bir sonucu olarak yapılan operasyon ve bu operasyonla su yüzüne çıkan yolsuzluğun ardından; yolsuzluğun bileşenlerinden Halk Bankası'nın Anadolu Yakası 1. Bölge Koordinatörlüğü önündeki ATM'sine kara boya fırlattı ve duvarına "Bankalar Halktan Çalar" yazılaması yaptı. Eylemin ardından, aşağıdaki açıklama yayınlandı:

Bankalar Halktan Çalar!

İktidarlar arasındaki anlaşmazlık yüzünden, cemaatle AKP arasındaki çatırdamayla, birçok belge açığa çıkmaya başladı. Bakan çocuklarından ağa çocuklarına, Halk Bankası Genel Müdürü'nden İran'a uzanan; milyon dolarların havalarda uçtuğu yolsuzluklar ortaya çıktı. Önceki hükümetlerde de açığa çıkan ve çıkmayan birçok yolsuzluğun var olduğunu biliyoruz. Çünkü devlet dediğin, yolsuzluğun ta kendisidir. Bizler, akbille yükleyeceğimiz paranın hesabını yaparken, üniversitelerde müşteri yerine koyularak sömürülmeye çalışılırken, fabrikalarda, atölyelerde gençliğimiz sömürülürken; banka müdürleri, ağalar, patronlar ayakkabı kutularında milyon dolarları yürütüyorlar.

Birçok üniversitede, bankalar rektörlerle "anlaşmaya" vararak giriş kartlarını kampüs kartlara çevirdi ve çevirmeye devam ediyor. Okula, yemekhaneye, kütüphaneye girebilmemiz için, bu kredi kartlarını; yani kampüs kartları almamız zorunlu hale getiriliyor. Patronlarla rektörler anlaşmış; gençliği sahte özgürlük illüzyonlarıyla kapitalizme entegre etmek istiyorlar. Birçok banka gibi, Halk Bankası da farklı üniversitelerle anlaşmalar yapmıştır. Bunlardan biri de, yaklaşık 90.000 öğrencisi olan İstanbul Üniversitesi'dir. Halk Bankası aynı uygulamayla İÜ Rektörü Yunus Söylet'le anlaşılıyor; rektör öğrencilerin haberi olmadan onların bilgilerini bankaya satarak, onları potansiyel banka müşterisi pozisyonuna getiriyor. Bizler biliyoruz ki; Halk Bankası'yla Yunus Söylet arasında da, para dolu ayakkabı kutuları gidip gelmiştir.

Bizler de, Halk Bankası Anadolu Yakası 1. Bölge Koordinatörlüğü önündeki ATM'ye kara boya fırlattık ve duvarına "Bankalar Halktan Çalar" yazılaması yaptık. Çünkü kapitalizm yolsuzluktur, soygundur, sömürüdür, adaletsizliktir.

Çünkü bankalar halktan çalar!

Anarşist Gençlik

Kadıköy Çarşı Halkbank

Çal Çal Nereye Kadar Bitti Buraya Kadar

Kadıköy Dayanışması'nın çağrısıyla Kadıköy'de yolsuzluklara karşı bir yürüyüş gerçekleşti. Halk Bankası'na doğru gerçekleştirilen yürüyüşte Kadıköy halkı yolsuzlukların hesabını soracağız dedi.

Altıyol'da bir araya gelen yüzlerce Kadıköylü "Bu daha başlangıç, Mücadeleye Devam", "Gün Gelecek Devran Dönecek, Hırsızlar Halka Hesap Verecek" sloganlarıyla yürüyüşe başladı. "Bu pisliği halk temizler", "Bu daha başlangıç mücadeleye devam!", "Rüşvetçi, soyguncu halk düşmanı AKP!", "İş ranttan çıktı - Sokağa, hesap sormaya!" pan-

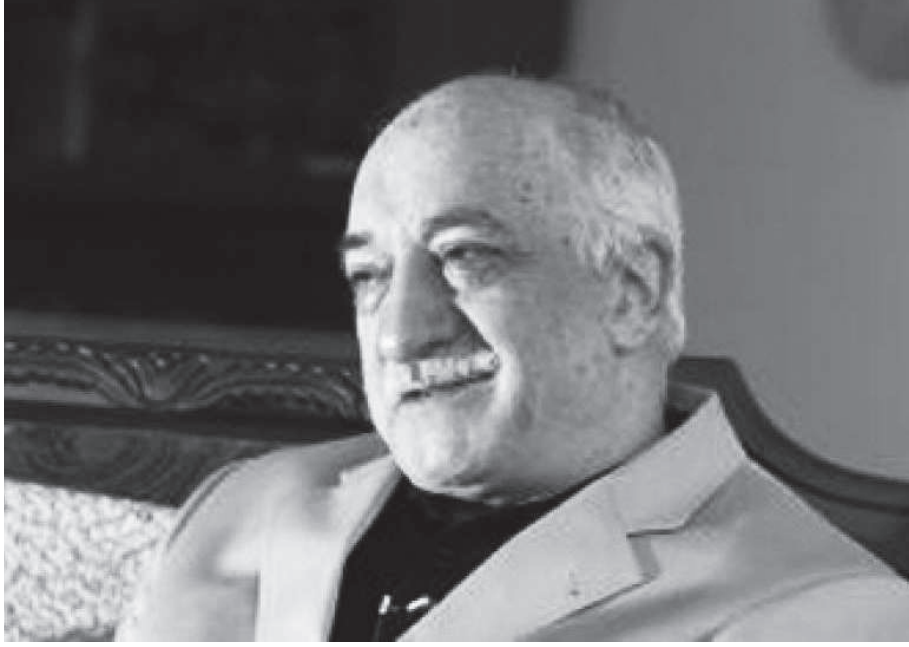
kartlarının açıldığı yürüyüş önce Mehmet Ayvalıtış Meydanı'na, sonra buradan Kadıköy ara sokaklarından geçerek Halk Bankası'na yöneldi. Kadıköy sokaklarında çevre binalardan halk ve esnaf ıslıklarla ve sloganlarla yürüyüşü selamlarken yürüyüş sırasında sık sık 'Çal Çal Nereye Kadar Bitti Buraya Kadar' sloganı da hep bir ağızdan atıldı. Devrimci Anarşist Faaliyet eyleme "Devlet Yaşamlarımızı Çalıyor" dövizleri ile katıldı. Halk Bankası önüne gelindiğinde burada bir açıklama yapılarak halkın yolsuzluk yapanlardan, hırsızlardan, devletten hesap soracağı vurgulandı.

Devletin Gülen ve Gülmemeyen Yüzleri

Hüseyin Civan

hcivan@meydangazetesi.org

Yaşanan gerilimin sinyalleri, aslında Oslo Görüşmeleri'nin sızdırılması ve MİT müsteşarı Hakan Fidan'ın 7 Şubat 2012'de KCK kapsamıyla ifadeye çağırılmasıyla fark edilmişti. 11 yıldır TC iktidarında bulunan AKP ile onun yakın bir zamana dek, iktidarındaki paydaşlarından olan Gülen Cemaati ile aralarında var olan, "dershanelerin kapatılması tartışması" üzerinden hissedilmeye başlanan gerilim, 17 Aralık sabahı gerçekleşen polis operasyonlarıyla iyice açığa çıktı ve gündemin en önemli konusunu oluşturdu.

Kamuoyunda cumhuriyet tarihinin en büyük rüşvet ve yolsuzluk operasyonu olarak adlandırılan bu operasyonda açığa çıkanlarsa bakan oğulları, belediye başkanı oğulları, inşaat şirketleri patronları, banka genel müdürleri, kara para ticareti yapanlar, rüşvet, ihalelerde yolsuzluk, uluslararası altın ticareti, para sayma makineleri, ayakkabı kutusuna saklanan milyon dolarlar oldu.

Hükümet ve Hizmet Hareket'i arasındaki bu gerilim sonucunda, 11 yıllık "istikrarın" nasıl sağlandığı kısmen ortaya çıkmış oldu. 11 yıllık aklık, pürü paklık yalanlarına sığdırılanlar para çeşmelerinin başını tutmuş olanlardı. Emlak sektörü ile ilgili bir bakanlık, finans sektörü ile ilgili bir bakanlık ve tüm bunlar arasındaki güvenliği sağlayacak bürokratik merkez konumunda bulunan İşçileri Bakanlığı...

Hükümetin ağızından eksik etmediği ancak işçilerin, emekçilerin bir türlü farkına varamadığı istikrarlı büyümenin, aslında kimlerin cebini büyüttüğü, kimler için istikrar olduğu ortaya çıktı. Halkın maruz kaldığı ekonomik sömürünün, kimleri zengin ettiği ayan beyan ortaya çıkmış oldu. Madenlerde, inşaatlarda, fabrikalarda yaşamlarını üç kuruş için riske atanların emekleri üzerine konan bu zat-ı muhteremlerin bulunduğu konular aslında birer rastlantıdan mı ibaretti?

Hükümet açığa çıkan durumdan sadece yargı süreciyle işleyen ve bakanların istifalarıyla sonuçlanan hukuksal bir kayıp yaşamadı. Aynı zamanda hükümetin siyasi karizması, özellikle partiden istifa eden milletvekilleriyle sarsıldı. Sayıca fazla mitinglerle, başbakana destek eylemleriyle durum düzeltilmeye girişildiyse de bu siyasi karizma yitimi engellenemedi. Ölçüt olarak özellikle uluslararası medya kuruluşlarının sürecin hemen başından itibaren AKP politikalarının otoriterliğine vurgu yapan yazılarını (AKP tarafından her ne kadar faiz lobileri ile ilintili gösterilse gösterilsin) düşünmek gerek. Son süreçte varılan nokta, ortaya çıkan yolsuzluğun, bu siyasi karizma yitiminde etkili olacağıdır. Hem de batının İhvan'dan vazgeçtiği bir süreçte buna benzer bir durumun yaşanmasının rastlantısallığı da özellikle tartışmalı.

AKP, süreci belli kurumların başında bulunan ve operasyonu

yürüten kişileri buldukları konumdan alarak karşıladı. Tayyip Erdoğan'ın söylemi, gittikçe artan bir şekilde sertleşti. Partisinin yolsuzluğunu aklamaya çabasıyla, ayrılanlar için "biz ayıkladık" ifadesini kullandı. Hükümetin çevresindeki medya kuruluşları da aynı sertliğe geçmekte sıkıntı yaşamadı. Cemaatle ilişkili olduğu bilinen kanallar ve gazeteler topa tutuldu. Çıkarılan yönetmeliklerle yargıya müdahale edildi. AKP'nin süreci yönetmekte uyguladığı politikalar "darbe" olarak nitelendirildi.

Yolsuzluk ve rüşvetin bu kadar ayan beyan ortada olmasına rağmen, hükümetin otoriterliği kullanarak durumu saklama gayretleri, gözlerden birkaç şeyi ya uzak tuttu ya da bu birkaç şeyin normalleşmesine izin verdi.

AKP hükümeti karşısında güç odağı olarak beliren yargı-yürütme-yasama etkisi, tüm kabineyi değiştirecek olan cemaatti. Cemaatin bu etkisi, AKP iktidarının en başından bu yana biliniyordu. Ancak işin şaşırtıcı kısmı bu etkiye sahip olan cemaatin siyasi bir yapı olarak meşruiyetidir. Cemaatin siyasi meşruiyeti sorgulanmadan, gazetelerden, televizyon kanallarından, internet sitelerinden bu iktidar çatışması gündemleştirildi. Cemaat herhangi bir siyasi kurum değildi. Gülen ve cemaatinin, ta Pensilvanya'dan buraya bu kadar etki edebileceği, en azından ilgili okullar, dershaneler ya da STK'lar üzerinden tahmin edilemezdi. Hükümet için Gülen'in her bedduasında, bu

bedduayı emir telaki eden ne kadar çok bürokrat varmış meğer!

Devletin içinde kurumsallaşmış bu yapının hangi seçimde, bu konumu kazandığı, hangi yetkililer tarafından atandığı meçhul! Cemaat tüm bu yolsuzluk bilgilerine sahipken, gerilimin tırmanması sonucunda bir koz gibi oynadığı 17 Aralık operasyonu, cemaatin niyetinin ne denli "saf" olduğunu göstermek açısından önem taşıyor. Cemaat, operasyonu artan gerilim sonucunda siyasi bir manevra olarak kullanmıştır; AKP'nin yolsuzluklarını ortaya çıkarmak için değil, onun üzerinde bir baskı unsuru oluşturabilmek için kullanmıştır.

Hükümetin ortaya çıkan yolsuzluğunda, bu ayrıntının kaybolmaması önemlidir. Keza ezenler arasındaki savaşta bize düşen, ezenlerden birini desteklemek değil, yaşamlarımızı çalanlara karşı mücadele etmektir.

Yaşanılan tüm bu süreçler için hem hükümetin hem de muhaliflerin (hatta cemaatin de), çözüm olarak gösterdiği seçimlerin neye denk düştüğünü bu açıdan tekrar düşünmek gerek. Siyasi iradelemizi sandıklarla teslim alanların "paralel evrendeki" izdüşümlerini düşünmek gerek. Mücadele de en etkili çözüm, bu kriz anlarında siyasi irademizi sokaklarda, meydanlarda KAZANARAK, seçim aldatmacasının tuzağına ve oyalamasına düşmeden Taksim İsyanı'nda olduğu gibi devrimi şimdi şu anda yaşayabilmektir.

Liseliler Uyumadılar, MEB'in Kabusu Oldular

LAF, bu senenin 24 Kasım eylemlerinde tacizci Milli Eğitim Müdürü'nü deşifre etti. Kadıköy ve Fatih İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri'nin tabelalarına kara boya fırlattı, duvarlarına yazılamalar yaptı.

LAF tarafından yapılan açıklamada; "Lise Anarşist Faaliyet olarak 6 seneden beri sürdürdüğümüz 24 Kasım Haftası Eğitime Sabotaj eylemlerini bu sene Mayıs ayından beri sürmekte olan isyan sürecine polisin yaralayan, öldüren, alışa gelmiş saldırgan tutumunu 23 Kasım günü öğretmenlere de uygulamış olduğundan bu seneye mahsus sabotaj eylemlerimizi Milli Eğitim Bakanlıkların şubelerine yönelttik. Eğitim, 7 yaşından itibaren bizleri biçimlendirmek isteyen iktidarın en önemli araçlarından biridir. Bizler bu düşüncemizi almış olduğumuz karar sonrasında bir eyleme dönüştürdük. Bugüne kadar birçok yapmış olduğumuz tabela değiştirme, tabela boyama, kapıları kilitleme, kuşlama, bildiri ve afiş çalışmalarımız ol-

muştuk. Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Fatih İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne yaptığımız bu seneki sabotaj eylemimize bir liseli kardeşimiz olan özgürlüğü için mücadele ederken yaralanıp düşen ve komada olan Berkin Elvan'a adıyoruz. Ve diyoruz ki; Berkin Uyumuyor Bizde uyumuyoruz, Her Lisede Berkin Oluyoruz." denildi.

Ayrıca Fatih İlçe Milli Eğitim müdürlüğünü özellikle seçen LAF bu şubenin müdürü olan Tacizci* Şeref Çalışır'ı deşifre etti. Şubenin duvarlarına ve bulunduğu mahalleye "Tacize İsyan", "ŞEREFsizleri ÇALIŞtırmayacağız" yazılamaları yaptı.

*Fatih İlçe Milli Eğitim Müdürü Şeref Çalışır şubede çalışan kadınları taciz etmişti. Açılan soruşturma ve dava sonrasında Şeref Çalışır "cinsel istismar suçundan 8 yıl 1 ay 15 gün" hapis cezasına çaptırılmış fakat 50 bin tl kefalet ödemesi karşılığında serbest bırakılmıştır.

Liseliler Van'lı Depremzedeler İçin Eylem Gerçekleştirdi

Van'daki depreme terk eden devlet; ölümlere, yaralanmalara, facialara rağmen sessizliğini sürdürüyor. Kışın ayazında konteynerlerde ve çadırlarda donarak ya da yanarak hayatını kaybetmiş insanlara rağmen sessizlik sürüyor. Van'ın sesi olmak ve dayanışmak için

Kadıköy Liseli Forumu olarak toplanan liseliler, Kadıköy İskele Meydan'ında 'Uyan Kadıköy Van Üşüyor' yazılı pankartla bir oturma eylemi gerçekleştirdi. Eylemde sembolik olarak battaniyelere sarılan liseliler Kadıköylülerin de katılımıyla uzun bir süre oturduktan sonra eylemi sonlandırdılar.

Berkinsiz 2014 İsyan Olacak

Lise Anarşist Faaliyet Berkin Elvan'ın komadaki 197. gününde Berkin için Taksim Burger King'ten pankart sallandırdı.

Berkin Elvan'ın polislin attığı gaz fişegi ile vurulması sonucu komadaki 197. gününde Lise Anarşist Faaliyet, Taksim Burger King'ten pankart sallandırdı. "197 GÜNDÜR

BERKİNLEYİZ" yazan pankartı açan liseli anarşistler "Berkinsiz yeni yıl isyan olacak", "Diren Berkin seninleyiz", "İsyan Devrim Anarşi" sloganları attılar. Liseliler; yeni yılın gelişini Berkin'in kutlamayacağını, ailesinin kutlamayacağını söyleyerek; dört bir yanın süslendiği, insanların çılgınca alışveriş yaparak hazırlandığı yeni yılı kutlamayacaklarını,

yeni yıla Berkin'in yanında gireceklerini belirttiler. Arada kuşlama atan liselilere, halktan sloganlarla ve alkışlarla destek geldi. Polislerin Burger King'e girip pankartı açan liselilere saldırmasıyla yaşanan arbedede, 2 Lise Anarşist Faaliyet'li ve eyleme destek veren 4 kişi gözaltına alındı.

Anarşist Liselilerin Dergisi

İNADINA

Lise Anarşist Faaliyetle, ilk sayısı çıkan İNADINA dergisini konuştuk.

Meydan: Lise Anarşist Faaliyet olarak beş yıldır çıkarttığınız "LAFANZİN" isimli fanzin çalışmanız nasıl oldu da bir dergiye evrildi?

Öncelikle Lafanzin bir dergiye evrilmedi, yani bitmedi. Bizler yine Lafanzinleri yayımlamaya devam edeceğiz. Lafanzin, okullarda doğrudan yaşadığımız sorunlara bir cevaptır. Dergi fikri uzun bir süredir konuştuğumuz ve ihtiyacını hissettiğimiz bir çalışma olarak ortaya çıktı. Yani İnadına, anarşizme ve mücadelemize dair düşüncelerimizi daha da ayrıntılandırmak ve gençliğin sorunlarını daha fazla irdelemek için Lafanzin ile birlikte bütünleşecek bir dergi çalışmasıdır.

Peki, neden "İNADINA"?

İnadına diyoruz çünkü hepimiz yaşamlarımızın her alanında, okulda, evde, sokakta iktidarların propagandası altındayız. Bu saçmalıklar sistemi bizleri itaatkar bireylere dönüştürmek isterken, biz buna seyirci kalmak yerine inadına deyip isyan edenleriz. Özellikle de okullarda. Çünkü iktidarların propagandasına en çok maruz kaldığımız kurum okuldur. Okul, bir hapisane gibi içine kapatıldığımız, kurallarla biçimlendirilerek sınıftan koşullara zorla atıldığımız, bir anlamda hayattan koparıldığımız bir yerdir aynı zamanda. Diğer yandan haklı-haksız önünde eğilmek zorunda kaldığımız iktidarların, eğilmediğimizde disiplin bahanesiyle cezalandırıldığımız saçma kuralların dayatıldığı bir yer. Beş-yedi dakikalık 'özgürlük' teneffüsleriyle idare edildiğimiz okulların içindeyse okul idaresi tarafından üç-beş inatçı olarak yaftalananlar da yine bizleriz. Okullarda inat ederek yakaladığımız bu kısmi özgürlüğü, hayatın her alanına yayarak büyütme için inadına dedik dergimizin adına. Okul dışında, hayatımızın her alanında gençliğimizin üzerine basarak yükselen otoritelere inat, özgürlük için İNADINA dedik dergimizin adına.

Okullarda her inat, sizin anarşist olmanızdan kaynaklanan politik bir gerekçe olarak görülmebilir. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Bizimkisi her ne kadar politik olsa da yaşımsal da. Her gün okullara kapatılıp bencillik ve rekabetle yoğruluyoruz. Okul kantinleri pahalı olduğunda ya da kötü yemek yemeye mecbur bırakıldığımızda, paylaşma masalarımızı kuruyoruz. Yaşımsal olan paylaşmak, biliyoruz. Ancak biz bunu yaparken 'kantin kazansın gerisi teferruat' diyen öğretmenler ve okul idaresi sivil polisleri de yanlarına alıp sofralarımızı dağıtıyor, polis masamızdaki peynire zeytine suç delili diyerek el koyuyor, okul idaresi okuldan atmakla tehdit ediyor. Yani paylaşmayı yasaklıyorlar. Ancak bizler her defasında inat ettik, paylaşmayı sürdürdük. Bu tabii ki anarşist olmamızla ilgilidir. Ancak inadımız, sadece politika olarak görülmemeli. Bir başka örnek vermek gerekirse, okul idaresi çoğu zaman saçma sapan gerekçelerle öğrenciden haraç toplar. Kimisi öder, kimisi ödeyemez. Ödeyemeyenlere zorla ödetecek şekilde gerekçeler

sunulur, dayatılır. Bu arada üç-beş inatçı bir araya gelip ödeyemeyenler varsa dayanışırız der. İşte bu dayanışmayı dahi yasaklayanlar ne kadar politikse, biz o kadar politiziz. Bahsettiklerimiz, "saç uzun, kes sakalı, eteğin eksik, uslu dur" meselesinden ötedir. Çünkü tüm bu yaşananlar bir tek okullarda değil, hayatımızın her alanında yaşanan şeylerdir, yani yaşama dairdir. Bizim inadımız bu yüzden okulları aşıyor.

İNADINA dergisinin içeriğinden bahsedebilir misiniz?

İNADINA, Lise Anarşist Faaliyet'in aylık

periyotta çıkarttığı bir dergidir. Dergi, okul içinde ve dışında karşılaştığımız sorunları yazdığımız, bu sorunların kaynağı olarak gördüğümüz otoriteyi ve kapitalizmi deşifre ettiğimiz bir içeriğe sahip. Diğer yandan meslek liselerinde okuyan ve bir yandan da staj yapan arkadaşlarımızın yaşadıkları adaletsizlikleri yazdığımız ayrıca eylemlerimizden ve projelerimizden bahsettiğimiz bir içerikte. Daha ayrıntılı bahsetmek gerekirse; İNADINA'nın ilk sayısında "İktidar Savaşları" başlıklı bir yazı var. Fantastik bir kurgu olarak ele aldığımız bu yazıda, okullarda farklı görüşteki öğretmenlerin aralarında süregelen iktidar savaşlarını anlatmaya çalıştık. Bunun dışında içerikte "Bilgiye Değil, Eğitime Karşıyız" başlıklı, mevcut eğitim sistemine yönelik bakış açımızı ve bilginin bir iktidar aracı olması karşın özgür bilgi paylaşımının nasıl gerçekleştirileceğini anlattığımız bir yazı yer alıyor. Ayrıca sinema, müzik, edebiyat alanında yazılmış yazılar var. Bunlar dışında, liseli forumlarını sürdürdüğümüz bir dönemde herkes için faydalı olacağı düşüncesiyle aylık anarşist gazete Meydan'dan olarak yayımladığımız "Doğrudan Demokrasi" başlıklı bir yazı da bulunuyor. Şimdilik

bunlardan bahsedelim, geri kalanı da alındığında okunsun diyelim.

Peki, okumak isteyenler İNADINA'ya nasıl ulaşabilirler? Dergi dağıtımlarınızı nasıl gerçekleştiriyorsunuz?

Bulduğumuz liselerde, yaşadığımız mahallelerde ve sokaklarda, derginin elden dağıtımını yapıyoruz. Aynı zamanda kitap evlerine, muhalif kafelere, gazete bayilerine bırakıyoruz. İNADINA'yı Kolektif 26A'dan (Taksim, Kadıköy, Kartal) ve Mephisto'dan (Kadıköy, Taksim) edinebilirsiniz. Bu mekanların dışında ayrıntılı olarak dergiyi bıraktığımız dağıtım noktalarının bilgisine, İNADINA dergisinin Facebook sayfasından ulaşabilirsiniz.

Son olarak eklemek istedikleriniz var mı?

Öncelikle röportaj için teşekkür ediyoruz. Ancak inat eden kazanır, biliyoruz. Haziran'dan Eylül'e, Eylül'den bugüne isyanla koşturduğumuz bu süreçte, bir kez daha inadımız bizi haklı çıkardı. Bunu hepimiz gördük, yaşadık. Biz inatla kazandık Taksim'i. Taksim Meydanı'na kurduk paylaşma masalarımızı, okul idaresine haraç ödeyenlere inat para ödemedi en güzel yemekleri yedik günlerce. Ne bize yukarıdan bakan otoriteler, ne saçma sapan kurallar, ne üçkağıtçı kantinler, ne de etrafımızı çevreleyen sivil polisler vardı meydana. Okullarımızda üç-beş inatçıyken, Taksim Meydanı'nda binlerce olduk. LAF, ilk kez paylaşma masasını kurduğunda üç gün sonra bir mail gelmişti; "Ankara'dan selam olsun, paylaşma masamızı kuruyoruz" diye. Öyle de oldu. Benlerden biz olmak, örgütlenmek bizim inadımız. Hepimiz gördük; isyan Taksim'den, Ankara'ya, Antakya'ya, İzmir'e, her yere yayıldı, büyüdü. İsyana herkese gösterdi; benlerden biz olmanın gücünü. İsyan sürecine denk gelen sınavların yarattığı rekabete ve bencillığe karşı örgütlenen liseliler mitinginde LAF olarak "Şimdi sınavı devlet versin"

yazılı bir pankart açmıştık. Bu sözümüzü bir kez daha hatırlatmak isteriz. Çünkü şimdi üç beş inatçı liseli değil, binlerceyiz, inadına her yerdeyiz.

Anarşist Liseliler, ilk sayısını çıkarttıkları İnadına dergisinin dağıtımını okullarda ve sokaklarda gerçekleştiriyorlar. İnadına'ya farklı şehirlerden ulaşmak isteyenler inadınadergisi@gmail.com'a mail atarak dergiyi edinebilirler.

Dağıtım Noktaları:

- BEYOĞLU Kafe 26A/Katip Mustafa Çelebi Mah. Tel Sok. No 26/A
- BEYOĞLU Mephisto/İstiklal Cad. No 105
- BEYOĞLU Semerkant Kitabevi/ Süslü Saksı Sok. No 5
- KADIKÖY Genç Mephisto /Muvakkithane Sok: No 15
- KADIKÖY Kadıköy 26A/Caferağa Mah. Sakız Sok No 3-1
- KARTAL Kartal 26A/ Kordonboyu Mahallesi Hürriyet Caddesi No: 56/B
- KADIKÖY İmge Kitabevi/Mühürdar Cad. No 80
- KADIKÖY Dumlupınar Büfe/Caferağa Mah. Dumlupınar Sokak üzeri
- KADIKÖY Seyhan Müzik/Rıhtım Cad. Gezici İş Hanı No:8. Osmanağa,
- BAĞCILAR/Karameşe kuruyemiş Merkez mah. 25. sk. no:42
- MERTER/Murat Gıda Nafiz Gürmen Mah. Nazım Ertan sk. No:16

TAYYİP MALTHUS'ÇULUĞU EZİLENLERDEN NEFRET ETMEKTİR

Hüseyin Civan

hcivan@meydangazetesi.org

Ekim ayının başında, ABD'de ortaya çıkan hükümet krizi dünya gündeminde kendinden hayli söz ettirdi. Küresel dünyada, "bu beni ilgilendirmiyor" deyip gündem seçmek o kadar kolay değil. Hele hele söz konusu ABD-Ekonomi-Kriz vb. anahtar sözcükleri içeren siyasal bir olaya. Ve hele hele, bu küresel dünyaya eklenmek için kendini adanmış bir hükümet ve başbakanın olduğu bir coğrafyada yaşıyorsanız...

Hükümet krizi ile ilgili tartışmalar tam soğumuşken ABD'deki üniversitelerden birinde profesörlük yapan William G. Moseley'in, *Malthus ve Cumhuriyetçi İdeologları* isimli bir makalesine denk geldim. Yazı, '29 Buhranı sonunda ortaya çıkmış ve yoksul ABD vatandaşlarının beslenmesi için oluşturulmuş "Beslenme Destek Programı"nın Obama'nın genişletmesi ve cumhuriyetçilerin Obama'nın bu çabasını engellemeye yönelik politikaları ve bunun hükümet krizi ile ilişkisi üzerine kurulmuş. 48 milyon insanın yararlanması için oluşturulmuş bu programdan Cumhuriyetçilerin istedikleri %5'lik (yani 4 milyon insan) bir kesinti. Ekim ayında yaşanan krizde, Cumhuriyetçiler ve Demokratlar arasında, bu mesele önemli gündemlerden biri olarak belirmişti.

Moseley'in makalesinin asıl ilginç yanı, Cumhuriyetçilerin bu ve benzeri politikalarını, 19. yüzyılın başlarında yaşamış bir din adamı ve profesöre dayandırmasıdır. Evet, mevzubahis kişi Thomas Robert Malthus'tur.

Malthus'un Ezilen Nefreti

Malthus'u ününe kavuşturan "Nüfus Artışı Hakkında Araştırma" isimli çalışması. Nüfus bilimci ya da politik iktisat teorisyeni olarak anılmasını sağlayan bu "karamsar" kuramı, insan nüfusu ve besin düzeyi arasındaki ilişki üzerine kuruludur. Basitçe ifade etmek gerekirse, kuramda savunulan insan nüfusunun besin maddelerinden daha hızlı bir şekilde arttığı ve dolayısıyla kişi başına düşen besin miktarının azalmasıdır. Sonuç olarak gele-

cekte büyük bir kıtlık baş gösterecektir.

Malthus'un "dahi" kişiliğinin işin içine girdiği yer, bu gelecek öngörüsü ile ilgilidir. Malthus, bu sorunun yaşanmaması için nüfus kontrolünü önerir; cinsel perhiz, bekar yaşamak, geç evlenmek, çocuk sahibi olmanın kontrol altına alınması... Tabi ki bu önerilerin muhatabı, toplumun ezilen kesimleridir. Çünkü Malthus'a göre toplumsal sefaletin en büyük nedeni alt sınıflardır. Kalabalık nüfus ezilenlerinkiydi ve sefaletlerinin nedeni de buydu Malthus'a göre. O, ezilenleri içinde buldukları durumdan çıkarmaya yönelik herhangi bir yardıma karşı çıkmıştı. Çünkü doğada dengenin sağlanması için nüfusun azaltılması şarttı.

19. yüzyılın bu burjuva "dahi"sinin ideolojisinden hareketle, özellikle İrlanda'da ve bunun dışında Hindistan ve Nijerya'da, Britanya İmparatorluğu'nun nasıl "sosyal politikalar" güttüğünü anlatan Moseley, ABD'deki Cumhuriyetçilerin siyasal geleneğini açık bir şekilde ortaya koymuş oluyor. Moseley, bu siyasal gelenekten gelen bir burjuva partisinin, tam da Malthusçu çizgisine yakışır bir şekilde ezilen karşıtı tutumunu eleştiriyor.

Moseley'in yazısı bu eleştiriye karşı "Büyük Başkan Obama"cı tavrıyla kendi tarafını belli etse de, siyasetin şu "küresel" tarafından bizim de kendi payımıza düşeni almamıza da yardımcı oluyor.

Klientelizm...

Clie, bir kişinin korunma veya himaye elde etmek için diğer bir kişi önünde eğilmesi anlamına gelen bir sözcük Latince'de. Kelimeden türetilen Clientem "uşak, takipçi" gibi çevrilse de, siyasal terminolojide sık kullanılan kar-

şılığı "yanaşma". Yani Batı dillerinde patron-client arasındaki ilişki olarak tanımlanan şey, patron-yanaşma ilişkisi olarak kullanılıyor. Bu ilişkiyi siyasal terminolojiye sokan Susan Stokes ilişkiyi şöyle açıklıyor; "Siyasal otoritenin dağıtım ölçütlerine göre sunulan bir takım hizmetler ya da mallar karşılığında, siyasal destek talebinde bulunma."

Klientelizm kavramı, siyasi partinin toplumun içindeki farklı kesimlerle hiyerarşik olarak, eşitsiz karşılıklı ilişkileri kurduğu bir sistemi anlatmak için kullanılır. Bu ilişkinin temellendiği bu adaletsiz alan, hem klientelist süreçleri besler hem de yeniden üretir. Dolayısıyla sorunlar ortadan kaldırılamaz, sürekli olarak yeniden üretilir.

Bu kavramı, AKP'nin sosyal politikaları üzerinden anlamaya çalışırsak;

2002 yılından bu yana devam eden iktidarı süresince, 1,376 milyon TL'den 20.000 milyon TL'ye ulaşan sosyal harcamalar, AKP'nin övüldüğü ve "halka hizmet yolunda"ki icraatların başında geliyor. İşsizlik ve yoksullukla mücadele, eğitim, sağlık, gıda ve barınma yardımları vb. uygulamalarla Tayyip Erdoğan'ın partisi sosyal politikaları önem veren bir hükümet görüntüsü veriyor.

Bu minvalde, Başbakanlık'a bağlı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu (SYDT ya da Fakir Fukara Fonu)'nun bütçesi arttırılmış ve bu dönemde en önemli sosyal yardım kurumu haline gelmiştir.

Ücretsiz kitap dağıtımları, Yeşil Kartlı sayısının arttırılması, işsizlik sorununun İş-Kur ile aşmaya çalışılması... Var olan sosyal adaletsizliklere yönelik politikaların işlediğini göstermek üzere, her akşam ana haber bültenlerini bir propaganda alanına çevirse de, söz konusu uygulamaların neyi amaçladığını irdelemek ve gerçekten iddia edildiği üzere sosyal adaletsizlikleri ortadan kaldırdığını gözlemek gerek.

Bunun için bu sosyal politikaların kökenine inmek gerekiyor. Bu sosyal politikaların kökeninde, "ekonomik büyümenin faili olarak görülen sermayenin teşviki" var. Sosyal politikalara yapılan kaynak aktarımı, gelir seviyesi yüksek olanlardan alınan servet ya da gelir vergisi üzerinden değil de, işçi ve emekçi kesimlerden temin ediliyor oluşu; sağlık

hizmetlerinden yararlanmak için sigorta primlerini kendileri ödeyen vatandaşlar; zaman zaman işsizlik sigortası fonundaki birikimden patronların prim yükümlülüklerini karşılıyor oluşu bilinip çok fazla söz edilmeyen örneklerden.

Eğitim alanında yapılan ücretsiz kitap dağıtımının %40'ı MEB tarafından kitap basımı ile karşılanırken, kalan kısım özel kuruluşlardan satın alınmıştır. Sağlık alanında özel sektörün yoğunluğunun arttırılmasının yanı sıra, Yeşil Kart aracılığıyla hizmet üretme yerine hizmet satın alma anlayışına uygun politikalar izlenmiştir.

SYDT Fonu'nun işleyiş mantığı, sosyal politikalarda bir devletin ne kadar "samimi" olabileceğini görmek açısından önemlidir. Devletin yürütmekte olduğu bu yeniden yapılanma süreci, yaşanan dönüşümün ana değişkenidir. Özelleştirme, serbestleştirme, kuralsızlaştırma, işgücü piyasalarında esneklik, serbest piyasanın ekonomik alandaki rolünün arttırılması AKP döneminde iyice belirginleşen ekonomik hamleler olduğu bilinmektedir.

AKP döneminde, sosyal politikaların uygulayıcılığı sivil toplum kuruluşları ve vakıflara ve yerel yönetimlere bırakılırken, bu alana ilişkin yapılan harcamalar da göze çarpan, harcamaların STK'lar, vakıflar ve yerel yönetimler dolayısıyla gerçekleştiğidir. Yani SYDT Fonu, AKP döneminde genişletilmiştir, ancak bu fondan yararlanan sosyal alanda etkinlikler yürüttüğünün garantisini veren STK'lar ve vakıflar olmuştur.

Özellikle yoksullukla mücadele, vakıf ve STK'lara bırakılmış, kapitalist bir sistemde devletten beklenen "en az müdahalecilik" böylelikle sağlanmıştır. Bunun sonucunda ortaya çıkan, devlet fonu çeşmelerinin başını tutmuş vakıfçılık ve STK'cılık değildir sadece; gönüllülük, yardımseverlik üzerinden ilerleyen bir etkinlikler dizisi ve bu etkinliklerin "Biz ne kadar da vicdanlıyız." propagandaları olmuştur.

Bu propagandalar aracılığıyla, toplumsal sorunların çözümünde bireylerin gönüllülüğü üzerinde durularak toplumsallaştırılmaya çalışılan kapitalist değerlerdir. "Kaderlerinde" bu toplumsal sorunları yaşamak olan vatandaşların mağduriyetlerini, yardımsever (ama çoğunlukla zenginlerin girişimiyle oluşturulmuş) kurum-

lar aracılığıyla çözmek, toplumsal sorunları aynı zamanda bireysel sorunlar kılarak görünmez hale getirmektedir.

Esas amaç, sosyal politikalar oluşturma ihtiyacı hissedilen konunun giderilmesinden ziyade, mağduriyetin yönetilmesidir. Klientelist politikalar diye ifade edilen şey tam da burada devreye girmektedir. Ezilenlerin mücadeleleri sonucu kazanmış olduğu haklar (işsizlik sigortası, yeşil kart, ücretsiz eğitim...) ezilenlere "devletin bahşetmesi" olarak gösterilip "siyasal minnet" beklenmektedir.

Bu politikaların devletin "bahşetmesi" mantığıyla işlemesi, yanılısamalardan ilkidir. Bu yanılısamayı sadece, toplumsal ilişkileri piyasa ilişkilerine indirgeyen liberal bakış açısı yaratmaz. Sosyal devletçi algının da her ne kadar serbest piyasanın vicdanına bırakılmış bir sosyal alana ilişkin eleştirileri olsa da, yaklaşımı, vatandaşları için en iyisini bilen paternal bir refleksten öteye gidemez.

"Bu yolları kim yaptı? Teşekkür edeceğinize haram olsun diyorsunuz."

Bu durumun yakın bir örneği, geçtiğimiz Eylül ayında Malatya'da gerçekleşti. Tayyip Erdoğan'ın otobüsünün önünü kesen köylüler, Tayyip Erdoğan'a elma ikram ettikten sonra, "Eğer köy yollarımızı yapmazsan haram olsun." dediler. Erdoğan'ın cevabı "Bu yolları kim yaptı? Teşekkür edeceğinize, haram olsun diyorsunuz"du.

Bu minnet beklentisini yaratılmak için bu adaletsiz durumun sürdürülmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, sosyal politikaların amacı var olan adaletsizlikleri bitirmek değil, aksine onları devam ettirmektir. Hem siyasal, hem de ekonomik hesapların altında yatan budur.

Malthus'un teorisinin eksikliği birçok kişi tarafından ortaya çıkarıldıktan sonra, bu açıkları kapatıp Malthus'un fikirlerinde ısrarcı olan yeni düşünceler ortaya atılmaya başlandı. Buna yeni-malthusçuluk dendi. Sosyal adaletsizliklerin etinden, sütünden, yününden faydalanmaya çalışan AKP'nin, sosyal adaletsizlikleri piyasanın vicdanına, "siyasal minnetin" adaletine bırakmış hali, Malthusçu düşüncenin bu yeni biçimlerinden çok uzak değildir.

Bu yerel seçimlerde, sosyal politikalar üzerinden seçim propagandası yapan Tayyip Erdoğan'ı iyi dinlemek gerek; Malthus'un yüzyıllar ötesinden gelen ezilen nefretinin sesini duymak için.

Sadıkça Vali Devlet "Baki"

Tek partili dönemden çok partili döneme hükümetler gelip geçer. Hükümet kim olursa olsun devleti temsil eden sadık valiler, hükümetine göre davranışsal değişiklik gösterebilirler bile her zaman devleti devlet yapan adaletsizliklerin temsilcisi olmuşlardır. Vali demek devlet demektir, bilin ki devletin bir zulmü varsa o zulmün başında bir vali vardır.

Emrah Tekin

Geçtiğimiz ay, politik gündeme hakim olan konulardan biri de, Recep Tayyip Erdoğan'ın, partisinin 20. İstişare ve Değerlendirme Toplantısı'nın son günü söylediği sözlerdi. Erdoğan, Ankara-Kızılcahamam'da düzenlenen toplantının basına kapalı bölümünde, erkek ve kadın öğrencilerin bir arada yaşadığı öğrenci evlerini gündeme getirmişti. Erdoğan konuşmasında, kendisinin temsil ettiği siyasi geleneğin muhafazakar-mutassıp toplumsal normlarının, bu coğrafyadaki toplumun genelinde var olduğu varsayımıyla, kadın-erkek öğrencilerin aynı evde yaşamalarının "kabul edilemez olduğunu" ve gerekirse adli ve polise müdahalelere uygun düzenlemeler yapılabileceğini belirtti. Bu sözlerin kamuoyunda tartışılmaya başlanmasıyla da, önce İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu, ardından da Adana Valisi Hüseyin Avni Coş, Erdoğan'ın bu sözlerini talimat telakki eden ve derhal durumdan vazife çıkaran açıklamalar yaptılar. Bunlardan, özellikle Adana valisinin açıklaması, kamuoyunda yoğun tepki çekti ve bir süre gündem oluşturdu.

Adana valisi Hüseyin Avni Coş'un, mülkiye müfettişliği yaptığı sırada, Erdoğan'ın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı dönemindeki yolsuzluk soruşturmasından aklanmasını sağlaması nedeniyle; devlet-iktidar-vali ilişkisi bu örnekte kişisel bir menfaatler birliği gibi görünse de, as-

lında sözünü ettiğimiz bu ilişkide, çok daha derin bir aidiyet algısı söz konusudur. Bu algıyı biraz daha iyi anlayabilmek için, TC devletin yakın geçmişinden bir örnek verebiliriz. 1986 yılında, dönemin başbakanı Turgut Özal, Malatya'ya bir gezi düzenlemiştir. Seçim otobüsünün üzerine orada toplananları selamlamak için çıktığında, boyu kısa olduğundan, etrafındaki insanlar yüzünden görülemediği için çevresindekileri çömelmesi istenir. Özal bunun üzerine etrafındaki insanlardan çökmesini ister, herkes çöker, ancak bir kişi hala ayakta: Malatya Valisi Naim Cömertoğlu. Turgut Özal valiye dönerek, "Vali Bey siz neden çökmüyorsunuz?" diye sorar. Vali Cömertoğlu'nun cevabı oldukça çarpıcıdır: "Devlet çökmez sayın başbakanım."

Devletin ceberrut yüzünü, uygulamaları ve söylemleriyle buldukları idari mevkiye belirginleştiren valiler, bu eylemlerini, geçtiğimiz yasaklı 1 Mayıs ve hemen sonrasında gelişen Taksim Direnişi sürecinde yoğunlaştırarak, kentlerin bu en yüksek mülki amirlerinin ellerinde buldukları yetkilerle, aslında nelere kadir oldukları algısının, kamuoyunda daha iyi anlaşılmasını da sağladılar.

Taksim Meydanı'nın eylem ve mitinglere kapatılmasıyla yasaklı hale gelen 1 Mayıs'ta, yasağa rağmen alana ulaşmak isteyen binlerce kişiyi engellemek için, İstanbul'daki toplu ulaşım

araçları, İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu'nun talimatıyla büyük oranda durduruldu. Taksim Meydanı'na çıkan tüm metro, metrobüs, otobüs, şehir hatları vapurları ve yolcu motorları valilik emriyle seferlerini durdururken; araç trafiğinin yanı sıra, meydana giden tüm yaya trafiği de kapatıldı. Böylelikle valilerin, önceki yasaklı 1 Mayıs'tan (2007, 2008, 2009) tanıdığımız, halkın toplu ulaşımını engelleme-yasaklama yetkisini tekrar hatırlamış olduk. Yine Taksim Direnişi sürecinde, Gezi Parkı'nın "valilik emriyle" bir açılıp bir kapatılmasıyla da, valilerin, halkın ortak kullanım alanlarını, insanların kullanımına açma ve kapama yetkisine de sahip olduklarını öğrenecektik.

Valiler, son dönemde AKP iktidarının yaşamın her alanında baskıcı ve otoriter karakterini belirginleştirmesiyle, mevcut iktidarın sözcüleri gibi görünseler de, gerek 1923 sonrası cumhuriyet döneminde, gerekse Osmanlı İmparatorluğu dönemlerinde merkezi devlet yönetimiyle arasında içselleşmiş bir bağ kurmuşlardır. Devletle kurmuş oldukları bu aidiyet bağı dolayısıyla, valilerin nezdinde devletin bireye olan yaklaşımını da görmek mümkün.

1944 yılında, o dönemlerde Avrupa'da yükselen ırkçılık yanlısı hareketlerin bu coğrafyaya da sıçraması nedeniyle düzenlenen ırkçılık yanlısı eylemlere katılmaktan dolayı tutuklanan Osman

Yüksel Serdengeçti'ye dönemin Ankara Valisi Nevzat Tandoğan'ın sözleri şöyledir: "Sizin milliyetçilikle, komünizmle ne işiniz var? Milliyetçilik lazımsa onu biz yaparız. Bu ülkeye komünizm gelecekse, onu da biz getiririz. Sizin iki vazifeniz var: Birincisi çiftçilik yapıp mahsul yetiştirmek, ikincisi çağırduğumuzda askere gelmek." Dönemin Ankara valisinin bu sözlerinde cisimleşen bu durum, valiler nezdinde devletin bireye olan bakışının bir özetidir aslında. Günümüzde, Adana valisinin "Gavat" hitabında ya da İstanbul valisinin, geçtiğimiz 1 Mayıs'ta başından biber gazı kapsülüyle yaralanan Dilan Alp'e yönelik "Marjinal örgüt üyesi" sözleriyle de tanıdığımız bu durum, devletin hiçbir zaman değişmeyecek algısıdır. Devletlerin karakteristik yapıları farklılaşsa da valilerin devletle kurduğu ilişki, devlete derinden bir bağlılık ve sadakat içerir.

Muktedirin Sadık Temsilcileri: Sömürge Valileri

Britanya İmparatorluğu'nda kraliçe tarafından, sömürgeleştirilen bölgelere, "Genel Vali" adı verilen sömürge valileri atanmaktaydı. Birleşik Krallık'ın devlet literatüründe, "sadık, sadakatle bağlı" olarak çevrilebilecek "loyal" sıfatıyla tanımlanan sömürge valileri söz konusu sömürge imparatorluğun ve kraliçenin gücünü temsil eden figürlerdir. Benzer bir biçimde Os-

manlı İmparatorluğu'nda da bir sömürge valiliği sistemi uygulanmaktaydı. Osmanlı İmparatorluğu işgal ederek sömürgeleştirdiği bölgeleri eyalet olarak adlandırılarak, buralara beylerbeyi adı verilen valiler atıyordu. Beylerbeyi adı verilen bu sömürge valilerinde de belirleyici temel kriter "payitahttaki sultanın sadık kulu" olması idi. Söz konusu eyalette, padişahın otoritesini temsil eden bu valilerin emrinde ayrıca, "Tımarlı Sipahi Ordusu" adı verilen, sayıca merkezi yönetimdekinden fazla sayıda askere sahip bir silahlı güç de bulunmaktaydı. Merkezi yönetimdeki padişaha her yıl salyane, yani yıllık adı verilen, söz konusu sömürgeleştirilmiş bölgenin halkından zorla toplanan vergiler bu valiler aracılığıyla yollanmaktaydı. Gerek Osmanlı, gerekse Britanya İmparatorluğu sömürge valilerinden merkezi yönetimin asıl beklentisi ise, sömürgeleştirilen bölgeden azami sermaye akışının istikrarlı bir biçimde sağlanmasıydı. Sözünü ettiğimiz bu sömürge valilerinin merkezi yönetimle olan bu "akçeli ilişkisi" de göz önünde bulundurulduğunda, kendilerinden istenen "sadakatın" anlamı da daha çok belirginleşiyor. TC devletinin yakın tarihinde de benzer bir sömürge valiliği sistemi uygulandığını söyleyebiliriz. Devletin "derin varlığını" askeri operasyonlarla belirginleştiren bu sömürge valileri de elbette devletle olan ilişkilerinde sarsılmaz bir sadakat içerisindeydiler.

Sömürge Valiliği: OHAL'in Sadık Valileri

TC devletinin, Kürdistan'a ve Kürt halkına yönelik olarak yürüttüğü inkar ve imha politikalarının sonucu olarak sürdürdüğü savaşla birlikte, 1987 yılından itibaren bölgede "Olağanüstü Hal" uygulaması başlatıldı. Bölge de "Olağanüstü Hal Bölgesi (OHAL)" olarak tanımlanmaya başlandı ve Ankara yönetimi tarafından buraya bir bölge valisi atandı. Böylelikle Kuzey Kürdistan'ın önemli bir bölümü TC Devleti literatüründe "Olağanüstü Hal Bölgesi" olarak tanımlanıyordu. Olağanüstü hale uygun olarak, kendilerine olağanüstü yetkiler verilen bu bölge valileri, kamuoyunda da "Süper Vali" olarak adlandırılıyordu. OHAL valileri, asıl olarak,devletin bölgede yürüttüğü savaşı koordine etmekle görevliydi. Olağanüstü Hal'in etkin olarak uygulandığı 1987-2002 yılları arasında 17 bin insanın fail-i devlet cinayetleriyle katledildiği gerçeği ortadayken, bu "Süper Valilerin" söz konusu "görevlerini" başarıyla yürüttüklerini söyleyebiliriz. Şimdilerde zaman zaman, insan hakları örgütlerinin çalışmaları sonucu kamuoyu gündemine gelen; köy yakmalar, boşaltmalar, insanları helikopterlerden ya da asit kuyularına atmalar, JİTEM cinayetleri ve gözaltında kayıplar vb. fail-i devlet cinayetleri, bir sömürge valiliği sistemi olan OHAL valiliği uygulamalarının sonuçlarıdır. Devletin bölgeye yönelik askeri ve psikolojik saldırılarını yoğun-

laştırdığı bu dönemde bölgede valilik yapan Hayri Kozakçıoğlu ve Ünal Erkan gibi isimler, yukarıda sözünü ettiğimiz devlet katliamlarında daha öne çıkan isimlerdi. Daha önce görev yaptıkları il valilikleri ve emniyet müdürlükleri dönemlerinde adları devrimcilere yönelik ev ve sokak infazları ve işkencelerle gündeme gelmiş bu isimler, devletin Kürdistan'da sürdürdüğü savaşın koordine edilmesi açısından oldukça uygundu. Kürt Özgürlük Hareketi'nin direnişinin de etkisi sonucu, bir sömürge valisinden beklenen sermaye akışını sağlama ve kapitalizmin sömürgeci istikrarını inşa etme, koruma "görevi" konusunda, OHAL valilerinin Ankara'yı tatmin edebildiğini söylemek ise oldukça güç. Bu yüzden devlet şimdilerde,neoliberal-kapitalist politikalara sahip AKP aracılığıyla "çözüm süreci" adı altında Kuzey Kürdistan bölgesinde istikrarlı bir kapitalist inşa sürecini hayata geçirmek istiyor.

Tek Partileşen AKP'nin Sadık Valileri

2011 Haziran seçimleri sonrası AKP iktidarının yöntemlerini daha da sertleştirmesi ile birlikte, zaten TC'nin geleneğinde var olan devlete derinden bağlı valiler algısı, bu mevcut bağın yanı sıra iktidara olan bağlılığı da belirginleştirdi. Bazı muhalif çevrelerce "AKP Valisi" olarak da adlandırılan bu durum, AKP'nin iktidarında giderek tek

partileşme gerçeğini de ortaya koyuyor. CHP'nin tek parti döneminde olduğu gibi "şimdilik" ilgili ilin vali ve belediye başkanının, CHP il başkanı olması gibi bir durum belki söz konusu değil. Ancak,bugün, tek parti ya da tek bir kişinin yönetimine dayalı rejimlerde örneklerine rastlanabilecek şekilde, Erdoğan'ın herhangi bir konuya dair sözünü ya da demecini acilen uygulanması gereken bir talimat olarak algılayan valilerle karşı karşıyayız. Valilik kurumu TC devleti anayasasının 127. Maddesinin 4. ve 5. fıkraları gereği yerellerin vasileri, yani illere vesayet eden kurumlar, olarak tanımlanmaktadır. Askeri vesayeti tasfiye ettiğini söylerken, neo-liberal politikalara dayalı kendi vesayetini inşa ederek, gitgide tek partileşen AKP iktidarında valilerin konumları, anayasanın bu maddesiyle de güvence altına alınarak önemini artırıyor. İşte bu yüzden de tek partileşen AKP iktidarının bu söz konusu vesayeti istikrarlı bir şekilde hayata geçirmede Adana Valisi Hüseyin Avni Coş gibi, muktedirin herhangi bir konuya dair bir sözünü "emir telakki eden", iktidarının bekası için meydanları ve parkları ezilenlere yasaklayan, polis-sivil faşist işbirliği şiddeti sonucunda öldürülen Ali İsmail Korkmaz için "arkadaşları öldürmüştür" diyerek gerektiğinde halka aleni yalan söyleyecek "sadık kapı-kullarına" daha çok ihtiyacı olacak.

Devletin Katliam Alevilerin İSYAN Geleneği VAR

Mercan Doğan

mdogan@meydangazetesi.org

"Gezi protestosu, bir Alevi ayaklanmasıdır." şeklindeki açıklamalara neden olan ve öncesinde güvenlik birimleri hazırladı denilerek örtbas edilmeye çalışılan Emniyet Müdürlüğü'nün "gezi analizi" raporu, aslında devlet tarafından her bireyin nasıl fişlendiğinin bir göstergesi daha oldu.

Güvenlik Birimlerinin "Gezi Analizi", Fişlemenin Kanıtı

"Gezi Analizi" raporunda, 28 Mayıs'ta başlayıp Eylül'ün ilk haftasına kadar süren bu sürede gerçekleştirilen Gezi Parkı eylemlerinin değerlendirmesinin ortaya konulduğu belirtildi. Raporun diliyle "Gezi Parkı olayları çerçevesinde", 80 kentte (Bayburt hariç) 5 bin 532 eylem ya da etkinlik gerçekleştirildi. Eylemlere yaklaşık 3 milyon 600 bin kişi katıldı. 5 bin 513 kişi gözaltına alınarak soruşturma kapsamına alındı. Soruşturmalarda 189 kişi tutuklandı. 1 polis öldü, 697 polis yaralandı. 4 bin 329 direnişçi yaralandı, 5 direnişçi katledildi. Analizde tabii ki, Lice'de kalekol yapımına direnirken askerlerin açtığı ateş sonucu katledilen Medeni Yıldırım yok. Gözaltına alınanlar üzerinden hazırlanan raporda; kadın-erkek yüzdeleri, eğitim düzeyleri, ekonomik göstergeleriyle ilgili veriler de mevcut.

Analizin en dikkat çekici bölümü ise şöyle:

"Yine şüphelilerin yüzde 78'si Alevi kökenli olup bazı sendikalar/sivil toplum örgütleri, taraftar grupları içinde yer alanlar, ulusalcı, laik kesimler. Yüzde 12'si siyasi partilerle ilişkili, yüzde 6'sı marjinal sol oluşumlar içinde, yüzde 4'ü ise terör örgütleri ve yasal uzantıları içinde yer alıyor."

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yapmış olduğu bu analiz, yıllardır "asılsız iddia" olduğunu ileri sürdüğü fişleme uygulamasına aleni kanıt niteliğinde. Alevileri görmezden gelen, hiçbir alanda tanımayan, fırsat buldukça da katleden devletin polisi, kimlerin Alevi olduğunun bilgisine sahip olduğunu ağızından kaçırarak açık verdi bir nevi.

Taksim Direniş; Öfkenin, Sabrı Aşır Sokaklara Taşması

Aslında evet, "Gezi protestoları, bir Alevi ayaklanmasıdır." Taksim Direniş, birbirinden farklı sınıfsal, etnik, inanç grupları ve toplumun çeşitli ezilen katmanlarını eylemde bir araya getirdi. Temmuz 2013 tarihli Meydan Gazetesinde Emrah Tekin'in "Gezi Parkı Direniş, Sadece Gezi Parkı Direniş Değildir!" başlıklı yazıda yazdığı gibi; Sünni-İslam merkezli yaklaşıma, kadın bedenine ve yaşamına müdahaleye, sınavlarla yaratılan rekabete ve adaletsizliğe, taşeronlaşmaya ve kapitalist sömürüye, kentsel dönüşüm bahanesiyle soylulaştırmaya ve yıkımlara, LGBTİ bireylere yönelik polis şiddetine ve linç girişimlerine, daha birçok baskı ve yasaklamaya karşı duyulan öfkenin, sabrı aşır sokaklara taşmasıdır Taksim Direniş. Dolayısıyla; evet, Gezi protestoları, bir Alevi isyanıdır. Aynı zamanda; bir kadın, bir trans, bir işçi, bir öğrenci, bir yaşam savunucusu, bir devrimci isyanıdır...

Alevilerin İsyân, Devletin Katliam Geleneği

Sünni-İslam algısındaki devletler, tarih boyunca Alevileri dışladı. Yok sayma, baskı, ötekileştirme, inkar, hatta imha politikaları dur durak bilmedi. Ne Alevilerin devlete isyanları bitti, ne de devletin Alevi katliamları.

Gazi ve Ümraniye 1 Mayıs Mahallesi Katliamları

12 Mart 1995 tarihinde, Gazi Mahallesi'nde 4 kahvehane tarandı. 67 yaşındaki Alevi dedesi Halil Kaya yaşamını yitirdi. Olayın duyulması üzerine; Alevilerin çoğunlukta olduğu binlerce kişi, meselenin var olan bir Sünni- Alevi çatışmasından ziyade devlet provokasyonu olduğunun farkındalığıyla ve "Düşman camide değil, karakolda." şiarıyla, Gazi Polis Karakolu'na doğru yürüyüşe geçti. Karakolda bulunan polisler tarafından, kalabalığın üzerine ateş açıldı ve bir kişi daha hayatını kaybetti. Ertesi gün, İstanbul'un çeşitli semtlerinden Aleviler ve devrimciler Gazi Mahallesi'ne doğru yürüyüşe geçti. Kolluk kuvvetleri doğrudan hedef gözeterek kalabalıkların üzerine ateş açtı. İlerleyen günlerde, devlet; mahallede sokağa çıkma yasağı ilan etti. Fakat bu, gösterilen direniş sayesinde fiilen hayata geçirilemedi. 15 Mart günü direniş ve beraberinde devlet şiddeti, Ümraniye 1 Mayıs Mahallesi'ne sıçradı. Burada da kolluk kuvvetlerinin insanların üzerine ateş açması sonucu, 5 kişi yaşamını yitirdi. Gazi Mahallesi'ndeki olayların yattığı 16 Mart günü, 17 kişinin hayatını kaybettiği öğrenildi. Daha önce OHAL valiliği de yapan Hayri Kozakçıoğlu, katliam sırasında İstanbul valisi idi.

2 Temmuz 1993 Sivas Katliamı

2 Temmuz günü, Pir Sultan Abdal'ı anma etkinlikleri çerçevesinde kente birçok yerden insanlar gelmişti. Sivas'a gelenler arasında Aziz Nesin de bulunuyordu. Hintli yazar Salman Rüşdi'nin "Şeytan Ayetleri" adlı kitabını, gazetesinde yazı dizisi olarak basan Aziz Nesin, bir süredir radikal İslamcı kesimden tehditler alıyordu. Kitap tüm dünyadaki Müslüman camia tarafından yasaklanmış, yazarı hakkında ise ölüm fetvası çıkarılmıştı. 2 Temmuz günü Madımak Oteli önünde toplananlar, oteli ateşe verdiler ve burada 37 kişiyi yakarak öldürdüler. Dönemin başbakanı Tansu Çiller, "Otel çevresinde toplanan vatandaşlarımıza herhangi bir şey olma-

mıştır." dedi. Olayların faileri olarak, daha sonra göstermelik olarak yargılanan sanık avukatlarından 8'i daha sonra AKP'den milletvekili oldu. Refah-Yol hükümetinin Adalet Bakanı Şevket Kazan, sanıkları cezaevinde ziyaret etti. Sivas davası, 13 Mart 2012 tarihinde zaman aşımından düştü. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, davanın düşmesiyle ilgili olarak; sanıkların "mağduriyetine" dikkat çekerken, "Bu karar milletimize hayırlı olsun." dedi.

Maraş Katliamı 1978

19 Aralık akşamı, ülkücü tandanslı, "Güneş Ne Zaman Doğacak" adlı filmin gösterildiği sinemaya patlayıcı madde atılması üzerine, kentte bulunan faşistler çeşitli sendikalara ve bazı sol parti binalarına saldırdılar. Ertesi gün ise, Alevilerin yoğun yaşadığı Yörüksevim Mahallesi'ne saldırarak Alevi dedelerinden Gırgın Dede'yi öldürdüler. 26 Aralık tarihine dek süren saldırılarda, çoğunluğu Alevi 105 kişi yaşamını yitirdi. Sinemaya bomba atılmasından birkaç gün önce Alevilerin evleri işaretlendi ve bazı cami hutbelerinde bir Alevi öldürenin cennete gideceği söylendi. Bu söylenti kentte fısıltı gazetesi yoluyla yayıldı. Katliamın bir ve iki numaralı sanıkları olarak yargılanan iki yezid; Ökkeş Kenger ve Muhsin Yazıcıoğlu, daha sonra milletvekili seçilerek TC parlamentosuna girdi.

Çorum Katliamı

1980 yılının Mayıs ve Temmuz aylarında, kentte Alevilerin yaşadığı Milönü Mahallesi'ne yapılan faşist saldırılar sonucu 57 Alevi öldürüldü. Katliam, devletin televizyonu TRT'den, Alaaddin Camii'ne bomba atıldığı şeklinde yayımlanan yalan haber sonucu başladı ve kentte bulunan devlet destekli faşist gruplar infiale geçirildi. Yaşanan saldırılardan dolayı mahallelerinin girişine barikat kuran Aleviler ve devrimciler, daha sonra 12 Eylül darbesini yapan generallerden biri olan Jandarma Genel Komutanı Sedat Celasun tarafından tanklarla taranmakla tehdit edildi. Katliam sonrasında açıklama yapan dönemin içişleri bakanı Mustafa Gürcügil, "Çorum olayları solun bir tertibidir ve devleti yıkma eylemlerinden biridir. Devlete destek düşüncesiyle hareket eden sağ bir grup, bunların karşısına çıkmıştır." şeklinde konuştu.

Malatya Katliamı

18 Nisan 1978'de, dönemin Adalet Partisi'nden belediye başkanı Hamit Fendoğlu'nun bombalı paketle öldürülmesi sonucu, kentte bulunan Alevilere yönelik saldırılarda 3 liseli Alevi genci katledildi.

Dersim Katliamı

Dersim, Osmanlı döneminden beri merkezi otoriteden bağımsız yaşıyordu. 25 Aralık 1935 tarihinde çıkarılan "Tunceli Kanunu" ile Dersim bölgesine "özel bir statü" getirildi. Buna göre bölgenin adı, iki yıl sonra TC devleti tarafından başlatılacak "Devletin Tunç Eli" operasyonuna ithafen, Tunceli olarak değiştirildi ve Dersim "yasak bölge" ilan edildi. 6 Ocak 1936'da ise, şimdiki Elazığ, Erzincan, Dersim ve Bingöl illerini kapsayan bölgede, "Genel Valilik" statüsü uygulamaya geçirilerek askeri vali sıfatıyla Abdullah Alpdoğan, Ankara yönetimince buraya atandı. Devlet bölgeye askeri yığınak yapması ve ablukaya alması karşısında direnişe geçen Dersim'liler 20-21 Mart 1937'de Pah köprü-

sünü yaktılar. 1938'de devletin ikinci kez askeri gücünü kullanarak, karadan ve havadan bomba yağdırması sonucu on binlerce insan yaşamını yitirdi. Daha sonra, 1936 yılında çıkarılmış olan ve kısaca, devlete Türk olmayanları başka yerlere sürme yetkisi veren "Zorunlu İskan Kanunu" uyarınca, on binlerce insan da topraklarından sürüldü.

Koçgiri Katliamı

1921 yılında, Sivas bölgesini de içine alan bölgede, yüzlerce Alevi-Kürdün yaşamını yitirdiği katliamdı. Katliamı gerçekleştiren devlet güçleri arasında, "Sakallı Nurettin" lakaplı Nurettin Paşa'nın komutasındaki Merkez Ordusu'nun emri altında, daha önce Pontus-Rum katliamlarını da yapan, o dönemin devlet tetikçisi denebilecek olan Topal Osman'ın Giresun Alayları da bulunuyordu.

TC Öncesi İsyân ve Katliamlar

1826 yılında Sultan 2. Mahmud'un gerçekleştirdiği Alevi katliamının yanı sıra, 1606-1611 arasında Kuyucu Murat Paşa katliamı, 1533-1534 arası Kanuni dönemi, 1514'te kan dökmeyeceğini söyleyip 40 binden fazla Alevi'yi diri gömerek idam ettiren, kafalarını kesip kuyulara attıran Yavuz Sultan Selim'in katliamları vardır. Ayrıca 1526 Baba Zünnun, 1527-1528 Şah Kalender Çelebi ve 1518 Bozoklu Şeyh Celal(Celali) isyanları katliamları sayılabilir. Ayrıca Selçuklu Devleti döneminde 1236-1243 yılları arasında Baba İshak(Babailer) isyanları vardır.

Gelelim Günümüze

Devlet'in katliam geleneğini sürdüren AKP hükümeti döneminde, Alevilere yönelik birçok yeni politika geliştirildi elbette. Ve devletin Alevilerini yaratma çalışmaları yapıldı. Zorunlu din derslerinin kaldırılması, kimliklere Alevi yazılması, cemevlerinin ibadethane olduğunun kabul edilmesi gibi talepler görmezden gelindi misal. Devletin Dersim'le yüzleşmesi adı altında Dersim Katliamı meşrulaştırıldı. Sivas'ı yakanlar yargılanıyor denildi, dava zamanaşımına uğratıldı. 29 Mayıs 2013 tarihinde temeli atılan 3. Boğaz Köprüsü'ne, hükümdarlığı döneminde gerçekleştirdiği Alevi katliamlarıyla bilinen, Yavuz Sultan Selim'in isminin verileceği açıklandı. Bu açıklama, Alevilerde bir öfke patlamasına neden oldu. Devletin, Alevilere yönelik geleneksel Sünni İslam merkezli yaklaşımı, bu öfkenin asıl kırılma noktasını oluşturunuyordu.

Taksim Direniş, tam da bu süreçte gerçekleşti. Sonrasında, "o paket!" açıklandı. Demokrasi Paketi'nde bahsi geçen Hacı Bektaş-ı Veli Üniversitesi, Alevilere ağır bir hakaretti. Bir üniversite kurulacak, o üniversitenin bir İlahiyat Fakültesi olacak ve bu fakültede Sünni İslam okutulacak. Alevilere hediye paketinde sunuldu bu haber, alenen hakaretti. Bunlar dışında Cami-Cemevi projesi, İzzettin Doğan& Fethullah Gülen ilişkisi, Alevilerin yoğun yaşadığı bölgelerdeki rant-sal dönüşüm projeleri, Maraş'ı animsatacak bir şekilde Alevilerin dönem dönem kapılarının işaretlenmesi ve saymakla bitmeyecek uygulamalarla AKP hükümeti taşeronluğunda sürüyor devletin katliam geleneği, ta Yavuz'dan, hatta Muaviye'den beri. Ancak unutulmamalıdır ki, Alevilerin isyan geleneği de sürüyor, Hızır Paşa'ların inadına.

Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları (7)

Çeviri: Özgür Oktay
ozoktay@meydangazetesi.org

Meydan Gazetesi'nin Anarşist Ekonomi Tartışmaları yazı dizisinin bu sayıdaki yazısında, Deric Shannon'un "Görünmez Eli Kesip Atmak: Pazarların İçsel Problemleri ve Anarşist Teori, Strateji ve Vizyon" isimli makalesine yer verdik. Geçen sayıdaki yazıyı alıntıladığımız "Özgürlüğün Birikimi-Anarşist

Ekonomi"nin bir diğer bölümünü oluşturan bu yazı, güncel anarşist ekonomi pratiklerinin ve teorilerinin önemli bir kısmının etkilendiği "mutualizm"i ana konusu olarak ele alıyor. Shannon yazısında, mutualizmi teorik, stratejik ve vizyon olmak üzere üç ayrı hat- ta eleştirmeye soyunuyor. Bu

eleştirinin kaynağını, yazının son kısmında üzerinde duracağı anarşist-komünist bir perspektifle bağlamaya çalışıyor. Devlet ve kapitalizm arasındaki ilişkiyi, iktidarın varlığını da sorgulatarak ne olduğunu irdelemesi açısından önemli bulduğumuz bu yazıyı sizlerle paylaşıyoruz:

Görünmez Eli Kesmek: Pazarların İçsel Problemleri ve Anarşist Teori, Strateji ve Vizyon

Deric Shannon

Kapitalizm (yine) krizde ve dünyanın her yerinde insanlar alternatifler arıyor. Tabii ki arıyorlar, çünkü kapitalizmin krizlere gebe olduğu ve düzgün bir dünya istiyorsak başka bir şekilde örgütlenmemiz gerektiği şimdiye kadar herkes için apaçık ortaya çıkmıştır. Anarşistler tipik olarak mevcut ekonomik düzenin sonlandırılmasını (ya da bazılarının deyimiyle, "ekonomiyi" tümüyle ortadan kaldırmayı) istemekle kalmaz; aynı zamanda egemenliğin her biçimine ve ezilmelere karşı çıkarlar. En iyilerimiz, bu değişik egemenlik biçimlerinin toplumsal hayatın içinde karmaşık şekillerde keşiştiğini anlamıştır ve bu yüzden teorilerimiz ve stratejilerimiz bu anlayışı yansıtır.

Anarşistler arasındaki alternatiflerden biri, "mutualizm" denen pazar biçimindeki bir sosyalizmdir. Hem stratejik, hem vizyoner olan bu ekonomik düşünceyi ilk olarak Proudhon açıklamış, on dokuzuncu yüzyılın başlarında Fransa'da, Lyon'daki işçi kesimleri arasındaki deneyimlerine ve gözlemlerine dayanarak modellemiştir.[2] Proudhon, işçilerin sahip olduğu ve yönettiği şirketlerin kapitalist şirketlerin yerine geçip ücretli köleliği ortadan kaldırdığını ve bütün işçilerin bireysel ya da kolektif olarak kendi üretim araçlarına erişebildiği bir dünya yaratabile-

ceğini savunuyordu. Kapitalistler üretim araçlarına sahip olmaları sayesinde işçilere ürettikleri değer bir kısmını verip kalanı kar olarak alabildikleri için, işçilerin bu araçlara sahip olması ve öz-yönetimi bizi bu toplumsal ilişkilerden kurtaracaktır. Proudhon;bu işçilerin-sahipliğindeki ve özyönetimli şirketlerin devletsiz bir pazarda —büyük bir tarım-sınai federasyonun düzenlediği sosyalist bir pazarda— rekabet ettiği bir dünya öngörü-yordu.

Proudhon, mutualist strateji ve vizyon düşüncesini (Bu ikisi her zaman çok yakından ilişkilidir.) ilk oluşturduğunda bundan yüz yıl önceydi. Fakat insanlar kapitalizmin doğasını, mantığını ve "gerekliliğini" sorgulamaya başladıkça, tahmin edebileceğimiz gibi, sosyalizmin pazar biçimleri popülerlik kazandı. Örneğin, Schweickart'ın "Ekonomik Demokrasi" adını verdiği çalışması bir çok dile çevrilmiştir ve çok destekçisi vardır.[3] Mutualistler, Devletsiz Toplum Merkezi ve Özgürlükçü Sol Birliği gibi gruplarda yazarlar ve ajitasyon yaparlar. İngiltere Muhafazakar parti üyesi Francis Maude bile kamu işçilerinin kooperatif kurabileceğini önermişti.[4]

Bu bölümde genel olarak pazar sosyalizminin, özellikle de yıllar önce Lyon'daki işçilerin uy-

guladığı ve Proudhon'un ve çağdaşlarının dile getirdiği anarşist akımın —mutualizmin— geniş bir eleştirisine girişmek istiyorum (Sonuçta bu derleme anarşist ekonomi üzerine). Ben bir özgürlükçü komünist olduğum için eleştirilerimin çoğu benimle aynı karşı-siyaset eğiliminde olanlara yeni gelmeyecek ama bu yolla en azından bazı eski şeyleri yeni ve kullanışlı şekilde söyleyebileceğimi umuyorum. Ayrıca A.B.D.'de, Benjamin Tucker ve Josiah Warren gibi Amerikan anarşizminin bireyci geleneğinden ödünç alan yeni biçimleriyle birlikte, mutualizme olan ilgi arttı. Ve bu noktada, kapitalizm alternatiflerine ilgi artarken, anarşist komünistlerin söze girmesi için iyi bir yerdir. Aşağıda mutualizmin teorik ve stratejik yetersizlikleri olarak gördüğüm bazı özelliklerini ve özellikle —belki de en önemlisi— herhangi bir kapitalizm-sonrası vizyonun parçası olarak pazarları neden reddetmek isteyebileceğimizi özetleyeceğim.

Teori

Çağdaş mutualist teorinin merkezinde devlet eleştirisi yer alır. Yaptıkları devlet analizinin bazı kısımlarıyla aynı fikirde olmakla birlikte çıkardıkları sonuçların çoğuna itirazım var. Akıllı ve üretken mutualistlerden biri olan Carson, "Bir mutualist anarşist olarak, devlet zoruyla tefecinin,

Deric Shannon

San Jose Devlet Üniversitesi'nde Adalet Çalışmaları Bölümü'nde profesör olan Shannon, AK Press'in yazar ve editor kadrolarından. Yazının başında da belirttiğimiz üzere The Accumulation of Freedom: Writing on Anarchist Economics'in yazarlarından biri. Bunun dışında, Political Sociology: Oppression, Resistance, and the State and Contemporary Anarchist Studies: An Introductory Anthology of Anarchy in the Academy ve Queering Anarchism isimli kitapları bulunuyor.

arsa sahibinin ve kapitalistin çıkarları korunmadığı zaman artık değere el konulmasının —yani kapitalizmin— mümkün olmadığına inanıyorum." diye yazıyor. Buraya kadar tamam.

Gerçekten de kapitalist toplumsal ilişkiler, üretim araçlarının özel mülkiyeti sonucunda ortaya çıkan sınıfsal karşıtlıkları devletin kontrol etmesini gerektirir. Kapitalistler işçilerin ürettiğinin bir kısmını (yani ücretleri) ödeyip kalanı kar biçiminde çalarak artık değer biriktirirler. Devlet bu düzeni şiddet kullanarak korur—Devletin sağladığı koruma olma-

sa biz işçiler üretim araçlarını ve kendi emeklerimizin tüm toplumsal ürünlerini alıp istediğimizi yapabiliriz. Fakat özel mülkiyet kurmacası, devlet kurmacası tarafından dayatılıyor—ve bu mitler, bu toplumsal örgütlülüğümüzün içine yerleşmiş, temelinde dini ve mistik özellikler, artık değere el konulmasına izin veriyor. Bu konuda anlaşırız.

Çağdaş mutualistler bu durumda "kapitalizmin sömürücü özelliklerinin temelinde devletçilik vardır." [6] dediklerinde sorunlar başlıyor. Dahası, "dolayısıyla kapitalizmin devletçi desteklerini yok etmek yeterlidir" [7] diyorlar. Eski Amerikan bireycilerinin, anarşizmi neredeyse anti-devletçiliğe indirgeyen çalışmalarından hareketle, bu sonuca oldukça sezgisel olarak varılıyor. Örneğin Tucker anarşizmi "iş ilişkilerinin bireyler ya da gönüllü birlikler tarafından yönetilmesi ve devletin ortadan kaldırılması gerektiğini savunan doktrin" [8] olarak tanımlıyor. Böylece, (Proudhon ve Warren'ın savunduğu) anarşizmin "temel meselesi" devletin ortadan kaldırılması olunca—"Proudhon'un An-arşizm olarak adlandırdığı doktrin" anarşistleri "sadece korkusuz Jeffersoncu Demokratlara" indirgiyordu. [9] Bu durumda mutualistler vahşi ekonomizmin "temel çelişmesini", yeni bir "bütün toplumsal sorunların kökü" ile değiştiriyorlar—yani devletle. Bu da baştan savruk ve etraflıca düşünülmemiş bir teoriye yol açıyor (ve tabii bu da savruk ve etraflıca düşünül-

memiş strateji ve vizyona).

Sonuçta pazar da insanların başka deneyimlerinden yalıtılmış değil. Ve tabii devletin yardımıyla kapitalizm de bizim mevcut pazar pratiklerimizin içine yerleşmiştir—ama sadece kapitalizm değil. Sonuçta biz anarşistler olarak—bütün egemenlik ilişkilerine karşıyız. Erkek egemenliği, "normal" ve "muktedir" bedenler, beyaz üstünlüğü, cinsiyet için katı ve yoğun bir şekilde denetlenen kategoriler de aynı şekilde pazar pratiklerimizin içine yerleşmiştir—bu liste oldukça uzun tutulabilir. Ve bu egemenlik ilişkilerinin yapısı "köküne" saldırıp gerisini çözebileceğimiz bir yapıdan çok uzaktır. Bu ilişkiler kurumsal düzenlerimizin yanı sıra günlük hayatımızın içinde de birbirleriyle kesişirler.

Mutualistler savunduğu gibi hükmedici ilişkilerinin kalbinde devlet yatıyorsa bu diğer egemenlik biçimlerini nerede bulacağız? Onların teorisi devleti bir kök olarak ele alıyor ve örneğin ilkel birikimin, kapitalizmin ve devletin gelişmesinin temellerinde erkek egemenliğinin rolünü göz ardı ediyor. [10] Benzer şekilde eğer devleti, ekonomiyi ve ondan doğan diğer toplumsal ilişkilerimizi yapılandıran, doğrudan bir hiyerarşi olarak görürsek, çağdaş toplumsal düzenin yapılandırılmasında beyaz üstünlüğünün rolünü inceleyemeyiz. Benzer şekilde, köle ekonomisinin çağdaş Amerikan kapitalizmini ve genişlemeyle küresel

ekonomiyi [11] geliştirmesinden, A.B.D.'deki Jim Crow ya da grev kırmada ırk ayrımının stratejik kullanımı [12] gibi beyaz üstünlüğünün değişik dönemlerine has ekonomik özelliklere kadar birçok tarihsel gelişme, bu formülle "devletçiliğe" indirgeniyor.

Söylemeye çalıştığımız şey, devletin tüm bu kurumsal yapıları desteklemediği değil—destekliyor. Devlet, köleliği kanunlaştırmak için kullanıldı, Jim Crow 'u uyguladı ve bunu grev kırmak için kullanan kapitali destekledi. Fakat aynı zamanda bu diğer egemenlik biçimleri de devletin kendisini destekliyor. Yani, kök yok ve hükmedici ilişkilerimiz karmaşık bir şekilde birbirine bağlı. Dahası, bundan farklı varsayımlar, indirgemeci oldukları için teoride ve stratejide her tür hatayı doğuruyorlar. Ackelsberg, İspanya Devrimi'nde anarşist kadınların oluşturduğu bir grup olan Mujeres Libres üzerine yazdığı mükemmel kitabında; birçok anarşistin—ve özellikle bu anarşist kadınların— sendikalist hareketin içinde kapitalizmi temel karşıtlık olarak gören bazı kesimlere karşı sınıf indirgemeciliğini nasıl reddettiklerini anlatır. Bu indirgeme "birçok anarşistin", "kadınların ezilmesi sorununu", olsa olsa işçilerin kurtuluşuna göre ikinci sırada, 'devrimin sabahında' çözülecek bir problem" olarak görmelerine yol açmıştır. Mujeres Libres bu düşüncenin karşısında mücadele etmiştir. Maalesef, mutualist teori, —kapitalizmin "kökü" varsaydığı—

devlet konusunda aynı yanlışı yapıyor ve geri kalan sorunların çözümünü öncelikle devletin halledilmesinden sonraya bırakıyor.

Günümüzde indirgemecilik ve öncelikli çelişkiler sorusuna en iyi cevabı verenler, kesişimsellik (intersectionality) teorisini ortaya atan siyah feministler ve kadıncılardır. [15] A.B.D.'de 60'lar ve 70'ler hareketleri içindeki ezmenin ve sömürünün kökü ile ilgili tartışmaların etkisiyle feministler de toplumsal baskının bu "kökünü" nasıl tespit edip saldırabileceğimiz konusunda iç tartışmalar başlattılar. [16] Combahee River Kolektif bildirisinin ardından, [17] birçok feminist egemenlik için tek bir kaynak bulmayı gereksiz görmeye başladı. Bunun yerine, egemenlik ilişkilerinin tek temele indirgenemeyen, karmaşık şekillerde kesiştiğini savundular. Tahakkümün her hangi bir biçimine karşı savaşmak demek hepsine karşı savaşmak gerektiğini onaylamaktır. Bu, anarşist analize güzelce uygulanabilir—özellikle feministlerin devleti ve kapitalizmi yıkma çağrısı yaptıkları yerlerde. [18]

Ve kapitalizmi bu tek kaynağa indirgemek anarşist teori-den baş döndürücü şekilde ödün vermektir. Örneğin bazı çağdaş mutualistler, sözde "anarko"-kapitalistlerle beraber yazıyor ve çalışıyorlar. Sonuçta bu kapitalistler de devlete karşılar. Ve bu ücretli emek, özel mülkiyet ve kiralık korunma savunucularıyla (Çünkü etrafta yardım

edecek bir devlet olmadığında birilerinin işçilerin ellerini o üretken mülklerden uzakta tutması gerekiyor.) birlikte bir çalışabilirsek, devleti bitirebiliriz—ve sonra kapitalizm çökecek mi? Bu oldukça ilginç döngüsel akıl yürütme bir noktada Carson'u, bir zamanlar "özgürlükçü" kelimesini "düşmanlarından"(yani anarşistlerden)[19] çalmakla övünen Murray Rothbard gibileri için "entelektüel olarak dürüst"[20] demeye bile yönlendiriyor.

Fakat anarşizm her zaman toplumcu olmuştur—ve yirminci yüzyılın başından beri de tipik olarak komünisttir. Anarşistler egemenliğin tüm biçimlerine karşı çıkarlar ve kapitalizm bunlara dahildir—her zaman da böyleydi. Aksini iddia etmek, kapitalizme karşı savaşırken ölen ya da cezaevine giren binlerce anarşistin anısına hakaret olur. Ve kapitalizmi yok etmek için devlete karşı kapitalistlerle birlik olmayı önermek hiçbir stratejik düşünceye sığmayacak bir ödündür. Fakat devleti kapitalizmin kökü olarak gören mutualistler için böyle değil. Gerçekten de, kapitalizmi yok etmek için bütün egemenlik ilişkilerini de yok etmeliyiz—çünkü bunlar karşılıklı olarak birbirlerini pekiştirirler (tabii ki bu kapitalizmi de yok etmek demektir).

Açıkça belirtiyim, kitle örgütleri ve kampanyalar her tür düşünceden insanları kapsar ve insanlarla birlikte örgütlenmek için bir turnusol testine gerek duymamalıyız. Fakat hareketimizin eylemlerinde birkaç şeyi açıkça belirtmeliyiz. Birincisi; mutualistlerin doğru şekilde belirttikleri gibi, kapitalizm devlet olmadan var olamaz. Devletsiz kapitalizm olamayacağına göre onu savunmak kendi başına bir çıkmazdır. İkincisi, anarşistler kapitalizme karşıdır, tüm egemenlik biçimlerine karşı olduğumuz gibi. Ücretli emeğe — insanların üretken mülklere sahip olup ve başkalarının bunları kullanarak yarattığı artık değere el koymasına— karşıyız. "Anarko"-kapitalist diye bir şey yoktur.

Strateji Üzerine Birkaç Söz

Teori, strateji ve vizyon çok yakın ilişkili oldukları için mutualist strateji hakkında birkaç şey daha söylemek istiyorum. Mutualistler, ki bu konuda tebrik etmek gerekir, stratejide bazı temel gereklilikleri görmüşlerdir—özellikle de kapitalizmi bitirmek istiyorsak ve sadece çalışanlara karşı daha nazik olması için tamponlamak istemiyorsak:

Emekçilerin başarılı bir sınıf savaşı vermeleri için savaş terimleriyle düşünmeleri gerekir, "haklar" ya da "yasa" değil. Anaakım sendikalar psikolojik olarak Yeni Düzen "toplumsal söz-

leşmesinin" mirasına bağlılıklar. Ulusal Emek İlişkileri Kurulu'nun sınırları dışında düşünmemeleri ciddi bir handikap. Emeğin savaş terimleriyle düşünmesi, "yerleşik kurallara" bakmadan, sadece strateji ve kendi adalet anlayışları ile sınırlı kalarak elindeki tüm araçları kullanması gerekir.[21]

Burada gerçekten yine anlaşıyoruz. Ama Carson, aynı metin içinde başka hiçbir yerde "savaşı" savunuyor gözüküyor. Bir kere, devleti kapitalizmin "kökü" olarak gören birinden bekleyebileceğimiz şekilde, "anarşistler için politik program"ında erkek egemenliği, beyaz üstünlüğü, hetero-normativite, vb. hakkında hiçbir şey yok. Yine, —bütün egemenlik ilişkilerine karşı olan— anarşistlerin bunlar hakkında söyleyecek bir şeyleri olmalı. Bu hiyerarşik ayrımlarla baş etmek konusunda büyük anlaşmalara varmamız gerekiyor ama onları yok sayamayız. Ve onları bu mutualist çerçeveye yerleştirmek ilginç olabilir (Örneğin gizli el erkek egemenliğini boğabilir mi?). Dürüst olmak gerekirse Özgürlükçü Sol Birliği'nin yazılarına baktığımda bu konulardan bazılarını açıklama getirme çabasını gördüm, ama bu metinlerde kapitalizm açıkça suçlanmıyordu (ve bu diğer hiyerarşik ayrımların korunmasındaki rolü de anlatılmıyordu).

Bunun ötesinde Carson'un politik programındaki stratejisinin çoğu Prodhon'unkini yansıtıyordu — mutual banka, kooperatiflerin yaratılması, kamu hizmetlerinin mutualizasyonu, vb. Bu klasik anlamda reformist bir pozisyondu — çatışma için mümkün olan son ana kadar bekliyoruz. Bu noktada Martin ve Barrot'un komünleştirmesinden bir şeyler öğrenebiliriz:

Komünleştirme, farklı olarak, malları parasız dolaşıma sokacak, fabrikayı çevresinden yalıtılan kapıyı açacak, iş sürecinin teknik olarak geliştirilmesi için fazla yabancılaşmış olan bir başka fabrikayı kapatacak, 15 küsur yıl yaşamdan koparan özelleştirilmiş bir yer olan okulu kaldıracak, insanların kendilerini 3-odalı aile birimlerine hapsedmeye zorlayan duvarları yıkacak—kısacası bütün ayrımların kırılmasına neden olacaktır.[22]

Burada hiç bekleme yok, pazar yok, kapitalizmin denizinde kooperatif adaları yok, ama yaşamlarımızda komünizmin bilinçli olarak yaratılması var— şimdi ve burada var olanın, o ayrımları kırıp, imkanı çatlakları genişletip açarak yaşamın diğer alanlarına yayılması. Bu ne çatışmayı ya da saldırmayı beklemek için bir uyarı, ne de tarihi sonlandırarak "Büyük Devrimci Eylem"i beklememiz için bir öneridir. Bu, gün-

lük hayatlarımıza şimdi müdahale etmemiz ve bize ait olanı —her şeyi— almamız için bir öneridir. Bunun anlamı şu anda saldırıp işgal edebileceğimizdir ve o çatışma altyapıyı yaratmakla uğraşırken beklediğimiz uzun vadeli bir dilek değildir— bilakis altyapı, bu çatışmalar ve işgallerdir.

Alternatif kurumların yaratılması mutualist stratejide geniş yer tutar ve Proudhon'un zamanından beri böyle olmuştur. Mevcut toplumun yerine alternatifler yaratmamız gerektiğini yine kabul ediyorum (Bakunin'in yüz yıl önce belirttiği gibi— en azından eskisini yok etme sürecinde yenisini yaratırız). Ve böylece Proudhon mevcut düzenin dışına çıkmanın adımları olarak; mutualist yardımlaşan toplumların, kredi ve banka birliklerinin, işçilerin sahip olduğu ve öz-yönetimli kamu hizmetlerinin (devletin himayesi ve yönetiminden çıkarılarak) yaratılmasını öngördü. Benzer şekilde, bir pazar sosyalistinden beklenebileceği gibi, bizi yavaşça kapitalizmden dışarı taşıyacak stratejisinin merkezinde işçi kooperatiflerini gördü. Fakat kooperatiflerin, kapitalizm altında talep olarak, Kay'ın öz-sömürü olarak açıkladığı bir sorunu vardır.

Dolayısıyla sorun kapitalin nasıl yönetildiği değil, kapitalin kendisidir, kimin yönettiğinden ya da ne kadar demokratik yönettiğinden bağımsız olarak... Bir kooperatifin mülkleri, nasıl kullanılacakları hakkında oylama yapılsa da, yaygın meta üretimi ve ücretli emek toplumunun içinde olduğu sürece kapital olmaktan çıkmazlar. Demek istediğim, bir işi yapmak için gereken emek zamanını en aza indirmek için tüm gücümüzle biriktirme zorunluluğu aynen kalır, kooperatifte bile... Rekabetçi bir pazarda faaliyet gösteren bir firma —"iflasın eşiğindeki" firmalar için kesinlikle geçerli olacaktır— pazardaki yerini korumak ya da iyileştirmek için üretimi genişletmek ve yeni teknolojilere tekrar yatırım yapmalı ve bunun için de gerekli artık değeri oluşturmak zorundadır. Yani —bir yoğunlaşmış kapital olan— firmanın kendine ait bir mantığı vardır. Artırılmış canlı emekle beslenmesi gerekir, yoksa kuruyup yok olur. Ölü emek olarak, canlılardan vampir gibi yaşam emmelidir ve ne kadar çok emerse o kadar çok yaşar. [23]

Diğer bir deyişle, pazarın baskısı kapitalizm altındaki diğer herhangi bir işletmeye olduğu gibi kooperatiflerin de karşısına çıkacaktır (ve rekabetçi pazar sosyalizminde de böyle olacaktır). Şimdi, bu kooperatiflerin ille de kötü olduğu ya da kapitalizm altındaki öz-yönetimli kuruluşların bize herhangi bir ders veremeyeceği anlamına gelmez.

Bilakis, iş yaşamımızda en ufak karar verme ve katılım bile (özellikle işyerinde ve yaşamımızın çoğunda neredeyse hiç katılımımız olmadan kurulan) toplumsal dünya(lar)ımızda örgütlenme alternatiflerine işaret edebilir. Fakat kapitalizmden çıkış stratejisi olarak kooperatiflerin varsayıldıkları pazarların yanı sıra kendi iç sorunları da vardır. Ve bu sorunlar mutualist kapitalizm-sonrası vizyonda da sürer.

Vizyon

Carson'ın yazılarında, mutualist dünya "bizim dünyamızdan geceyle gündüz kadar farklı ya da kölelikten kurtulduğumuz— işi yapanların sahip olup kontrol ettiği merkeziz, yerel kullanıma yönelik küçük ölçekli üretimin dünyası" olacaktır.[24] Katılıyorum. Mevcut toplumdaki büyük ölçüde farklı olacaktır. Ama benim için iki soru ortaya çıkıyor. Birincisi, böyle bir dünya toplumcu kalır mı? İkincisi, pazar sosyalizmi gerçekten yeterli mi? —yani bunları aynen korumak: pazarlar, firmalar arası rekabet, olumsuz dış etkiler, yaşamın ayrı bir alanı (yani "iş" ve "çalışma") olarak üretim—

Daha önce dediğim gibi pazarlara, kapitalizm-sonrası vizyon olarak karşı çıkıyorum. Bunun nedeni kısmen pazar sosyalizmini savunan çevrelerin gerçekten toplumcu kalacaklarını kabul etmekte zorlanmam. Devletsiz toplumculuğun gerekliliği konusunda anlaşsaksak insanların bu yolda her türlü olasılığı deneyeceklerini düşünüyorum. Komünizmin işçilere dayatılması oldukça anlamsız olacaktır (Bizi sömürenlere dayatmak konusunda rahatım.) ve insanlara tek bir vizyon dayatan bir devlet olmadığı zaman kapitalizm-sonrasında, değişik alanlarda birçok değişik biçim olacaktır. İşçiler bir ihtimal sosyalizmin pazar biçimlerine de girişebilirler. Kooperatif hareketinde stratejik olarak zaten girişiyorlar, ama hareketin çoğu toplumcu özelliğini ve kapitalizmin ötesine geçme isteğini kaybetti (daha ötesine gitmeye çalışılmazsa pazar sosyalizminden ne çıkabileceğini yansıtmıyor mu?). Fakat nihai bir hedef olarak pazarları savunmak bana mevcut sömürgeci ilişkilere geri dönmeyi istemek gibi geliyor. Pazarlar rekabet sürecinde kar etme baskısını dayatır. Ve benim için bu rekabetçi alanda mutualite görmek zor. Kooperatif firmaları diğerlerinden daha fazla biriktirebildiği zaman bu, kapitalizmi doğuran birikimleri oluşturan büyük eşitsizliklere yol açmaz mı?

Bu kuşkusuz bir varsayım—hiçbirimiz kapitalizm sonrası toplumun neye benzeyeceğini bilmiyoruz (ama bu ilişkileri embriyo halinde yaşarken gözlemlediği-

miz zaman ve desteklediğimiz değerleri mücadelenin içine yerleştirmeye girişirken bazı belirtiler görüyoruz). İşçiler, kendileri bir sınıf olmaktan çıktıklarında geleceğin toplumunun neye benzeyeceğini (yaratıyorlar ve) yaratacaklar. Teorisyenler tarafından dikte edilmeyecek olsa da bence anti-kapitalistlerin üzerine düşen, en iyi tahminlerimizi ortaya koymaktır (ve bunu alçak gönüllülikle ve kesinliklerden ziyade tahminler olarak yapmaktır). Ve özgürlükçü komünistler için bu, yaşamlarımızda komünizmin içeriğini yaratmak demektir. Bunun için şimdiki zamanı, şu anda var olanların bir kümesi olarak görmek yerine, tutumumuzu değiştirerek onu oluşanlar kümesi olarak görebiliriz —biz ezilenlerin ve sömürülenlerin pasif izleyiciler değil eylemciler olduğumuz tarihsel sürecin içinde ortaya çıkan oluşumlar.

Ama, kapitalizm-sonrası vizyon olarak —kapitalizmin ötesine geçmenin bizi nereye götüreceğine ilişkin bir tahmin olarak— pazar sosyalizmini neden eleştiriyorsun diye sorulabilir. Esas olarak pazarların, eşitsizlik yaratan içsel sorunları olduğu için ve bence toplumsal dayanışmayı yaratmak yerine yok etmeye eğilimli oldukları için.

Birincisi ve en önemlisi, pazarlar katılımcı değildir. Yani toplumsal hayatımızı planlama yerine (ya da daha iyisi yaşamak), bunları ünlü "görünmez ele" bırakıyoruz. Üretmemiz gerektiğini tahmin ettiğimiz derecede "katılıyoruz" (Aslında tipik olarak patronlarımız ne üreteceğimizi hesaplıyor ama pazar sosyalizminde herhalde kendimiz yaparız.) ve yaratabildiklerimizi ya da pazar aracılığıyla bize sunulanları tüketiyoruz. Kendimizi süreçten çıkarıp yerine kar isteğini koyuyoruz.

Buna bağlı olarak pazar paylaşımının olumsuz dış etkileri vardır. Örnek olarak (bıkılmış olabilirsiniz ama) hava kirliliği gibi şeyler, bir malın (örneğe bağlı kalmak için çok yakıt yakan bir araba diyelim) üreticisi ve alıcısı arasındaki alışveriş anlaşmasının dışındaki üçüncü kişilerin onayına sunulmaz. Pazardaki rekabet sürecinde, bu olumsuz dış etkiler üçüncü kişilerin onayı olmadan yaratılır. Dolayısıyla "serbest ticaret", tipik olarak pazardaki malların karşılıklı anlaşmaya bağlı olarak değiş tokuş edilmesi olarak anlaşılırken; etkilenen üçüncü kişilerin onayından hiç bahsedilmez. Kendi yaşamlarımızı yaratmakta özgür olduğumuz bir toplum, karar-alma süreçlerinde kararın bizi etkilediği ölçüde söz sahibi olduğumuz bir toplum olacaktır. Pazarlar bu çeşit katılımı ve aktif yaratımı lanetler.

Bence pazarların yaptığı (ve pazar sosyalizmi altında yapacağı) en olumsuz dış etki toplumsal dayanışmaya karşı olur. Eğer işçilerin yönetimindeki firmalar pazarda rekabet ederse bunun anlamı, o işçilerin gelirinin firmalarının ne kadar iyi performans gösterdiğine bağlı olmasıdır. Bazı işçi grupları işyerlerini işletme biçimleri ya da oradaki imkanlar sonucunda toplumsal üretime daha fazla erişebilecekler. Bazılarının daha iyi donanımları olacak, katıldıkları işyeri kolektifinin bireyleri daha kapasiteli olacak, vb.

Bu, toplumsal üretime daha fazla erişmek için işçileri birbirleriyle karşı karşıya getirerek toplumsal dayanışmayı zayıflatır. Bu işsizlik yaratabilir çünkü öz-yönetimli firmalar da —aynen kapitalizm altında şirketlerin "küçülmeye" gitmesi gibi— işçileri atıp maliyetlerini azaltabilirler. İşyerleri pazar aracılığıyla toplumsal üretime erişmek için rekabet ederken, firma artık değeri ne kadar artırabilirse, işçilerin geliri o kadar fazla olur— böylece gelire ulaşabilmek, işgücünün bazı (daha az üretken) kısımları olmadan üretimini sürdürebilen firmalar için işten çıkarmaları ve işsizliği teşvik eder.

Benzer şekilde pazar rekabeti olumsuz dış etkileri de teşvik eder ve hatta olumlu dış etkileri köstekler. Gelirin belli bir firmanın başarısına bağlı olması, toplumsal maliyetleri başkalarına kaydırmayı da teşvik eder. Hava kirliliği örneğine dönecek olursak, bu kirlenmeyi azaltacak cihazlar pahalı olabilir. Bir pazar toplumunda işçilerin geliri firmanın başarısına bağlı olduğu için, kirlilemek bir firmanın işçilerinin gelirini artırabilir. Buna bağlı olarak eğer bir işyeri toplumsal bir iyilik'ten kar edemiyorsa o olumlu dış etkileri (bu örnek için temiz hava) köstekler.

Ve en önemlisi, bu tarz rekabet çoğu anarşisti (hatta çoğu mutualisti) harekete geçiren değerleri erozyona uğratar. Pazar paylaşımı bencil-çıkarlarla kar-arayışıdır ve yükselttiği etik —mutualistlerin önerdiği (Proudhon'un tarım-sınai federasyonu ya da sabit fiyatlar gibi) yerinde denetim türleriyle bile— her birimizin kalkanlara karşı olmasıdır. Kapitalizm altında bize bireyler olarak bu etik öğretilir. Öz-yönetimli firmaların pazarında rekabete girsedydik kolektifler olarak bu etiği öğrenirdik.

Dahası, mutualizm işyerini ve çalışmayı insan yaşamının geri kalanından ayrılmış bir yaşam alanı olarak öngörüyor. İnsan yabancılığının bu temel biçiminden kurtulmak yerine bu ayrımları koruyor. Bunun birkaç önemli anlamı var. Birincisi, pa-

zarlar hala çocuklar için —insanlar için— temel toplumsallaşma kaynağı olacaktır. Örneğin eğer bir firma kadınları kendi bedenleri hakkında berbat hissettirdikten sonra o sorunu "düzeltene" bir ürün üretilip kar elde edebiliyorsa, o zaman bu, kadınlar için yoğun şekilde denetlenen ve imkansız güzellik ölçülerini teşvik eder. Pazarlar, bizim o yaygın pazar ilişkileri dışında kendilik anlayışımızı bulamayacağımız tarzda toplumsal süreçler için maddi çıkarlar yaratabilir.

Bu aynı zamanda işyerini de —sıkıntıdan patlayarak zamanımızı harcadığımız ve metalara erişmek için yarışırken gittikçe daha çok ezildiğimiz o korkunç yeri— olduğu gibi koruduğumuz anlamına geliyor (çünkü işyeri, zorunlu emek yoluyla toplumsal üretime erişebilmek için bağlandığımız yerdir). Kapitalist toplumsal yaşamda hüküm süren rasyonel ve hesaplanabilir süreçleri koruyoruz. Özgürlükçü komünistler için bazı ölçülebilir ve hesaplanabilir toplumsal ürünleri paylaşmak yeterli değildir. Sadece malların paylaşımındaki miktarların bir yöne kaydırılması peşinde değiliz. Toplumsal yaşamın örgütlenmesinde biçimsel bir dönüşüm istiyoruz. Eğer dünyamızı kar, rasyonel değiş-tokuş ve hesaplı, bencil çıkarlar merkezinde örgütlemek yerine keyif, arzu ve hatta macera gibi farklı değerler merkezinde örgütleysek toplum neye benzerdi? "Ne kadar?" gibi sorularla o kadar endişelenmeyip, onun yerine "Ne kadar iyi?" gibi sorular sorsaydık dünya nasıl gözükürdü? Öz-yönetimli yabancılığa ve parçalanma, bu uğurda savaşmamız gereken bir alternatif gibi mi duyuluyor? Bence çok daha fazlasını isteyebiliriz ve istemeliyiz (ve almamız). Bu aynı zamanda bizi verimlilikçi bir düşünce yapısından çıkarıp o kadar fazla gereksiz şeyi üretmeyi durdurduğumuz bir dünyaya doğru yöneltebilir.

Özgürlüğün Birikimi İçin

Bence mutualistler temel bazı şeyleri doğru yapıyorlar. Üretim araçlarının özel mülkiyeti, işçilerin ürettiği artık değere el konulması, işyerindeki emir yapıları—bütün bunlar kapitalizmin ayrılmaz parçalarıdır ve mutualistler bunları haklı olarak reddediyorlar. Eğer komünizmin yaratılmasını bir süreç olarak —ezilenlerin bir faaliyeti olarak— görürsek; o zaman yolda pazar sosyalizmi deneyleri görebiliriz, çünkü bu fikrin birçok takipçisi var. Umarım bu eleştiri, amaçladığım doğrultuda alınır —amacım mutualist ekonomiyi ya da pazar sosyalizmini kınamak değil, özgürlükçü komünistlerin geleceği oluşturma sürecinde neden farklı içerik yarattığını ve anarşistlerin pazar etrafında dönen bir teoriyi,

stratejiyi ve vizyonu neden reddedeceğini açıklamaktır.

Bence mutualistler teorilerinde, kapitalizmin toplumsal ilişkilerini devletin koruduğunu savunmakta haklılar. Fakat kapitalizmin kökü devlettir diye önermeleri yanlıştır — sanki sadece devleti sökerek altında yaşadığımız, karmaşık ve kesişen egemenlik ilişkilerinden kurtulabileceğimiz gibi. Dahası, diğer egemenlik ilişkilerinin, kapitalizmi ve devleti yaratıp desteklemek konusundaki rollerini yok sayarak ilkel birikimle kapitalizmin yaratılışını birbirine karıştırıyorlar. Bu da, tabii iyi düşünülmemiş bir stratejiye yol açıyor.

Mutualist Kevin Carson yine haklı olarak çalışan insanların "haklar" gibi sosyal masalların terimleriyle düşünmeyi bırakıp kapital ve devletle savaşmaları gerektiğini savunuyor. Ama programında, şüphesiz devleti temel çelişki olarak gördüğü için, sınıfsal olmayan ezilme konusunda söyleyecek bir şeyi yok. Ve alternatif kurumlar yaratarak, reformlarla —özellikle mutual kredi ve kooperatif ticari kuruluşlar yoluyla—kapitalizmden çıkış yolunu gösteren, pazar merkezli mutualist strateji; mutualizmde vizyon sorunlarına yol açıyor.

Mutualistler doğru bir şekilde kapitalizmin ötesine geçmek zorunda olduğumuzu ileri sürüyorlar. Ama kapitalizm sonrası toplumda pazarları korumak, kara ve rekabete dayalı herhangi bir sistemin parçalayıcı etkisini de korur. Dahası, olumsuz dış etkileri teşvik eder ve olumlu dış etkileri köstekler. İşçileri toplumsal üretime erişim konusunda birbirleriyle karşı karşıya getirir. Ve işyerini hayatın ayrı bir alanı olarak koruyarak toplumsal dünyamızı, kapitalist yabancılığının ayrılmaz parçaları olan aynı rasyonel, hesaplanabilir kontroller üzerine örgütüyor.

Özgürlükçü komünizm; iddia ediyorum ki, içeriğini mücadelemizin içinde yarattığımız bir şeydir ve çoğu zaman pazar sosyalistlerinin oluşturduğundan farklı görünür. Gerçi üzerinde anlaştığımız, benzer duyarlılıklarımız var. Mükemmel bir dünya yaratamayız ama bence daha iyi bir dünya yaratabiliriz. Ve bunu yaparken mümkün olanların arasında ütopyaya en yakın olana doğru gitmemiz gerektiğine inanıyorum. Geleceğin toplumunun neye benzeyeceği hakkında tahminler meraklılarına bazı ihtimaller sunsa da, sonuçta kapitalizm sonrası toplumun yaratılması bütün ezilenlerin işidir —sadece teorisyenlerin değil. Bana göre bu hareket komünizmdir ve geleceği yazılmamıştır ama oluşmaktadır.

ZORUNLU TÜKETİM

Windows kullanıcılarına sunduğu her yeni sürümün tüketilmesini garantilemek için eski sürümleri bozuyor.

Özgür Oktay

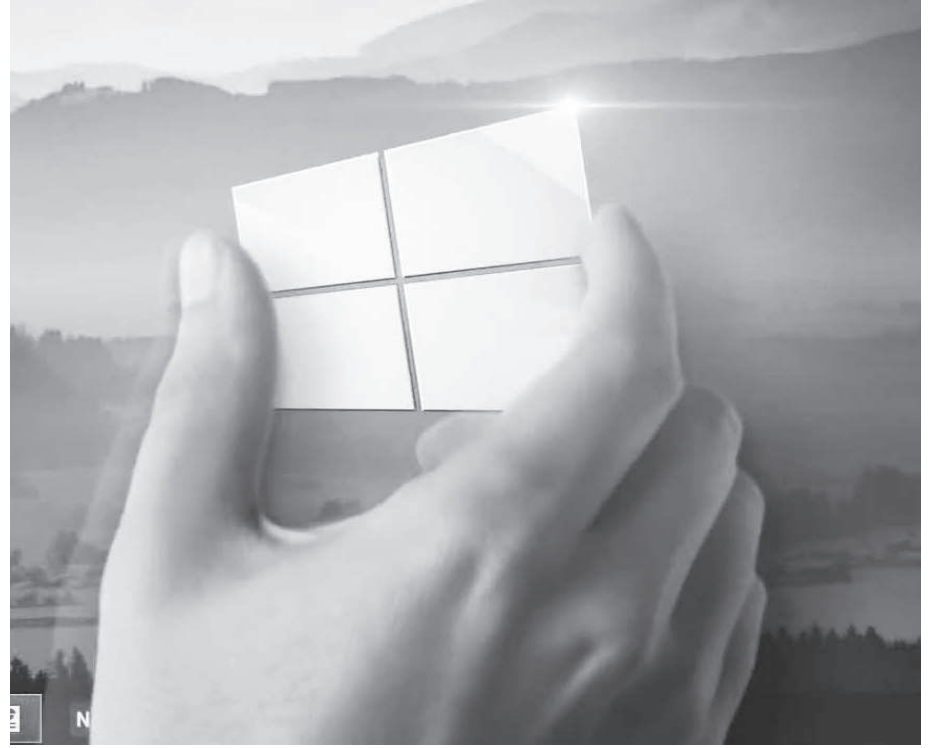
ozoktay@meydangazetesi.org

Microsoft, kendi otomatik güncelleme sistemini kullanan tüm Windows Xp bilgisayarları kullanılmaz hale getiriyor. 2013 Kasımında, "güvenlik" gerekçesiyle gönderilen hatalı bir güncelleme ısrarla düzeltilmiyor. Güncellemeyi alan bilgisayarlar bir süre sonra virüs bulaşmış gibi davranıyor. SVCHOST programı, işlemciyi sürekli %100'de kullanarak bilgisayarı aşırı yavaşlatıyor. Biraz incelendiğimizde ise, SVCHOST'u aslında kendi kendini bozmuş olan microsoft otomatik güncelleme programının çalıştırdığını görüyoruz.

Microsoft aslında insanların yeni işletim sistemli yeni bilgisayarlar almalarını sağlamaya çalışıyor. Bu amaçla ayrıca 2014 Nisan'da tüm güvenlik güncelle-

melerini durduracağını ve desteği sonlandıracağını açıklamıştı. Bu açıklamayla istediğini gerçekleştiremeyen Microsoft, şimdi de virüs saldırısıyla insanları eski bilgisayarlarının yavaş kaldığına inandırmaya çalışıyor.

Dünyadaki bilgisayarların yaklaşık üçte biri hala bu 13 yıl önce çıkan işletim sistemini kullanıyor. Eski bilgisayarlar internette dolaşmak, görüntülü telefon görüşmesi yapmak, müzik dinlemek ya da film izlemek için gayet yeterli. Çoğu kullanıcı da bilgisayarda bundan fazlasını yapmadığı için yeni bilgisayar alma ihtiyacı duymuyor. Microsoft'un kendi kullanıcılarına yaptığı bu saldırı, tüketime yönelen tüm sorunları iyice sorgulamamız gerektiğini gösteriyor.

For Info and Support goto <http://goo.gl/Q6X33>

Donate <http://goo.gl/9iaPH>

KULLANICI VERİLERİ ŞİRKETLERE TÜYO

1. Install Note 2 Drivers on your PC [DO THIS FIRST]

Kozan Demircan

Hepimiz Avrupa Birliği elçileriyiz, hepimiz Angela Merkel'iz. Hayır, bu boş bir slogan değil. ABD Ulusal Güvenlik Ajansı NSA için hepimiz öyleyiz. NSA bizim e-posta yazışmalarımızdan Almanya başbakanının telefonuna kadar her şeyi dinliyor.

İnternette teknik takip ve telefonları dinleme teknolojisi gittikçe yaygınlaşıyor. Örneğin yakın zamana kadar televizyon üreticisi LG, Akıllı TV'ler aracılığıyla gizlice kullanıcı davranışlarını izliyor, SMART TV'ye takılan USB çubuklarda hangi filmlerin oynatıldığına ve diğer özel kullanıcı dosyaların adına bakıyordu. Hatta İngiltere'de teknoloji danışmanlığı yapan Doctor Beet, geçtiğimiz günlerde evindeki LG televizyonun kullanıcı alışkanlıklarını kaydederek LG'nin sunucularına aktardığını belirten bir yazı

kaleme almıştı. Gerçi LG, daha sonra yaptığı bir açıklamayla bu izleme faaliyetlerini durduklarını bildirdi; ama yakında sadece NSA ve devletler değil, Walmart'tan Amazon'a kadar bütün şirketler kullanıcı bilgilerini, Büyük Veri'yi izinsiz toplamaya başlayacaklar.

Tatlı para

Ayrıca her ne kadar LG gibi firmalar duyarlı davranırsa da NSA bizleri yasal olmayan yollardan izinsiz takip etmeye devam edecek. NSA'nın takip ettiği kullanıcı bilgilerinin içinde sinema biletleri, pizza fişleri, SMS'ler, e-posta iletileri, Hangout, Skype gibi video sohbet uygulamaları, cep telefonlarımız, sosyal ağlardaki tweetlerimiz ve sosyal güvenlik bilgilerimizle sigorta kayıtlarımız, ilaç faturalarımız gibi aklımıza gelebilecek

hemen her şey var.

Bundan 10 yıl sonra klozet kapakları bile tıbbi amaçlarla, örneğin kanserde erken teşhis amacıyla insan derisinden DNA örnekleri alacak. Bu arada AVM'de ya da süpermarketlerde yaptığımız alışverişlerin bilgisi NSA'nın eline geçecek.

NSA bilgi çöpçüsü mü?

Peki, NSA bu kadar bilgiyi ne yapacak? NSA bu bilgileri pazar araştırmaları yapmak, kullanıcı eğilimlerini görmek, mafyayı takip etmek, terörist saldırıları önlemek, Amerikan şirketlerine yardım etmek için sanayi casusluğu yapmak amacıyla toplayabilir. Tatlı para!

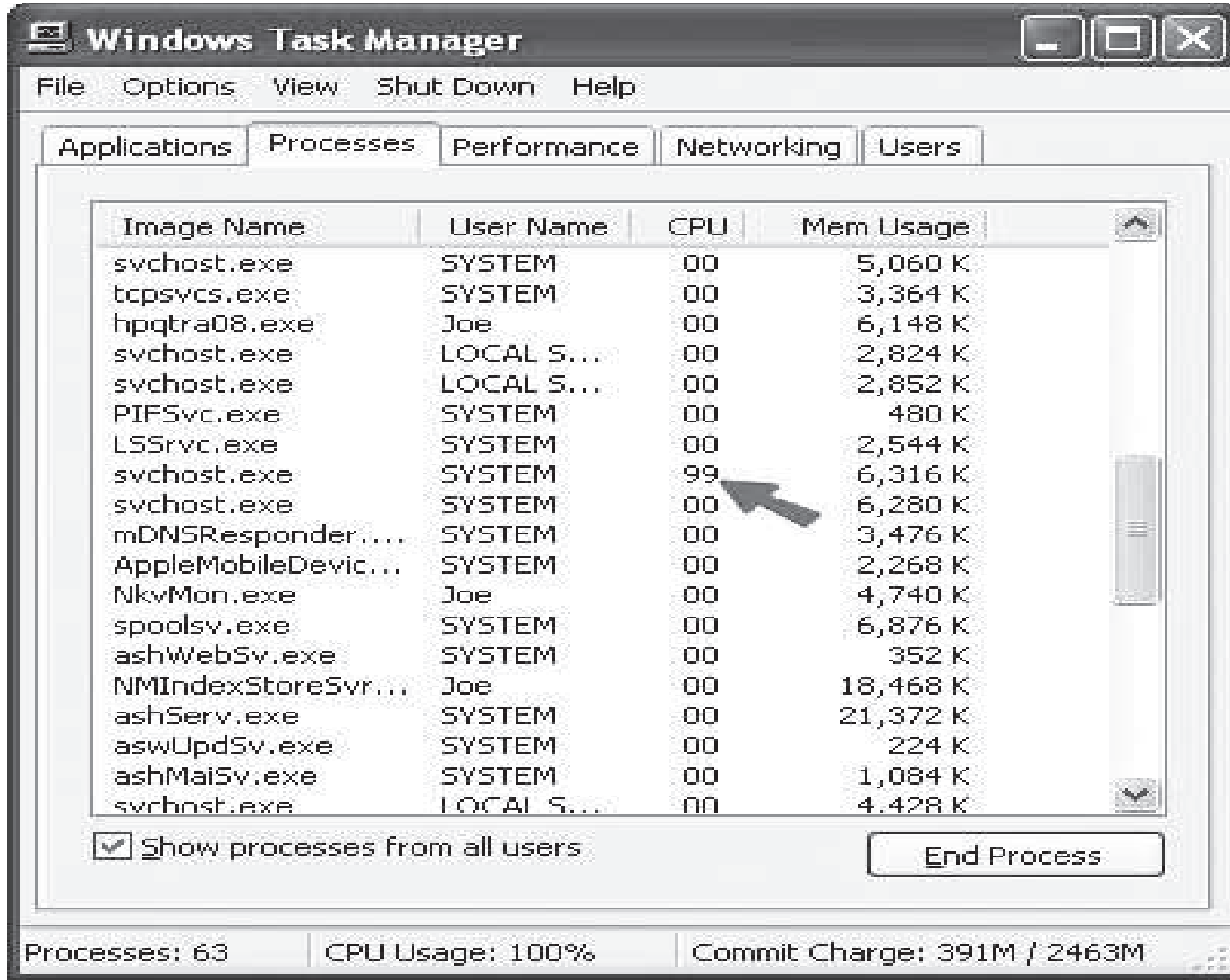
Ancak burada muazzam miktarda veriden söz ediyoruz. Hem alışveriş fişi gibi

yapılanmış verilerden hem de tweetlerimiz gibi yapılmamış verilerden oluşan Büyük Veri'nin boyutları, aslında milyarlarca ve milyarlarca terabayt ölçeğinde (Bugün sıradan bir PC'de 500 GB ila 3 TB'lık bir hard disk var).

İşte bu noktada tekrar sorumuz gerekiyor: NSA bu kadar bilgiyi ne yapacak? NSA şimdilik sadece veri topluyor. Ancak, özel olarak takip ettikleri kişiler ve kurumlar hariç, topladıkları veri paketlerinin içine bakmıyor. NSA internetten nasıl bir veri çekip topladığını bilmiyor. Çünkü bu veriyi okuyacak, analiz edecek insan yok, yeterli büyüklükte kadro yok. Bu bilgiyi tarayacak, analiz edecek, raporlama yapacak veya simülasyona dökcek bilgisayar da yok. Hiçbir süper bilgisayar ya da süper bilgisayar ağı bu kadar güçlü değil, bu kadar hızlı değil.

Windows'un Yarattığı Sorunların Çözümü

1. Öncelikle sistemi yavaşlatan programı durdurmak gerekiyor. Bilenler Görev Yöneticisinden yapabilirler, fakat en kolayı, Menüden Denetim Masası -> Windows Güncellemeleri seçip, otomatik güncellemeleri kapattıktan sonra bilgisayarı yeniden başlatmak.

2. Daha sonra otomatik olmayan internet explorer için (evet, işletim sistemi değil!) bir güncelleme yüklemek gerekiyor. Asıl dosyalar, kullandığınız ie sürümüne göre değişiyor.

IE-6 için: <http://www.microsoft.com/en-us/download/details.aspx?id=41458>

IE-7 için: <http://www.microsoft.com/en-us/download/details.aspx?id=41442>

IE-8 için: <http://www.microsoft.com/en-us/download/details.aspx?id=41404>

3. Ve her zamanki gibi bilgisayarı yeniden başlatmak...

4. Eğer sizin de güveniniz sarsıldıysa, 1. adımda kapattığınız otomatik güncellemeler öyle kalabilir. Ayda bir, rahat bir zamanda açıp güncellemeleri aldıktan sonra tekrar kapatabilirsiniz.

```

For Info and Support goto http://goo.gl/Q6X33 - Donate http://goo.gl/9iaPH
Contact me at markskippen@gmail.com - follow me on twitter at http://goo.gl/uylz4
=====
ADB MODE [If serial shows, drivers are installed]
List of devices attached
4df123f17ef88fbf device
=====
MAIN MENU GTN7100 4.1.2 JZ054K DLK7 [DONATORS VERSION]
1. Install Note 2 Drivers on your PC [DO THIS FIRST] [UnPlug Device First]

```

Bugün değil!

Oysa Google Mühendislik Direktörü ve gelecek bilimci Ray Kurzweil'in söylediği gibi (Singularity is Near adlı kitabı), 2040 yılında bir PC'nin gücü tüm insan beyinlerinin gücüne eşit olacak ve o yıllarda üretilen bir süper bilgisayar tüm insanların beyinlerinden milyarlarca kat güçlü olacak. Dolayısıyla NSA boşuna veri toplamıyor. Bugün bunları analiz etmeye gücümüz olmayabilir, ama yarın analiz edebileceğiz; çünkü artan getiriler yasası gereği, bilgisayarların gelişme hızı katlanarak artıyor.

Bunun izlerini şimdiden görebilirsiniz. Bankalar Büyük Veri'yi şimdiden kullanıyor: Kredi kartı harcamalarınıza bakıyorlar. Ekstrenizde o gün 100 TL'lik benzin alındıysa ve hemen ardından iPad tablet satın alındıysa size te-

lefon edip "Galiba kredi kartınızı çaldırdınız, adam kaçıyor." diyorlar. Bunu test etmek için birkaç dakika içinde kartınızla internete 3 kez alışveriş yapabilirsiniz, 3 ayı online video oyununa abone olabilirsiniz. Kartınız güvenliğiniz gereği hemen internet harcamalarına karşı bloke edilecek ve bankadan uyarı SMS'i alacaksınız.

Ayrıca bir Büyük Veri var, bir de MUAZZAM VERİ var. Büyük Veri'yi işlemek, karmaşık veri yığını çok büyük olduğu için zor olabilir; ama MUAZZAM VERİ Büyük Veri'den milyarlarca ve milyarlarca kat daha büyük bir veri yığını. NSA da muazzam miktarda veri toplamak istiyor. Böylece geleceğin bilgisayarları sırf ellerindeki numune sayısı çok fazla olduğu için, örnek kümesi çok büyük olduğu için MUAZZAM VERİ'yi sanılandan çok daha kısa

sürede analiz ederek çok doğru tahminlerde bulunabilecekler.

NSA'nın nihai hedefi psikotarih

Ünlü bilimkurgu yazarı Asimov'un Vakıf romanlarında, Hari Seldon adlı bir matematikçi insanlığın 10 bin yıllık geleceğini istatistiksel olarak tahmin etmenin bir yolunu bulur. NSA da bunu yapmak istiyor. MUAZZAM VERİ'yi kullanmanın bir yolunu bulursa; gelecek seçimlerde kime oy atacağınızı, neyi protesto edeceğinizi tahmin edebilecekler. Böylece dünyanın politik ve ekonomik geleceğini öngörecektir, buna göre tedbir alacaklar.

Stratejik ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi'nden James Lewis bunu şöyle açıklıyor: "Her şeyi bir yerde depolu-

yorlar ve bir gün bu bilgileri kullanabileceklerini düşünüyorlar. Topladıkları verinin büyük kısmı öylece yatıyor ve şimdilik kimse bunlara bakmıyor." NSA bunun için ABD'nin Utah Eyaleti'nde bir veri depolama merkezi kurdu. Burada 65 bin kişilik bir şehrin elektriğini tüketiyorlar ve bütün dünyanın 100 yıllık iletişimini depolama kapasitesine sahip bulunuyorlar.

Elbette yukarıda söylediklerimiz şimdi hayal gelebilir, ama derseniz Kurzweil'in "artan getiriler yasasını" ve MUAZZAM VERİ'nin tam olarak ne olduğunu gelecek yazıda anlatalım.

Çünkü MUAZZAM VERİ, yani Ç teknik adıyla Üçüncü Taraf Verisi şimdiden var ve bizler bir mekanda check-in yaptığımızda farkında olmadan bu veriyi oluşturuyoruz.

KAPİTALİZMİN YENİ VİRÜSÜ VİRAL REKLAMLAR

Merve Arkun

mervearkun@meydangazetesi.org

İş görüşmesi için gidilen son derece nezih bir ofiste, görüşme- ciyi bekleyen bir halkla ilişkiler uzmanı. Uzmanın oturduğu masanın ardında tüm şehri kuşba- kışı gösteren, muazzam bir man- zara. Sunulan dosyalar, geçmiş iş deneyimleri... Görüşmenin iler- leyen dakikalarında ofisin camın- dan görülen meteorla yaşanan büyük patlama ve yükselen toz bulutu. Son zamanlarda inter-

nette çokça paylaşılan ve basit bir iş görüşmesi olarak başlayan bu video aslında, HD görüntülü modelini tanıtan bir televizyon markasının reklamı.

Kendisini aldatan sevgilisi- nin eşyalarını satılığa çıkararak Fulya'nın intikamı, patronuna kızan sekreterin intikam dolu is- tifaşı, Berk'in sevgilisine yaptığı "dünyanın en romantik evlilik

teklifi"... İnternet paylaşım site- lerinde rastladığımız bu ve ben- zer tür videolar, bir yandan her- kesi etkisi altına alıp şaşılacak hikayeler olarak dilden dile dola- şırken, bir yandan da sosyal pay- laşım sitelerinde paylaşım rekor- ları kırıyor. Gündelik yaşamdan kesitlerle, basit ve inandırıcılığı yüksek anlatımlarla filme alınan bu videolar, aslında gösterdiği "gerçekliğin" çok daha ötesinde

bir yere değiniyor. Amatör çe- kimlerle kaydedilen videolar, ilk anda hissettirdiği "yaşamın için- den bir kesit" izleniminden öte, büyük şirketlerin sıkça kullan- maya başladığı, yeni bir reklam tekniğine işaret ediyor: Viral rek- lam.

Gerçek mi değil mi? Nedir bu viral reklam?

Viral reklam, internet üzerinde çoğunlukla video olarak hazırlanan, e-posta yoluyla ya da video ve sosyal paylaşım sitelerinde kullanıcılar tarafından yaygınlaştırılan bir reklam tekniği. Kullanıcılar tarafından ve onların arasında, yani "ağızdan ağıza" yayılan bu teknik, kullandığı yöntemden dolayı bir "virüs"e benzetiliyor ve adını da buradan alıyor. Viral reklamlar bir ürünün üreticisi tarafından yapılabildiği gibi, ürünü tüketen kişiler tarafından da yapılabiliyor. Bir ürünün tüketicisi tarafından çekilen videolar, genelde video ve sosyal paylaşım ağlarında paylaşılırken, bir "kazanç kapısı"na dönüşme ihtimali de taşıyor. Şirketler tarafından yapılan viral reklamlar ise, tüketiciyi ürünü satın almaya endeksleme amacıyla alakalı olarak, amatör görüntüsünün tersine büyük maliyetler ve ciddi çalışmalar gerektiriyor.

1996 yılında, henüz video ve sosyal paylaşım ağları yaşamalarımıza girmemişken, internet üzerinden mail yoluyla yaygınlaşan dans eden bebek "Oogachaka Baby", yayınlanmış ilk viral reklamdı. 3D ve animasyon teknikleri kullanılarak dans ettirilen bir bebeğin gösterildiği bu video, yeni video tekniklerinin de anlamı için, dönemi itibarıyla son derece dikkat çekici bir reklam olmuştu. 2005 yılında internet aleminde yeni bir devir yaratan Youtube'la birlikte ise, internet kullanıcıları artık birer yayıncı haline geldi; viral reklamlar da bu yeni dönemin vazgeçilmez fenomenlerinden oldu. Pot kıranların, saçmalayanların, sakarların, sevgilisinden intikam alanların, patronunu rezil edenlerin, romantiklerin... paylaşma rekorları kıran videoları, iyi kurgulanmış viral reklamlardı ve bu reklamlar yalnızca yayınlandıkları ülkelerde değil, internetin sağladığı küresel ağlarda da dolaşıma girdi.

Geleneksel reklam yöntemlerinin artık kanıksandığı ve bu yöntemlerle kurgulanmış reklam tekniklerinin alışılması sebebiyle, belki de çoğu zaman tüketiciye ulaşmaması, şirketlerin istediği, ürüne yönelik isteği arttırmanın gerçekleşemiyor olması da viral reklamları bu kadar popüler hale getirdi. "Bir reklam olduğunu bilerek izlediğiniz" reklamlardan ziyade, sanki reklam değilmiş, gündelik yaşamdan kesitlermiş gibi sunulan viral reklamlar, bu sebeple hem şirketlerin dikkatini çekti hem de tüketiciyi giderek etkisi altına aldı.

"Hissettirmeden" Yaygınlaşan Reklama Dikkat

"İnsanları gönüllü olarak belli bir davranışta bulunmaya ikna etmek, belirli bir düşünceye yöneltmek, dikkatlerini bir ürüne/hizmete/fikir ve kuruluşa çek-

mek, kişilerin ona ilişkin görüşlerini/hissiyatlarını değiştirmek için iletişim araçlarında sergilenen ya da farklı biçimlerde üretilip yaygınlaştırılan duyuru" olarak tanımlanabilecek olan reklam, hem iletişim araçları aracılığıyla yaygınlaştırılarak hem de gündelik yaşamın içerisinde birçok alanda kullanılarak, kişiyi tüketime odaklamada şirketlerin kullandığı vazgeçilmez bir stratejidir. Kimi zaman gerçeklik dışı, kimi zaman son derece olağan şekilde kurgulanmış reklamlarla daha fazla "tüket" algısı içselleştirilmekte; daha fazla satın almak, reklamlarda sunulan yaşamların büyümesine kapılmak amaçlanmaktadır.

Alışılmışın aksine billboardlarda sergilenmeyen, dizi ve film aralarında gözümüze sokulmayan, artık kendinden bıktırarak şekilde yaşamlarımızı gasp etmeden "inceden" sızan bir teknik olan viral reklamların tehlikesi de asıl olarak zaten tam burada yatmaktadır. Bu teknikle hazırlanan reklamlar, sundukları sıra dışı hikayelerle dikkatleri çekmeyi başarırken, bu başarıyla kişilerin arasındaki yaygınlığını arttırmakta ve dolayısıyla daha fazla "tüketiciye" ulaşmaktadır.

Reklam olduğu açıkça belirtilmeyen her "örtülü reklam", Ticari Reklam Uygulama Yönetmeliği'nce yasaklanmıştır. Yani tüketiciye "satın al" çağrısı yapan her reklamın, gerçekten bir reklam olduğunu belirtme şartı konulmuştur. Böylelikle aslında reklam değilmiş gibi sunulan her çağrının/videonun önüne geçmek amaçlanmıştır.

Fakat bu kaygının dışında varlığını giderek arttırmakta olan viral reklam tekniği, tıpkı subliminal mesaj gibi kendisini çoğu zaman "hissettirmeden" yaygınlaşmaktadır. Kişi fark etmeden onun bilinçaltına işleyen subliminal mesaj yöntemi; çoğu şirket tarafından kullanılırken, izleyiciye kendini hissettirmeden yaptığı çağrılarla reklam sektörünün vazgeçilmezlerindedir. Subliminal mesaja benzeyen bir yöntemle kurgulanan viral reklamlar da, aynı yolda hızla ilerlemektedir.

Son zamanlarda izlediğimiz videolarla bizi "eğlendiren" viral reklam örnekleri, belli ki yaygınlaşan internet kullanımıyla ilerleyen süreçlerde yaşamlarımıza daha fazla girecek. Kendini hissettirmeden sunulan ve yaygınlaşan bu reklam tekniği, kuşkusuz satış politikalarını farklılaştıran şirketler tarafından da daha sık kullanılmaya başlanacak. Ve belki de izlediğimiz, gerçekliğinin yanılsamasına kandığımız birçok video ile bizleri şirketlerin bu politikalarının ve pazarlama stratejilerinin hedefi haline getirecek.

Bir nehir ki ömrümüz...

Gürşat Özdamar

gozdamar@meydangazetesi.org

Elektrik biz ezilenlerin işkencesidir. Bazen isyan ettiğin için alırlar seni, elektrik verirler, öldürürler; bazen de yoksulluğa iter, elektrik vermez, dondurup öldürürler.

Seçkin Ayrıl, Edirne'nin Keşan ilçesinde müzisyenlik yapıyordu. Geleceğe dair düşleri, umutları vardı hepimiz gibi. Ama elektrik borcunu ödeyemediği için mum yakarak ısındığı evinde, mumun devrilerek çıkardığı yangın sonrası yaşamını yitirdi. Umutları da düşleri de yandı bitti.

Aslında biliyordu bu çarpık düzeni. Söylediği parçalarda da ifade ediyordu. Daha 5 Aralık günü facebook sayfasında Şeyh Bedrettin'e ait şu sözleri paylaşırken olduğu gibi:

"Ay ve güneş herkesindir,
Hava herkesin havasıdır,
Su herkesin suyudur,
Ekmek neden herkesin ekmeği değildir?"

Belki tanışmamışlardı ama bildiğinden eminim Tuncay'ı. Grup Yorum ve Grup Kızılırmak grubunun kurucularından olan Tuncay Akdoğan'dan söz ediyorum. O da elektrik borcunu ödeyemediği için mum yakarak ısındığı evinde, mumun devrilerek çıkardığı yangın sonrası yaşamını yitirmişti; bundan tam 10 yıl kadar önce.

Tuncay, o sıralar "Bir nehir ki ömrüm" albümünü hazırlamaya çalışıyordu. Şöyle başlıyordu parça:

"Sonra fark ettim ki
su akıyor, rüzgar esiyor, yağmur yağıyor
her şey yine ve aynı şekilde oluyor...
öyle bir yere geldim ki
sıcak ve soğuk, aşk ve nefret, savaş ve barış
üşüme ve sonra ısınmak gibi..."

Üşüme ve sonra ısınmak!

Belki hissetmiş gibi. Ya da bin yıllardır yoksulların soğukla imtihan edilmesinin farkındalığıyla.

Çünkü kader olamayacak kadar sık öldürülüyöruz.

Bir alışveriş merkezi inşaatında çalışan işçiler de böylesi bir ölümle tanışmışlardı, kalmak zorunda bırakıldıkları çadırlarında.

Enerji, kalkınma, baraj, modernleşme, santral, kentleşme, hes, nükleer tartışmaları arasında yitip giden canlar...

Yani ne Tuncay ilk, ne Seçkin son bu arenada.

Ama, Tuncay'ın dediği gibi, yüreğimiz baş eğmez bir haylaz!

Ay ve güneş, hava ve su ve ekmek herkesin olana dek taşıyacak bin yıllık kavgasını.

Kullan-at Kılavuz:

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Ali Rıza Ercan

kullanat@meydangazetesi.org

Üniversitelerdeki Disiplin Soruşturmalarında

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Bugünlerde üniversitelerdeki arkadaşlarımız eski dönemleri aratır bir baskı ve sindirme süreci ile karşı karşıya: İdarenin bu konudaki en önemli silahı ise disiplin soruşturmaları. Kimliğimiz "disiplin" kavramı üzerinde durmamızı telkin etse de, bu "kullan at yazı"da şimdilik için "soruşturma" boyutu ile ilgileneceğiz.

Konuya ilişkin mevzuat 2012 tarihli Yüksek Öğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'dir. Bu yönetmeliğe göre hangi eylemlerin disiplin cezasını gerektirdiği 4. ve 9. Maddelerde sıralanıyor. Cebir ve şiddetten kopyaya, izinsiz afiş asmaktan, idarece asılan ilanları kirletmeye kadar pek çok madde var. Ancak, alakasız bir afişin arkasına kalemle "Dizlerimin üzerinde yaşamaktansa ayaklarımın üzerinde ölmeyi yeğlerim" yazan öğrenciye "İnsanları ölmeye teşvik etmek ve pişman olmamaktan" 3 hafta uzaklaştırma cezası verilmesinin hangi maddenin ihlali olduğu sorusu havada kalıyor.

Sürece gelirse; fakültelerde dekan, enstitü ve yükseköğretim gibi kurumlarda ise kurum müdürü: toplu ve süreklilik taşıyan olaylarda ise rektör soruşturma açar ve görevlendirdiği kişiler aracılığı ile soruşturmayı yürütür. Soruşturmayı gerektiren eylemin öğrenilmesinden itibaren en geç (uyarı, kınama ve 1 aya kadar uzaklaştırmada) 1 ay içinde, diğer hallerde ise 3 ay içinde soruşturma açılmazsa zamanaşımı sebebiyle soruşturma açılmaz. 2 yıllık zamanaşımı dolduktan sonra ise öğrenilme tarihi ne olursa olsun soruşturma açılmaz.

Hakkında soruşturma açılan öğrenciye savunması alınmadan en az 7 gün önce yazılı olarak bilgi verilmelidir. 7. günde soruşturmacının karşısına çıkan öğrenci "Ben savunmamı yazılı olarak yapacağım" diyerek 3 gün ek süre de alabilir. Belirtilen günde soruşturmacının karşısına çıkmayan öğrenci savunma yapmaktan vazgeçmiş sayılır; buna dikkat. Ancak bu durumda öğrenci isnat edilen eylemi kabul etmiş sayılmaz. Savunma süresince öğrenci tanık, keşif, bilirkişi vs. gibi delillerden de faydalanabilir.

Savunma alındıktan sonra sürece ilişkin bir rapor hazırlayan soruşturmacı ne ceza verilmesi gerektiğine ilişkin görüşü ile birlikte raporu ilgili birime verir ve en geç 10 gün içinde de (istenen cezanın ağırlığına göre dekan, rektör veya disiplin kurulunca) süreç karara bağlanarak sonuç açıklanır.

Üniversiteden çıkarılma cezası verildiğinde durum askerlik şubelerine de haber veriliyor dikkat.

Verilen cezalara karşı ise 15 gün içinde üniversite yönetim kuruluna itiraz edilebilir. Ancak İdare Mahkemeleri nezdinde direk iptal davası da açılabilir. Bunun da süresi 60 gün.

27. maddeye göre okulda kayıtlı olan adresinize tebligat yapılır. Bu adres değişmişse; okul tebligatı gene buraya gönderir ve tebligatı yapılmış sayar. Süreleri kaçırmamak için bu konuda dikkatli olmakta fayda var.

Soruşturma konusu eylemin niteliğine göre öğrenci hakkında ayrıca ceza davası da açılmış olabilir. Devlet bu konuda kendine sıkıntı yapmıyor, disiplin soruşturması ile davayı aynı anda yürütüp ayrı ayrı ceza veriyor. Ancak davada beraat eden öğrenci hakkında disiplin cezası verilmişse, cezanın kaldırılması için yeni bir süreç başlatılabilir.

Verilen cezaların akıbetine gelince, mahkeme kararları incelendiğinde bu cezaların aslında büyük oranda iptal edildiğini görüyoruz. Soruşturmacılar delil olarak kamera kayıtları, fotoğraf ve asıl olarak da özel güvenlik veya polis tutanaklarına dayanarak ceza veriyor. İdare mahkemeleri ise genel olarak "Bu delillerin tek başına ispat kuvveti yoktur" diyerek verilen cezaları kaldırıyor. Soruşturma raporunda "tanık veya başka delil bulunmaması sebebiyle" diyerek cezayı kesen kurul kararına karşı idare mahkemesinin "Öğrenciye tanığı olup olmadığını sordun mu ki, varsa dinledin mi ki" diyerek iptal ettiği cezaların sayısı bir hayli fazla. Çoğu soruşturmada "delil" sayılan kayıtların içeriğinin öğrenci ile paylaşmadan ceza verilmesi başka bir iptal gerekçesidir. Neye karşı kendini savunacağını bilmeden savunma vermek zorunda bırakılıyorsanız, bu durum dava aşamasında lehinize dönecektir.

Sonuç olarak diğer durumlar bir tarafa, özgür bir hayatın mümkün olduğuna dair inancınız varsa ve bu inanç, gözünüze uğruna mücadele etmeye değer bir şey olarak görünüyor; bu "tehlikeli" ruh haliniz devletin sizi "uyarmasına", "kınamasına" veya "birkaç ay buralarda dolanma" demesine yol açabilir. Buna verilecek yanıt ise (yukarıda özetlediğimiz kullanıp atılacak bilgiler dışında) okuldaki alakasız bir şirket afişinin, uyduruk bir kulüp duyurusunun arkasında görecekler:

"Yüreğimizde yeni bir dünya taşıyoruz. Şimdi, şu anda bu dünya büyümekte."

Halkın Avukatları Faşizmi Yargılıyor

yalinayak@meydangazetesi.org

Çağdaş Hukukçular Derneği üyesi 9'u tutuklu 22 avukatın yargılandığı davada, ilk duruşma görüldü. Yüzlerce avukatın da izlemeye geldiği mahkemede, yargılanan avukatlar ortak savunma yapacaklarını açıkladılar. 160 sayfayı aşan ortak savunmayı, ÇHD Başkanı Selçuk Kozağaçlı özetleyerek, 3 gün süren duruşmada anlattı.

Avukatların DHKP-C üyeliği ve yöneticiliği ile suçlandığı iddianame, toplam 624 sayfa tutuyor. 1 senedir tutuklu bulunan avukatlar, kendilerine yöneltilen suçlamalara karşı savunmalarını, ancak 12 ay sonraki ilk duruşmada yapabildiler.

Ortak savunmayı yapan Kozağaçlı, söze "Konuşma sırası bize geldi." diyerek başladı.

Kozağaçlı "Bizi silah zoruyla buraya getirdiler, ama yine de bu mikrofondaki konuşmak çok kıymetli. Biz yoksulların avukatıyız, burada konuşma şansı bulamayanlar için vekaleten konuşacağız." dedi. Kendilerine yöneltilen suçlamalara karşı "Zaten dosyada açıklanıyor: DHKP-C 2012'de tekrar silahlı eylemlere başladı. Polislik yapıp bir tane silahlı kişi yakalayamadığınız için; bari onlara avukatlık yapanları yakalayalım, dediniz. Evet, onlar bizim arkadaşımız ve müvekkilimizdir, normal bir müvekkil ilişkisinden daha ileri bir ilişkimiz vardır. Ancak bir yeri silahla basmadan önce gelip bize sormazlar ya da eylem yapınca 'Güzel oldu mu?' diye fikrimizi sormazlar. Ancak yönelttiğiniz tüm bu suçlamaların şahsi ceza sorumluluğuyla bir ilgisi yok. Savcının, mahkemenin, polisin uymadığı yasalara ben niye uyuyum? Uymam." dedi.

Güler Zere cenazesine katıldığı için suçlanan Kozağaçlı, Güler Zere eylemlerine DHKP-C talimatıyla katıldığı iddiasına karşılık, Cumhurbaşkanı ve Dışişleri bakanının da örgüt talimatı almış olduğunu söyledi. Mahkemeyi Yunan Tragedyasına benzeten Kozağaçlı, ortak savunmayı 5 avukat arkadaşı ile birlikte 3 günde bitirdi. Mahkeme 15-17 Nisan'a ertelenirken, tutuklu 9 avuktardan Güçlü Sevimli, Naciye Demir, Betül Vangölü Kozağaçlı, Şükriye Erden tahliye edildi.

MODERN TİYATRONUN TOPLUMSAL ÖNEMİ

Didem Erbak

derbak@meydangazetesi.org

1869 yılında Rusya'da doğan Emma Goldman, ailesiyle birlikte yaşadığı St. Petersburg'ta, yaşadıkları ekonomik sıkıntılar yüzünden okulu bırakarak fabrikada çalışmaya başladı. Babasının zoru ile 15 yaşında evlendirilmeye çalışılan Emma bunu kabul etmeyince, üvey kız kardeşiyle birlikte kardeşlerinin yanına, New York'a gönderildi. İlk olarak Rochester'e yerleşen Emma, burada terzilikle yaşamını geçindirmeye başladı.

ABD'ye gitmesinden birkaç sene sonra 1 Mayıs'ın kökeni Haymarket katliamına da şahit olması, onun anarşist hareketin içerisine hızlıca girmesini sağladı. Fabrikalarda ve toplantı salonlarında, emek sömürsü ve günde sekiz saatlik çalışma hakkı için konuşmalar yaptı. Emma bunun dışında, işçileri, kadınları, yani toplum içerisindeki tüm ezilenleri, toplumsal sorunları en iyi anlatacak yöntemlerden birinin tiyatro olduğunu düşündükten sonra, yaptığı konuşmaların birçoğunda farklı tiyatro oyunlarından bahsederek bu anlatım yöntemini kullanmaya çalıştı.

ABD'de yükselen anarşist ha-

reketi kontrol altına almak için 19. yüzyılın son çeyreğinde devlet tarafından "Anarşizmle Mücadele Timleri" oluşturulduğunda; Emma Goldman'ın yaptığı birçok konuşma da "devlet karşıtlığı, işçi hakları, patron karşıtlığı, kadınların özgürlüğü" gibi devlet için oldukça "tehlikeli" konulara değindiği bahanesiyle, bu özel timler tarafından basılıyordu. Devletin baskısına rağmen Emma, toplantılarda cesurca konuşmalar yapmaya, inandığı ve mücadelesini verdiği düşüncelerini savunmaya, örgütlemeye devam ediyordu.

Ezilenlerin mücadelesini tiyatro ile birleştiren Emma, eleştirel yazılan birçok tiyatro oyununu da konuşmalarında anlatıyordu. İşte tam da bu tarihlerde "Henrik İbsen ve Tiyatro" başlığıyla düzenlenen bir panel; "Anarşizmle Mücadele Timleri" tarafından basılır ve konuşmacı olan Emma'nın Henrik İbsen'in adını anmasıyla bir polis komiserinin bas bas bağırmasına başlaması bir olur. "Konuya bağlı kalmıyorsun eğer İbsen'den bahsedersen toplantıyı dağıtırım." tehditlerini savuran komiserlere karşı sinirlenen Emma: "Konum zaten İbsen ve

ben konuma bağlı kalıyorum." der. Komiser ise "Hayır konun tiyatro sen İbsen'i anlatıyorsun." diyerek kendince oluşturduğu bahane ile toplantıdaki herkese coplarla saldırır ve toplantının dağılmasına sebep olur. Aslında polis için Emma Goldman'ın panelinin konusunun tiyatro mu yoksa yasaklanan tiyatro yazarı Henrik İbsen mi olduğu da önemli değildir. Onları asıl rahatsız eden, Emma'nın konuştuğularındır.

Bu ve benzer saldırıların ardından, Emma Goldman için bu saldırılar ve baskılar artık zamanla sıradanlaşmaya başlamıştır. Çünkü Emma Goldman'ın her konuşması devlet ve patronlar için tehlikeli bir hale gelmiştir. Bu yüzden her konuşması, kolluk kuvvetlerinin saldırıları ile kesilmeye çalışılmaktadır. Emma Goldman ise tiyatronun toplumdaki çatlakları yansıtmaya gücünü de kullanarak, sömürü düzenindeki çatlakları daha da belirginleştirmeye başlamıştır.

Emma Goldman "Modern Tiyatronun Toplumsal Önemi" adlı kitabında da dünyada çığır açmış birçok tiyatro oyununu yazarak,

oyunların derinliklerinde bulduğu, ezilenlerin sınıf kavgasını açığa çıkarmıştır. Bu bakış açısıyla, oynanan ve yazılan birçok tiyatro oyununda toplumdaki çatlakların ayna gibi topluma tekrar yansıtıldığını ve bunun da insanların farkındalığını arttırdığını söylemektedir.

Modern tiyatro hayatın karmaşıklığını, mücadelesini, yokluğunu, geçim sıkıntısını yansıtır. Emma "Belki de hayat okulunda, toplumsal sancıkların büyük doğrularını öğrenmiş olanların tiyatro sanatının verdiği mesaja ihtiyaçları yoktur." diyerek tiyatronun, etraflarındaki sis bulutları nedeniyle yaşamın gerçeklerinden uzaklaşan büyük bir entelektüel kesimin uyandırılacağını düşünmektedir. Ezilen kesimlerin zaten hapsedilerek, sömürülerek, yaşayarak gördüğü çatlakları bazı kesimlere de yansıtarak göstermenin önemli olduğunu düşünür.

Ibsen, Strindberg, Hauptmann, Tolstoy, Shaw, Galsworthy gibi birçok halktan tiyatro yazarlarının yer aldığı kitap, mor kapağı ile Agora yayın evinden çıkmıştır.

Sinema

Kolektif Bir Video Çalışması [BADpoetry]

[BADpoetry], şiir, müzik, tiyatro ve sinemayı birleştiren bir video çalışması. Çoğunluğunu genç sanatçıların oluşturduğu çalışmaya Mert Kamiller müzikleriyle, Müslüm Çizmeci ve Gökben Derviş şiirleriyle, Arda Baykal da oyunculuğu ile katkıda bulunuyor. Ocak ayının başlarına doğru internetten takip edebileceğimiz [BADpoetry] projesini, çalışmayı sırtlayanlardan Müslüm Çizmeci ile konuştuk.

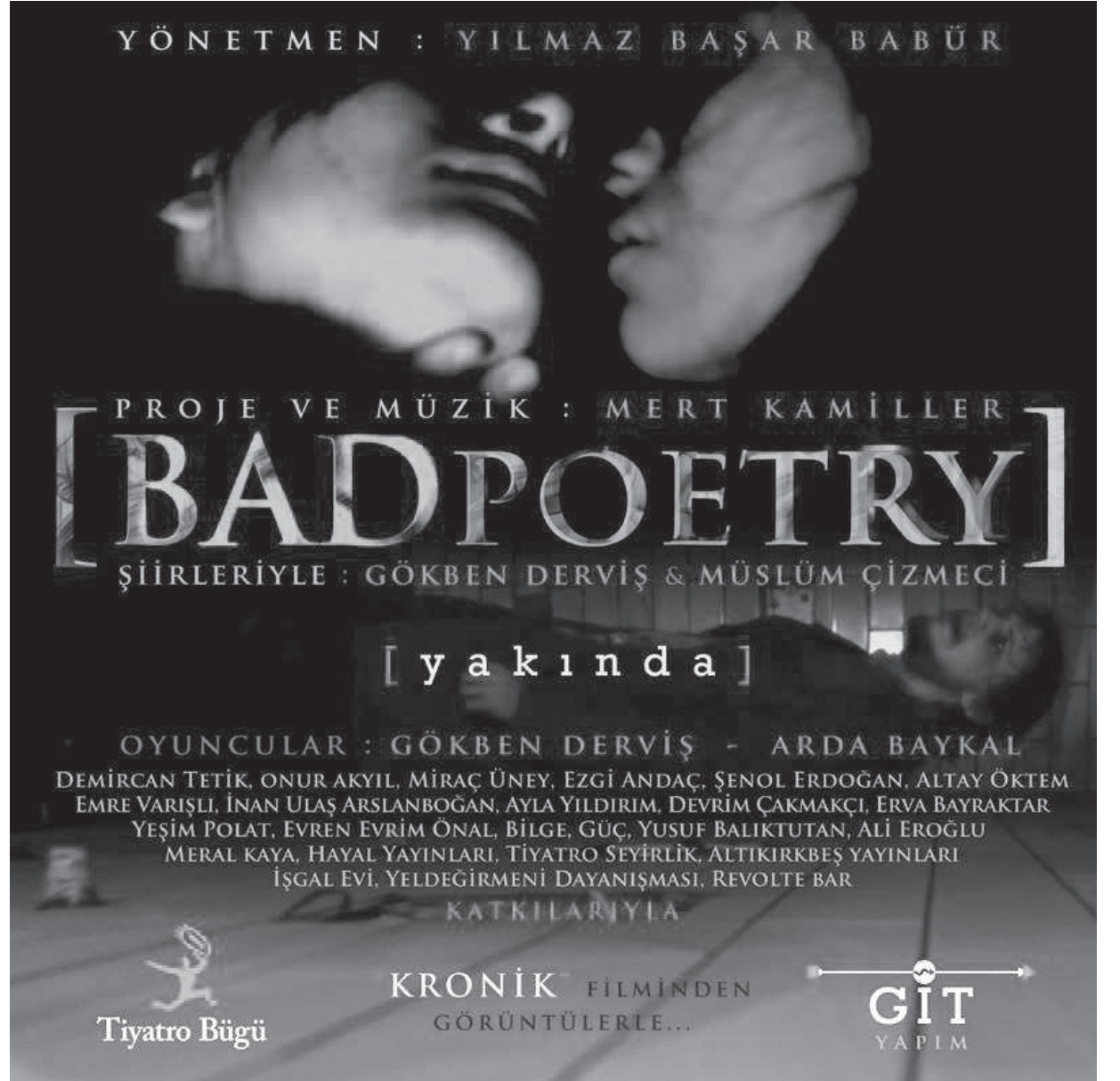
Meydan: [BADpoetry] Nedir? Neden ve nasıl ortaya çıktı bahsedebilir misin?

Müslüm Çizmeci: [BADpoetry] projesinin temelleri 2008 yılında Mert Kamiller ve Onur Akyıl isimleriyle atıldı. Proje ilk zamanlarda, müzik-şiir birlikteliğini önceliyordu. Bizim şu an yaptığımız; yapıyı ayaklandırmak, yapıyı yürütmek. Bunu yaparken de tiyatro ve görsel sanatlarla birleşimini denedik. Bütünlüklü, aynı zamanda ikircikli bir hal aldığını, ortaya çıkan çatışmanın, yaratıma dönüşümünü deneyimledik. Kendini aştı ve bunu kendisi yaptı. Tam anlamında bir "kendilik"ten söz edebiliriz. Kolektiftir, doğaçlamadır, hala süreçtir. [BADpoetry] adına ilk edinimim, "sınır ihlali"dir.

Ekleyerek, bir çırpıda şekillendirebilmek ne benim ne de bir başkasının haddine. Gökben'in baktığı yerden "öfkenin yontulmamış hali". Arda, "herkesin hemfikir olduğu bir denemedir", diyor. Ben buna "usulsüz kullanım" da diyorum, aynı zamanda üzerine çalıştığım bir şiirdir. Hikâyesine bire bir tanık olan Ömer Akay ismini de anmadan edemem. Bu projede, fikir münazaralarımızda yanımızdaydık.

Meydan: Anladığımız kadarıyla bu çalışma "derdi" olan bir çalışma. Derdinin ne olduğu projenin üretim aşamasından, dağıtım şekline kadar bize ipuçları veriyor: Çalışma için bir yerden maddi destek almıyor, bütün giderleri kendiniz karşılıyorsunuz; kolektif bir çalışma sonunda ortaya çıkan eser(ler)i satmak gibi bir kaygı gütmüyor, internetten yayınlamayı tercih ediyorsunuz. Peki, kısaca Bad Poetry'nin kendine "dert" edindiği şeylerden bahsedebilir misin?

Adım atmak, yol almanın belirtisidir. Yol almak, içinde hareket, enerji, karar ve ikrar barındırır. Yol almanın alt metninde yaşam, üst metninde insan vardır. İnsan çelme taktır, düşer ve gösterir. Olup biten, tekrarla olup biten, doğasına aykırı yaşam formunu kabullenemez. Dizi kanar, güler ve gösterir. Bilincini gösteriyle hipnoz eder ve bu durumda bilinçaltında, öncül benliğiyle çatışması başlar. Kavga eder, sevişir ve gösterir. Biz bu diyalektik düzlemde "yok olanlarız". Kötüye, çirkine, geceye, bir avuç bokla sineğe konanlarız. Gösteri biter. Korğu gömülür.

Eve dönüş yolu boş ve artık karanlık. Baylar, yayan ve gitmek durumundayız.

Meydan: Çalışmaya katılan, farklı disiplinlerden çok sayıda isim var. Kimler katılıyor bu çalışmaya, kim nasıl katkıda bulunuyor?

Bu çalışmada Mert Kamiller müzikleriyle, ben ve Gökben Derviş şiirlerimizle; Gökben aynı zamanda Arda Baykal'la birlikte, oyunculuklarıyla. Miraç Üney ve Ezgi Andaç, dans performanslarıyla yer alıyor. Darbukanın başındaki isim, Demircan Tetik. Yılmaz Başar Babür, yönetmen koltuğunda oturuyor. Ali Era ve Yusuf Balıktutan da kamera başındaydı, onların aynı zamanda sahne tasarımı da da epey emekleri geçti. Senaryoda yine şiirlerini performe eden şairlerin kalemleri vardı. Şenol Erdoğan, Altay Öktem, İnan Ulaş Arslaboğan, Emre Varışlı, Evren Evrim Önal kamera önüne davet ettiğimiz ve bizi yalnız bırakmayan şair dostlarımızı. Ayrıca Şenol Erdoğan, projeye Underground Poetix'in kapılarını açtı. Meral Kaya makyajları yaptı. Ayla Yıldırım, Yeşim Polat, Devrim Çakmakçı, Erva Bayraktar figüratif desteklerinin yanı sıra çekimler boyunca yine ya-

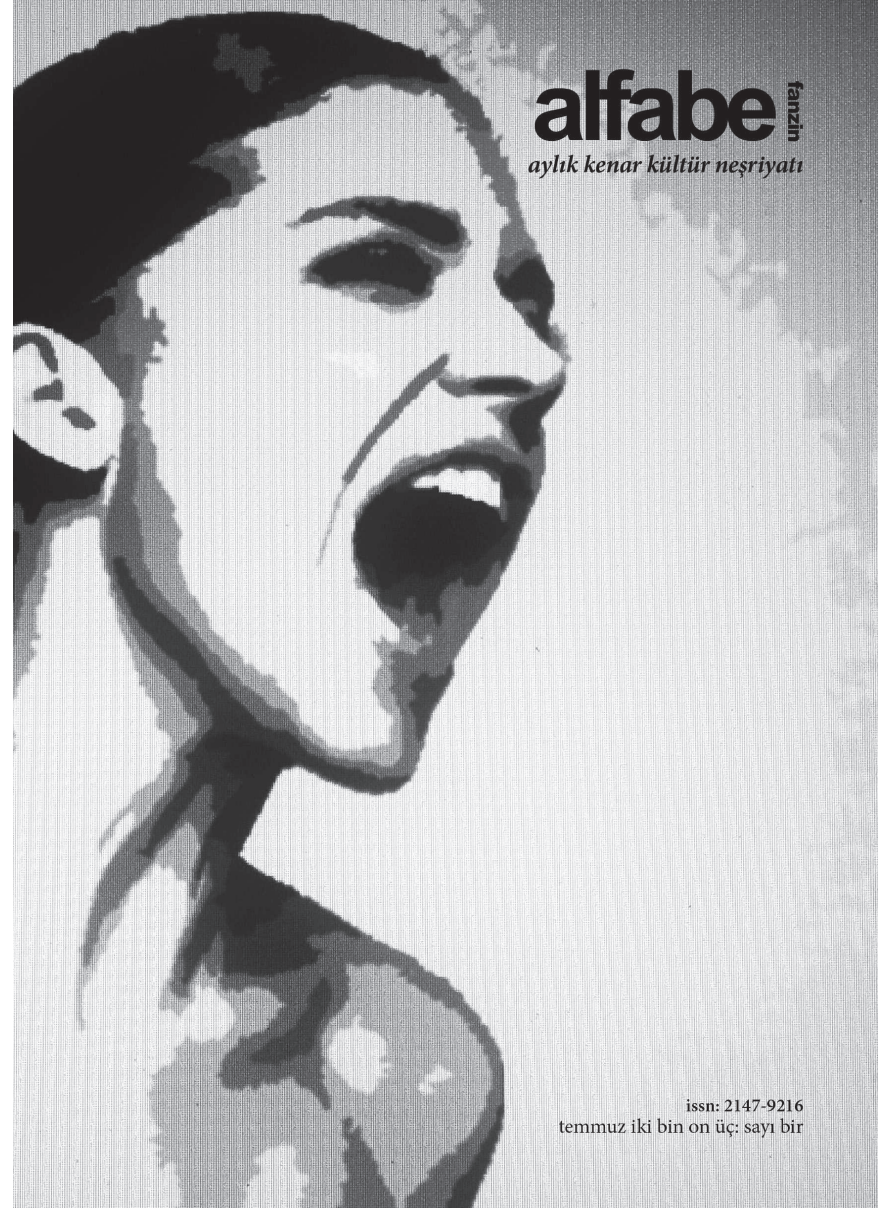
nımızdaydılar. Oytun Tez, Doğu Kaan Erarslan, çevirilerde, Bilge Güç'ün web desteği ve Onur Akyıl danışmanlığıyla [BADpoetry] bu adımı atıyor. İsmi atladığım dostlarım affetsinler. Nitekim kalabalıktık. Ayrıca bu proje, daha birçok isme gebe. Bunu zaten bilen biliyor. Katkı kısmına gelince, herkes kendi kararınca varlığını katıyor diyebiliriz. Eylemlerimiz sürecek.

Meydan: Son olarak bir soru daha sormak istiyoruz. Sen edebiyatla haşır neşirsin, şiir yazıyorsun. Yazdığın şiirler, senden çıktıktan sonra insanlarla nasıl etkileşime giriyor? Neye dönüşüyor?

Bende her şiir doğum anıdır. Haliyle çıplaktır. Eli, kolu, bacağı vardır. İkinci bir kişinin algı sınırlarına girdiği anda, nefes almaya başlar. Dokunduğu herkesle değişir; bundandır, dokunduğu her şeyi değiştirir. Bu bakımdan benim yaptığım olmaktan çıkar. Tek bir kodu vardır, özünü gözetir. Yani, benim şiir dediğim şey, şairini aşar. Bu nedenle birine şair tanımı yapmak, onu aşağılamaktır. Ece Ayhan haklı.

Alfabe Fanzin

Fanzin

Alfabe fanzinin hayli kalabalık olan kadrosu nasıl oluştu? Bu kadro ne zamandan beri beraber eyliyor?

"Alfabe, açık bir platformdur." Biz, bunu ilk sayıda "fanzin severlere" duyurmuştuk. Bu, diyen herkesin Alfabe'de yazabileceği anlamına geliyor. İkinci sayıdan itibaren boş sayfaları, Alfabe'yi keşfeden bağımsız yazarlar doldurdu ve çıkarmış olduğumuz son sayıya dek bu böyle devam etti. Güncel dergilerdeki sıkıcılık, tekdüzelik, yıllar boyu süren aynı formattaki içerikler bizi yeni bir arayışın içine itti. Bazı "büyük" yayımcılar yeni yazarların önüne set çekiyor; fakat gerçekten büyük işler çıkabiliyor bu küçük ellerden. Bu kadro, ilk sayıdan itibaren eyliyor diyebiliriz. Çokseslilik, bu platformu daha özgün kılıyor.

Alfabe'yi birçok şehirde çok sayıda insana ulaştırıyorsunuz. Bunu nasıl başardınız?

Gönül işi. Fanzinin dağıtımını arkadaş çevremiz gerçekleştiriyor. Ayrıca, birileri çıkıp "Siz bir şeyler yapıyorsunuz!" diyor ve yaşadığı şehirde dağıtım yapmak istiyor. Bu şekilde onlar da bir şeyler yapmış oluyor. Bir de

fanzin kardeşliği durumu var ortada. Eskişehir'de kimsemiz yoktu, Kule Fanzin sayesinde bugün oraya da dağıtım yapıyor.

Neden "Alfabe" fanzin? Alfabeye yüklediğiniz anlam nedir?

Konuşuyor ve yazıyor olmamızın varlığını belki de alfabeye borçluyuzdur. Alfabeyi edebiyatın en olmazsa olmaz hücreleri olarak görmek yanlış olmayacaktır. Alfabe, heceler, sözcüklerin, cümlelerin, paragrafların ve bütünüyle bir yapının yaratıcısıdır. Hem zaten, bu ismi ilk görenler edebiyat ağırlıklı bir yayımla karşılaşacağını bilir. Sade, akılda kalıcı ve anlaşılabilir bir şey bu.

Alfabe'nin içeriği hayli zengin. Bütün bunlara bakınca Alfabe'ye bir edebiyat fanzini yakıştırmayı yapabileceğimizi düşünüyoruz. İşin içinde edebiyat sözü geçince de, bir edebi değer tartışması ortaya çıkıyor. Siz yazıları seçerken hangi kriterleri göz önünde bulunduruyorsunuz ya da böyle kriterleriniz var mı?

Edebiyat fanzini yakıştırmayı doğru bir yakıştırma olabilir, fakat içeriğin edebi değer taşıması

gerekliliği tartışılır. Edebiyatın kıyısından köşesinden geçtiği her nokta bizim için incelemeye, üzerinde düşünmeye değer. İçeriğin zengin olması buradan doğuyor. Biz, yazıları seçerken elbette belli kriterleri gözardı edemiyoruz. Bu kriterler gereklilikten doğuyor; çok anlamlılık, estetik, özgünlük, dilin özenli kullanımı vesaire. Bir metni değerlendirirken bu kriterleri madde madde uygulamıyoruz. Tarafsız değerlendirip, gereklilikten doğan bu maddelerin "okunabilirlik" değerini gözetiyoruz. Batı'da doğup büyüyen birinin de, Anadolu'da yaşayanların da, Kuzey Kutbu'nda bile okuyan birinde de zihninde etki uyandıracaksa, tamam. En belirgin kriterimiz budur.

Son sayınızda "Edebiyatta Kaygı" isimli bir yazı vardı. Biliyoruz ki kaygı, günümüzde kapitalist yaşamın dinamosu haline gelmiş durumda. Sizce kaygının edebiyat alanına yansması nasıl oluyor?

Bu konuyla ilgili yazarların düşünceleri altıncı sayımızda yer alıyor. Bize sorarsanız, kaygı edebiyat alanının bir parçası, çarkın dişlisi... Dünyamızın içinde; hem iyi, hem kötü... Edebiyatta kaygı denince akla iki ay-

rım geliyor; yazarın öz kaygısı ve yazarın okur kaygısı. Yazarın öz kaygısı edebiyat alanında olumlu anlamda yankı uyandırırken, yazarın okur kaygısı edebiyatın değerini düşürebiliyor. Kapitalist dünyada kaygılar, kişiyi her seferinde büyük bir açlık içinde tüketime iter; ancak edebiyattaki kaygı, aşırıya kaçmamak şartıyla üretim destekleyicisidir. Biz de bu muammayı merak edip diğerlerinin düşüncelerine yer verdik; kim, kaygıdan ne anlıyor? Yedinci sayının konusu ise "edebiyatta kadın" olacak.

Son olarak, merak edenler Alfabe'ye nerelerden ulaşabilirler?

İstanbul'da, Mephisto, Ana Kitabevi, Akademi Kitabevi, 6:45 Dükkan, İmge Kitabevi, 26A Sahaf; Ankara'da, Dost Kitabevi, İmge Kitabevi, Kitap Kurdu, Babil Kitap, Tayfa Kitap, Kitapça; Eskişehir'de, Adımlar Kitabevi, Eskişehir Kitapçısı, Altyazı Sahaf, Germinal Sahaf; İzmir'de, Yakın Kitabevi, Kitapsan; Kocaeli'nde Fırat Kitabevi, Kafe Kedi; Aydın'da Sıla Kitabevi'nde. Merak edenler, eski sayıları da okumak veya edinmek için alfabefanzin@gmail.com adresine mail atabilirler.

Dallarında Süsleri Değil Yaşamı Taşıyan Ağaç

Çam Ağacı

Çam; kadim hikâyeleriyle dilden dile dolanan orman halkı. Güçlü gövdesi ile kırılğan sincapları ağırlayan, dallarında kuşların dinlendiği, başını gökyüzüne saptamak istercesine uzatmış, kökleriyle toprağın kalbine sarılmış; büyüğü küçüğü, uzun kısıyla beraber tüm yeryüzüne yayılmış geniş bir ahali. Çam, ölümsüz yaşamı simgeler. Öyle ki, rüzgârların en sertinde, fırtınaların en çetininde bile dökmez yapraklarını. Belki de bu yüzden; ormana, baltasını saklayıp da girmesi oduncunun.

Son 200-300 yılın tarihi, "yaşam" dan "meta"ya dönüştürülenlerin tarihidir. Eğer bir şeyi anlamından koparmak istiyorsanız, içindeki yaşamı çekip almanız yeterlidir. Kapitalizm, bunu yapar. Kökleri dünyanın varolu-

şuna uzanan her şey, kapitalizmin eleğinden geçtikten sonra değersizleşir. Tabii ki, çam ağacı da bunun dışında kalmayacaktır.

Bir pagan geleneği olan Noel'in, Hristiyanlık inancıyla kesişiminden doğan ritüellerde kullanılırdı çam ağacı. Avrupalı Paganların, evlerine ölüm girmesin diye bahçelerine koydukları, eski Hristiyanların kuşlar evlerinde konaklasın diye evlerinin önüne diktiği bu ağaç; bugün bin bir çeşit renkli parlak zırvayla, yeni yıllarda süslenip püslenip evlere servis edilir hale geldi. Özellikle Avrupa ve Amerika'da, sadece süslenmek için yetiştirilmeye ve hatta plastikten yapılmaya başlandı. Artık çocuklar bu ağaçlara tırmanmak yerine, diplerinde oturup hediye beklemeye başlamış; aileleri ise bu ağacın

gölgesinde piknik yapmak yerine, bu ağacın altını hediyelerle doldurmak için AVM'den AVM'ye koşturur olmuştur. Ölümsüzlüğün ağacı çam; içi boşaltılmış bir salon süsüne, plastiğe, yani aslında trilyonluk bir pazarın metasına dönüşmüştü.

Orman korur, orman saklar. Geçmişte ağalara beylere karşı ayaklanan eşkiyalar, çam ormanlarını mesken tutar, izlerini bu ağaçların gölgesinde kaybetirirlerdi. Orman, bir çam ormanı, herkes için biraz korkutucu olduysa da, en çok efendileri korkutmuştur. Çünkü çamların gölgesinden ne çıkacağını, sık ormanların kalbinde neyi sakladıklarını bilemezlerdi asla. Bundan birkaç yüzyıl önce, sık ormanlara fillerle giren akıl ile, bugün o ağaçları evlere tıkmaya çalışan

akıl; aynı değilse bile akrabadır.

Ama yaşam değişir, kendini yeniler. Yaşayan her şey, yıkıcı ve yaratıcı yaşama dürtüsüyle doludur. Bir çam ormanı ateşe verilse, ağaçlar tutuşup yansa bile, yaşam sona ermez. Yanan ağaçların kozalakları patlayarak kendilerini yüzlerce metre ötelere fırlatır. Ve bu kozalaklar yeniden yeşerecek yaşamlara tohum olur. Bu, çamın yaşama arzusudur.

Nasıl ki bir incir ağacı beton blokları delerek güneşle buluşuyorsa; devasa dağların doruklarından, engin ormanların kuytularından koparılıp oturma odalarına sığdırılmaya çalışılan çam ağacı da, yaşamla tekrar buluşmayı becerecektir.

